МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД БӨГӨӨД ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ

2023 оны 08 сарын 15 өдөр Дугаар А/54 Улаанбаатар хот

Стратеги төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Төрийн албаны тухай хуулийн 53 дугаар зүйлийн 53.1 дэх заалт, Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор баталсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам”-ын 2.1, 2.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны 2023-2025 онд хэрэгжүүлэх стратеги төлөвлөгөөг хавсралтаар баталсугай.

2. Стратеги төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилт, арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлж, мөрдөж ажиллахыг нэгжийн дарга нарт, хэрэгжилтийн явцыг хагас бүтэн жилээр тайлагнахыг Төрийн нарийн бичгийн дарга (И.Батхүү)-д тус тус үүрэг болгосугай.

3. Стратеги төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар (Д.Очирваань)-т даалгасугай.

4. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2022 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/46 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ШАДАР САЙД БӨГӨӨД ЭДИЙН ЗАСАГ,
ХӨГЖЛИЙН САЙД Ч.ХҮРЭЛБААТАР

230198

Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2023 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/54 дугаар тушаалын хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМ

ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМНЫ СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

(2023-2025 ОН)

Улаанбаатар хот

2023 он

АГУУЛГА

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ.. 6

ХОЁР. МАНДАТЫН ШИНЖИЛГЭЭ 6

ГУРАВ.ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ 38

3.1. Салбарын хүний нөөцийн өнөөгийн байдал 38

3.2. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн өнөөгийн байдал 41

3.3. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн өнөөгийн байдал 43

3.4. Инновацын тогтолцооны өнөөгийн байдал 46

3.5. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын өнөөгийн байдал 46

3.6. Эдийн засгийн өнөөгийн байдал 48

3.7. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны өнөөгийн байдал.......... 50

3.8. Хөрөнгө оруулалтын өнөөгийн байдал.. 53

ДӨРӨВ. АЛСЫН ХАРАА 71

ТАВ. ЭРХЭМ ЗОРИЛГО 71

ЗУРГАА.СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТ 72

ДОЛОО. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ЗАМ 74

НАЙМ. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА САЛБАР, БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН УЯЛДАА 98

8.1. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны бүтэц 98

8.2. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагын бүтэц............... 99

ЕС. СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТӨСӨВ, ЭХ ҮҮСВЭРЭЭР 100

Эдийн засаг, хөгжлийн яамны эрхлэх асуудалд хамаарах бодлогын баримт бичигт туссан арга хэмжээнүүд 104

ХАВСРАЛТ 1. Засгийн газрын 2020-2024 үйл ажиллагааны хөтөлбөрт туссан арга хэмжээ.. 104

ХАВСРАЛТ 2. Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд туссан арга хэмжээ 109

ХАВСРАЛТ 3. Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээ112

ХАВСРАЛТ 4. Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээ116

ХАВСРАЛТ 5. Шинэ сэргэлтийн бодлогод туссан арга хэмжээ 120

АРАВ. ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМНЫ СТРАТЕГИЙН ЗУРАГЛАЛ....................121

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Мандатын шинжилгээний хүснэгт 6
Хүснэгт 2. Эдийн засгийн өсөлтийн бүтэц, хувиар 48
Хүснэгт 3. Орчны шинжилгээ 54
Хүснэгт 4. Салбарын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлт 55
Хүснэгт 5. "Монгол Улсыг хөгжүүлэх 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл" хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшин 55
Хүснэгт 6. Оролцогчдын шинжилгээ 56
Хүснэгт 7. Нутгийн захиргааны байгууллагуудтай хамтран ажилласан байдал 56
Хүснэгт 8. Олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажилласан байдал 56
Хүснэгт 9. Холбогдогч талуудын оролцоо 57
Хүснэгт 10. Санхүүгийн нөөц, батлагдсан төсөв, сая төгрөгөөр 58
Хүснэгт 11. Давхардсан чиг үүрэг бүхий төрийн захиргааны төв байгууллагууд 58
Хүснэгт 12. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт, хувиар 61
Хүснэгт 13. Стратегийн зорилтыг хэмжих шалгуур үзүүлэлт, хэрэгжүүлэх арга зам... 74

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Албан хаагчдын насны судалгаа 38
Зураг 2. Яамны албан хаагчдын боловсролын зэрэг 39
Зураг 3. Яамны албан хаагчдын ажил, мэргэжлийн жагсаалт 39
Зураг 4. ДНБ-ий өсөлтийн бүтэц, улирлаар 48
Зураг 5. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үйл ажиллагаанд холбогдогч талууд 57

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Энэхүү стратеги төлөвлөгөөг Монгол Улсын яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1, Төрийн албаны тухай хуулийн 53 дугаар зүйлийн 53.1, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам”-ын 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны 100 дугаар тушаалын хавсралтаар батлагдсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал”, “Стратеги төлөвлөгөөний загвар”-ыг баримтлан боловсруулсан.

Засгийн газрын 2023 оны 161 дүгээр тогтоолоор Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр, зохион байгуулалтын бүтэц, тоон тооны хязгаар шинэчлэн батлагдсантай холбогдуулан ерөнхий чиг үүрэг болох макро эдийн засгийн судалгаа шинжилгээ, бодлого төсөөлөл гаргах, өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийг ахиулах, нэгдсэн бодлого төлөвлөх, улс, салбар, салбар хоорондын бодлогын уялдааг хангах, бүс орон нутгийн хөгжил, хөрөнгө оруулалтын бодлого, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн асуудал, инновацын тогтолцооны бодлого, худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлогын асуудал, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар тэдгээрийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд стратеги төлөвлөгөөг шинэчлэн, дахин боловсруулах шаардлага үүссэн.

Иймд Эдийн засаг, хөгжлийн яам (2023-2025 он)-ны стратеги төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулав.

Стратеги төлөвлөгөөнд Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудалд хамаарах 8 ерөнхий чиг үүргийн 15 зорилт, 90 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгасан болно.

ХОЁР. МАНДАТЫН ШИНЖИЛГЭЭ

Мандат нь тухайн салбарын хуулиар олгогдсон чиг үүрэг, эрх хэмжээний хүрээнд салбарын үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байгаа 33 хуулиас тухайн салбарт 17, нийтлэг мөрдөгдөж буй 16 хуульд туссан байна. Дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгт 1. Мандатын шинжилгээний хүснэгт

Салбарын үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байгаа хуулийн тоо		33	
Үүнээс:	Тухайн салбарын хуулийн тоо - 17	1	Монгол Улсын Үндсэн хууль
		2	Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль
		3	Монгол Улсын яамны эрх зүйн байдлын тухай хууль

		4	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль
		5	Хөрөнгө оруулалтын тухай хууль
		6	Концессын тухай хууль
		7	Чөлөөт бүсийн тухай хууль
		8	Бүсчилсэн хөгжлийн удирдлага зохицуулалтын тухай хууль
		9	Инновацын тухай хууль
		10	Төсвийн тухай хууль
		11	Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль
		12	Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль
		13	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хууль
		14	Олон улсын гэрээний тухай хууль
		15	Өрийн удирдлагын тухай хууль
		16	Гадаадын иргэний эрхзүйн байдлын тухай хууль
		17	Зөвшөөрлийн тухай хууль
	Нийтлэг мөрддөг хуулийн тоо-16	18	Төрийн албаны тухай хууль
		19	Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль
		20	Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль
		21	Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль
		22	Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хууль
		23	Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль
		24	Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль
		25	Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
		26	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
		27	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
		28	Шилэн дансны тухай хууль
		29	Хөдөлмөрийн тухай хууль

		30	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль
		31	Авлигын эсрэг хууль
		32	Захиргааны ерөнхий хууль
		33	Холбогдох бусад хуулиуд

Ерөнхий чиг үүрэг-1. Макро эдийн засгийн бодлого		
Үндсэн чиг үүрэг	**Дэд чиг үүрэг**	**Хамтран хэрэгжүүлэх**
Үндсэн чиг үүрэг-1.1. Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлт хийх, эдийн засгийн тогтвортой байдал, өсөлтийг хангах бодлого чиглэлийг тодорхойлох	Макро эдийн засгийн судалгааг хийж, эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох; Эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах бодлогыг тодорхойлох, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл хийх;	Төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, Монгол банк, ҮСХ, ТББ, мэргэжлийн холбоод, Их, дээд сургуулиуд, холбогдох судалгаа, шинжилгээний байгуулга, хүрээлэнгүүд
Үндсэн чиг үүрэг-1.2. Эдийн засгийн нөхцөл байдалд судалгаа, дүн шинжилгээ хийж, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох	Эдийн засгийн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох; Улсын эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангах бодлогын шийдвэр гаргалтад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор суурь болон эмпирик судалгааг хөгжүүлэхэд нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах.	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, ТББ, мэргэжлийн холбоод, ОУБ, Их, дээд сургуулиуд, холбогдох судалгаа, шинжилгээний байгуулга, хүрээлэнгүүд
Үндсэн чиг үүрэг-1.3.Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор нэгдсэн тооцоолол, судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн холбогдох бүх шатны төрийн байгууллагыг бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалт, зөвлөмжөөр хангах	Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах	Төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, ҮСХ, ТББ, мэргэжлийн холбоод, ОУБ, Их, дээд сургуулиуд, холбогдох судалгаа, шинжилгээний байгуулга, хүрээлэнгүүд
Ерөнхий чиг үүрэг-2. Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт		
Үндсэн чиг үүрэг-2.1. Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагын дагуу салбар, салбар хоорондын уялдааг хангаан боловсруулах, хөгжлийн нэгдсэн бодлого,	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулах; Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэлийг тодорхойлж улс, салбар, салбар хоорондн нэгтгэн зохион	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв, төрийн захиргааны болон орон нутгийн байгууллагууд, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллага, хувийн хэвшлүүд болон их, дээд сургууль, мэргэжлийн холбоод, төрийн бус байгууллага, иргэд, ОУБ

төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэл, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, чиг үүргийнхээ хүрээнд төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагуудыг нэгдсэн удирдлагаар хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтөд холбогдох мэдээллээр яамны бусад нэгжийг хангах	байгуулах, уялдааг хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх;	
	Улсын төсвийн төсөл нь Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгөх;	
	Олон улсын хөгжлийн туршлага, чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх;	
	Эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл болон эдийн засагт тулгарч болзошгүй эрсдэлт нөхцөл байдлыг тодорхойлох хүрээнд салбаруудын мэдээллийн бааз суурийг бэхжүүлж, бодлогын дэмжлэг үзүүлж ажиллах;	
Үндсэн чиг үүрэг.2.2. Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, салбар, салбар хоорондын бодлогыг уялдуулж, нэгдсэн зохион байгуулалт, удирдлага, арга зүйгээр хангах, мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэх	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн улсын хэмжээний мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулах;	
Үндсэн чиг үүрэг-2.3. Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн арга зүй, удирдамжаар хангах	Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг удирдлага, мэргэжил, арга зүйгээр хангах;	
Ерөнхий чиг үүрэг-3. Бүс, орон нутгийн хөгжил		
Үндсэн чиг үүрэг-3.1. Хүн амын нутагшил, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт, байршлыг тогтоож, түүнд үндэслэн бүс, орон нутгийн орон зайн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг удирдан зохион байгуулах, Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал, бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөртэй уялдуулан	Орон зайн хөгжлийн бодлого, бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал болон бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийг боловсруулж, бүс, орон нутгийн төлөвлөлтийг уялдуулах, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг бүс, орон нутгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж, нэгдсэн арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах;	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллага, хувийн хэвшлүүд болон их, дээд сургууль, мэргэжлийн холбоод, төрийн бус байгууллага, иргэд

аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, орон зайн төлөвлөлтийн мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, дэд бүтцийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтөөр хангах, хөгжлийн тэслүүдийг тодорхойлж, дэмжлэг, удирдлагаар хангах	Бүс, орон нутгийн хөгжлийг дэмжих төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хөрөнгө оруулагчид болон олон улсын байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авах;	
	Эдийн засгийн суурь дэвсгэр болох хүн ам, хөдөлмөрийн нөөц, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах малын гаралтай түүхий эд, ус, газрын баялгийн нөөцийн судалгааг байршлаар нь нарийвчлан хийж, хүн ам, хөдөлмөрийн нөөцийн төсөөллийг боловсруулж, нөөцийг ашиглах оновчтой арга замыг тодорхойлох, нөөцөд түшиглэн кластераар бүсчлэн хөгжүүлэх бодлогыг боловсруулах;	
	Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, санал өгөх;	
	Хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд үйлдвэр болон салбарын хөгжлийн байршлыг төлөвлөхөд нэгдсэн удирдлага, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	
	Бүс, орон нутгийн нийгэм, соёлын хөгжлийг харьцангуй жигд хангахад чиглэсэн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, салбарын хөгжил, байршлыг тодорхойлох, оновчтой төлөвлөх, зохистой харьцааг тогтоох;	
	Орон зайн төлөвлөлтийн нэгдсэн мэдээллийн санг үүсгэх, баяжуулах, шинэчлэх, хянах, мэдээллийг эргэлтэд оруулах ажлыг эрхлэн гүйцэтгэх;	
	Бүсчилсэн хөгжлийн Үндэсний хорооны ажлын албаны чиг үүргийг хэрэгжүүлэх;	
	Орон нутгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэргэшсэн, чадварлаг хүний нөөцийг бэлтгэх,	

	чадавхжуулахад дэмжлэг үзүүлэх, сургалт зохион байгуулах;	
Ерөнхий чиг үүрэг-4. Хөрөнгө оруулалтын бодлого		
Үндсэн чиг үүрэг-4.1. Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах	Хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал боловсруулах, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох;	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, олон улсын байгууллага, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчид
	Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах;	
Үндсэн чиг үүрэг-4.2. Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийн нэгдсэн удирдлагыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулах	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулах, төслийн саналыг хүлээн авч, үнэлэх, эрэмбэлэх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах;	Төрийн захиргааны байгууллагууд, олон улсын байгууллага, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчид, иргэд, хуулийн этгээд
	Хөгжлийн төслүүдийг төлөвлөх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгамдсан асуудлыг, шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах;	
Үндсэн чиг үүрэг-4.3. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, эрх зүйн орчныг бэхжүүлэх, хэрэгжилтийг хангуулах, концессын гэрээний биелэлт, явц, үр дүн, концессын үйл ажиллагаанд хяналт, үнэлгээ, шинжилгээ хийх	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох	Төрийн захиргааны байгууллагууд, иргэн, хуулийн этгээд
	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх төслийн урьдчилсан үнэлгээг хянан баталгаажуулах, төслийг хөгжлийн бодлогын баримт бичигт тусгах, төслийн бүрэн шинжилгээг хянах, дүгнэх, төслийн сонгон шалгаруулалт болон түншлэлийн гэрээ байгуулах ажлыг зохион	

	байгуулах, түншлэлийн гэрээний биелэлтэд хяналт тавих, түншлэлээр хэрэгжсэн төслийг төрийн болон орон нутгийн өмчид шилжүүлэх, бүртгэх арга хэмжээг удирдан зохион байгуулах;	
Ерөнхий чиг үүрэг-5. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлого		
Үндсэн чиг үүрэг-5.1. Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, нэгдсэн бодлого боловсруулах, төлөвлөх, зохицуулах, түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, зээл, тусламжийн бодлогыг тодорхойлох, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг эцэслэн тохирч байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах	Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, хамтын ажиллагааны нэгдсэн бодлого боловсруулах, төлөвлөх, зохицуулах, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг тохиролцох, дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах, мөн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ авах; Хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилтээр шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хийх арга хэмжээг уялдуулах, төслийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг оролцогч талуудын хамт тодорхойлох, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг эцэслэн тохирч байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах;	Монгол Улсын Засгийн газар (танхим), Агентлагууд, тэр дундаа Эдийн засаг, хөгжлийн яамны харьяа Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар, Бусад төрийн захиргааны байгууллагууд, ТӨХК, төрийн бус байгууллага, холбоод, хувийн хэвшил, олон улсын байгууллага, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчид
Үндсэн чиг үүрэг-5.2. Импортыг орлох салбарыг дэмжиж, экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн бодлого боловсруулах, Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт худалдааны гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулах арга хэмжээ авах, худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж, хөнгөвчлөх бодлого тодорхойлох, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	Худалдаа, эдийн засаг, санхүүгийн асуудлаар түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авах, салбар хоорондын уялдааг хангах; Худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж, хөнгөвчлөхөд чиглэсэн бодлогыг тодорхойлох, импортыг орлох салбарыг дэмжих, экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, гадаад худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн худалдааны бодлогыг тодорхойлж, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	Монгол Улсын Засгийн газар (танхим), Агентлагууд, тэр дундаа Эдийн засаг, хөгжлийн яамны харьяа Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар, Бусад төрийн захиргааны байгууллагууд, ТӨХК, төрийн бус байгууллага, холбоод, хувийн хэвшил, олон улсын байгууллага, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчид

	Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	
Үндсэн чиг үүрэг-5.3. Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж хяналт тавих	Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, хяналт тавих;	
Ерөнхий чиг үүрэг-6. Инновацын бодлого		
Үндсэн чиг үүрэг-6.1.Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх урт, дунд хугацааны нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хэрэгжилтэд хяналт тавихад чиглэж ажиллах ба Инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогчдыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах, Үндэсний инновацын хөгжлийн түвшнийг үнэлэх аргачлал боловсруулах, мөрдүүлэх, хууль тогтоомжид хэтлэхөөр заасан мэдээллийн сан хөтлөх	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийх, инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох;	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв байгууллагууд, бусад холбогдох байгууллага
	Үндэсний инновацын тогтолцоо, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын үйл ажиллагааны уялдааг хангах;	
	Яамны эрхлэх асуудлын хүрээний болон хууль тогтоомжид заасан мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх;	
Ерөнхий чиг үүрэг-7. Төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх		
Үндсэн чиг үүрэг-7.1.Төрийн байгууллагын хуулиар хүлээсэн нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлж, цомхон, чадварлаг төрийн албан хаагч бүхий хүний нөөцийн удирдлагаар яамны тасралтгүй, хэвийн үйл ажиллагааг хангах	Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг бий болгох, албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, чадавхыг дээшлүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх;	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв байгууллагууд, бусад холбогдох байгууллага, яамны дотоод бүтэц, зохион байгуулалтын нэгжүүд
	Иргэд, байгууллагаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авах, шийдвэрлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих;	
	Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг	

	зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, зохицуулах;	
	Эрхлэх асуудлын хүрээний хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн биелэлтийг хангах, яамны үйл ажиллагааг нэгтгэн төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хяналт тавих;	
	Яамны гадаад, дотоод хамтын ажиллагааг хариуцан бодлого, үйл ажиллагааг нийтэд сурталчлах ажлыг зохион байгуулах, олон нийтийн харилцааг зохицуулах, үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах;	
	Сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын үйл ажиллагааг чиг үүргийн хүрээнд удирдан чиглүүлэх.	
Үндсэн чиг үүрэг-7.2.Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсөв боловсруулах, зарцуулах, төсвийн төслийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохицуулахад бүх талын дэмжлэг үзүүлэх, ерөнхийлөн захирагчийн болон яамны аппаратын санхүүгийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах	Салбарын бодлого, хөтөлбөр, стратегийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүгийн эх үүсвэрийг төлөвлөх, санхүү, хөрөнгийн удирдлага, зохицуулалт, төсөв санхүүгийн мэдээллээр хангах, шийдвэр гаргахад дэмжлэг үзүүлэх, батлагдсан хөрөнгө оруулалтын болон урсгал зардлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэлийг хянах, үр дүнг тайлагнах;	
Үндсэн чиг үүрэг-7.3. Салбарын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоход зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх, хууль тогтоомж, сайдын болон дээд шатны байгууллагаас ирүүлсэн шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохицуулах, хяналт тавих, салбарын хуулийн төсөл боловсруулах, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг судалж арилгах, хууль тогтоомжийн уялдаа холбоог хангах, яамны үйл ажиллагааны хүрээнд сайд, дэд сайд, яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын	Сайд, дэд сайд, Төрийн нарийн бичгийн даргын шийдвэр болон яамны зүгээс бусад байгууллагатай харилцах, гэрээ байгуулахад эрх зүйн үндэслэлийг хангуулах, шаардлагатай хууль эрх зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл, дэмжлэг үзүүлэх;	

гаргах шийдвэр болон яамны зүгээс бусад байгууллагатай харилцах, гэрээ байгуулахад эрх зүйн үндэслэлийг хангуулах, шаардлагатай хууль эрх зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл, дэмжлэгээр хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих		
Ерөнхий чиг үүрэг-8. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх		
Үндсэн чиг үүрэг-8.1. Улсын хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн биелэлт, улсын төсөв, гадаадын зээл, буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, зөвлөмж гаргах, биелэлтэд хяналт тавих, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагууд болон яамны үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, ил тод, нээлттэй байдлыг хангах	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд заасан Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт зөвлөмж гаргах;	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, дотоод нэгжүүд
	Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулахад хөгжлийн зорилго, зорилтын шалгуур үзүүлэлтийг оновчтой тодорхойлоход мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;	
	Улсын төсөв, гадаадын зээл, буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих;	
	Яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, Засгийн газрын тогтоол, шийдвэрээр үүрэг болгосон ажил үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих, сайд, Төрийн нарийн бичгийн даргад тайлагнах;	
	Хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тусгагдсан яамны хариуцан болон хамтран хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлтэд явцын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ	

	хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих, сайд, Төрийн нарийн бичгийн даргад тайлагнах;	
	Яамны дотоод нэгжүүд, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний төсөвт байгууллагуудын үйл ажиллагааны тайлан, төсвийн хөрөнгө, орлого, зарлага, төсөл, арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалт, Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт, дотоод аудит хийж, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, зохих арга хэмжээг авах талаар зөвлөмж өгөх.	

Эдийн засаг, хөгжлийн яамны чиг үүрэг

№	Үндсэн чиг үүрэг	Дэд чиг үүрэг	Хуулийн зүйл, заалт
Ерөнхий чиг үүрэг 1. Макро, эдийн засгийн бодлого			
1.	**Үндсэн чиг үүрэг-1.1.** Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлт хийх, эдийн засгийн тогтвортой байдал, өсөлтийг хангах бодлого чиглэлийг тодорхойлох	-Макро эдийн засгийн судалгааг хийж, эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох;	**1.Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль 20 дугаар зүйл 5.2** Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд: макро эдийн засгийн бодлогын судалгаа, төлөвлөлт;
	Үндсэн чиг үүрэг-1.2. Эдийн засгийн нөхцөл байдалд судалгаа, дүн шинжилгээ хийж, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох	-Эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах бодлогыг тодорхойлох, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл хийх; -Эдийн засгийн төсөөллийн загварчлалыг хөгжүүлэн, бодлогын оновчтой хувилбарыг тодорхойлж, шийдвэр гаргалтад дэмжлэг үзүүлэх; -Инфляцыг нийлүүлэлтийн болон эрэлтийн гаралтай бараа бүтээгдэхүүн тус бүрээрх судалгаа, шинжилгээ, төсөөлөл хийж бодлогын санал боловсруулах;	**2. Төсвийн тухай хууль** 28.3.Үндэсний хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт тусгах төсөл, арга хэмжээний тэргүүлэх ач холбогдол, хэрэгжүүлэх дарааллыг дараах зүйлийг харгалзан тогтооно: 28.3.2.эдийн засгийн үр ашиг, хөрөнгө оруулалтын өгөөж; 28.3.3.нийгмийн ач холбогдол; 28.3.4.Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, тэргүүлэх чиглэл; **3. Төсвийн тухай хууль** 32.2.Төсвийн төслийн танилцуулгад дараах зүйлийг тусгана: 32.2.1.макро эдийн засгийн тухайн үеийн нөхцөл байдлын үнэлгээ, ирээдүйн чиг хандлагын төсөөлөл, тооцоо; 32.2.2.макро эдийн засаг, төсвийн тогтвортой байдлыг хангах талаар Засгийн газраас тухайн жилд баримтлах бодлого, тэргүүлэх чиглэл,

		-Дотоодын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн аргаарх болон эдийн засгийн бүх салбаруудын орлого, өсөлтийн судалгаа, шинжилгээ , төсөөлөл хийж бодлогын санал боловсруулах; -Гадаад худалдааны судалгаа, шинжилгээ, төсөөлөл хийж бодлогын санал боловсруулах; -Санхүүгийн салбарын судалгаа, шинжилгээ, төсөөлөл хийж бодлогын санал боловсруулах; -Төлбөрийн тэнцлийн хөрөнгө, санхүүгийн дансны гүйцэтгэлд шинжилгээ хийх, тооцоо, төсөөллийг боловсруулах;	тэдгээрийг хэрэгжүүлэх асуудлыг төсвийн төсөлд тусгасан байдал;
		-Эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах бодлогыг тодорхойлох, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтийн төсөөлөл хийх ажлыг удирдан зохион байгуулах; -Дотоодын нийт бүтээгдэхүүний эцсийн ашиглалтын аргаарх болон өрх, хувийн хэвшил, төрийн байгууллагын салбар тус бүрийн хэрэглээ, хөрөнгө оруулалтын эдийн засаг дахь оролцооны судалгаа, шинжилгээ, төсөөлөл хийж бодлогын санал боловсруулах; Улсын төсвийн орлого, зардлын хэрэгжилтийн байдал, түүний эдийн засагт үзүүлэх нөлөөний судалгаа, шинжилгээ, төсөөлөл	**4.Төсвийн тогтвортой байдлын хууль** 12.3.Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл нь дараах агуулгатай байна: 12.3.3.макро эдийн засгийн тогтвортой байдалд төсвийн бодлогын нөлөөллийн талаар хийсэн дүн шинжилгээ; 12.3.4.өмнөх хоёр жилийн гүйцэтгэл, тухайн жилийн төсөвлөлт, дараагийн жилийн болон түүний дараах дараалсан хоёр жилийн төлөв байдлыг хамруулан тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, хэрэглээний үнийн түвшин, мөнгөний бодлогын үндсэн үзүүлэлт, ажил эрхлэлт болон ажилгүйдлийн түвшин, төлбөрийн тэнцэл, гадаад худалдааны урсгал тэнцлийн талаарх макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүд; 12.3.5.макро эдийн засгийн төлөв байдал, дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн үзүүлэлтийг тооцоход хэрэглэсэн аргачлал, тооцооны үндэслэл;

		хийж бодлогын санал боловсруулах;	
	Үндсэн чиг үүрэг-1.3.Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор нэгдсэн тооцоолол, судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн холбогдох бүх шатны төрийн байгууллагыг бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалт, зөвлөмжөөр хангах	-Өрсөлдөх чадвар, засаглал, бизнес эрхлэлтийн индексүүдийг тооцоолж, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлсийг үнэлэн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор бодлогын санал, зөвлөмжийг боловсруулж нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах;	**5. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хууль** 9.4.Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын чиг үүрэг: 9.4.3.макро эдийн засгийн бодлого болон хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудлыг салбар хооронд шууд удирдан зохион байгуулах бөгөөд улсын төсвийн төсөл Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгөх;
		-Монгол Улсын өрсөлдөх чадвар индексийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээ хийх, үр дүн, нөлөөг үнэлэн, бодлогын санал, зөвлөмж боловсруулах;	**6."Алсын хараа 2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг** Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлүүд Зорилт 4.2.Эдийн засгийн тэргүүлэх салбаруудыг хөгжүүлж, экспортын баримжаатай эдийн засгийг бий болгоно.
			"Шинжлэх ухаан, инновац. Зорилт 2.4.Олон улсад өрсөлдөх чадвар бүхий үндэсний шинжлэх ухаан, технологи, инновацын тогтолцоог хөгжүүлнэ." "Хөдөлмөр эрхлэлт ба гарааны бизнес" Зорилт 3.3.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, бизнес эрхлэх арга, ур чадварыг хөгжүүлж, жижиг, дунд бизнес эрхлэлтийн өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ." "Ухаалаг санхүүгийн зах зээл Зорилт 4.3.Олон улсын санхүүгийн зах зээлтэй холбогдсон олон тулгуурт, хүртээмжтэй санхүүгийн системийг хөгжүүлнэ. III үе шат (2041-2050): Санхүүгийн бүх төрлийн үйлчилгээг технологийн дэвшил, хиймэл оюун ухаанд суурилан дэлхийн түвшинд хөгжүүлэх үе. 1.Олон улсад өрсөлдөхүйц хөрөнгийн зах зээлийг хөгжүүлж, зах зээлийн үнэлгээг нэмэгдүүлсэн байна." "Өрсөлдөх чадвартай брэнд бүтээгдэхүүн Зорилт 4.5.Олон улсад өрсөлдөх чадвартай бичил, жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийг хөгжүүлж, ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ. III үе шат (2041-2050): Технологийн дэвшил, ур чадвартай

			хүний нөөц, цахим худалдаанд тулгуурлан дэлхийд өрсөлдөх чадвартай, инновацад суурилсан брэнд бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, нийлүүлэх үе."
			7."Алсын хараа 2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг Ухаалаг засаглал. Зорилт 5.1.Эрх мэдлийн хуваарилалт, хяналт, тэнцлийг оновчтой болгож, засаглалын тогтвортой байдлыг хангана. "Цахим монгол (иргэн, төр, хувийн хэвшлийн нэгдсэн систем) Зорилт 5.3.Хүний хөгжлийг дэмжсэн, үр дүн, үр нөлөөтэй цахим засаглалыг төлөвшүүлнэ." Авлигагүй засаглал Зорилт 5.6.Үндэсний шударга ёсны тогтолцоог бэхжүүлэх замаар авлига, албан тушаалын гэмт хэргийг бууруулна. Хотын сайн засаглал Зорилт 9.4.Хууль, эрх зүйн тогтвортой орчинтой, хотын дүрэм, стандартыг хангуулсан сайн засаглалтай хот болно.
Ерөнхий чиг үүрэг-2. Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт			
2.	**Үндсэн чиг үүрэг-2.1.** Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагын дагуу салбар, салбар хоорондын уялдааг ханган боловсруулах, хөгжлийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэл, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, чиг үүргийнхээ хүрээнд төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагуудыг нэгдсэн удирдлагаар хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтөд холбогдох	-Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулах;	**8.Үндсэн хуулийн 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7/** төрийн санхүү, зээл, албан татвар, мөнгөний бодлого, улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн бодлого, үндсэн чиглэлийг тодорхойлж, хөгжлийн болон үндэсний аюулгүй байдлын бодлогод нийцүүлэн боловсруулсан Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, улсын төсөв, түүний гүйцэтгэлийн тайланг батлах; Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт тогтвортой байна. 9.Улсын Их Хурлын тухай хууль, 38.3. Төсвийн хүрээний мэдэгдэл, улсын төсөв, түүний гүйцэтгэл, хөгжлийн бодлогын болон төлөвлөлтийн баримт бичиг, түүнчлэн өмч, татвар, эрүү, иргэн, захиргааны ерөнхий болон зөрчлийн тухай анхдагч хууль, шинэчилсэн найруулга болон Засгийн газар санаачлахаар Үндсэн хууль, бусад хуульд тусгайлан заасан асуудлаар хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төслийг зөвхөн Засгийн газар санаачилна. 10.Засгийн газрын тухай хууль, 5-ын 2 дахь хэсэг

	мэдээллээр яамны бусад нэгжийг хангах		-үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг улс, салбар хоорондын болон бүс, орон нутгийн хэмжээнд нэгдсэн бодлого, уялдаагаар хангах, зээл, тусламжийн нэгдсэн бодлого; -хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлого; 11.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, 9.3.2.Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төслийг боловсруулж хуульд заасан хугацаанд Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх; 9.4.2.Засгийн газраас өгсөн чиглэлийн дагуу энэ хуулийн 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.8, 4.1.12, 4.1.13-д заасан баримт бичгийн төслийг энэ хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулж, Засгийн газарт танилцуулах; Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль 9.4.3.макро эдийн засгийн бодлого болон хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудлыг салбар хооронд шууд удирдан зохион байгуулах бөгөөд улсын төсвийн төсөл Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгөх; 9.3.6.хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн уялдаа холбоо, нийцлийг хангаж, давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах; 9.12.4.дэлхийн улс орнуудын туршлага, арга хөгжлийн чиг хандлагыг судалж өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх; 9.12.6.олон улсын хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөгжлийн судалгааны байгууллагуудтай хамтын ажиллагаа тогтоох, үндэсний хэмжээнд бодлого, төлөвлөлтийн хүний нөөцийг сургах, чадавхжуулах, дэвшилтэт техник, технологи, багаж хэрэгсэл ашиглах, судалгаа шинжилгээний хамтарсан арга хэмжээ зохион байгуулах;

		Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэлийг тодорхойлж улс, салбар, салбар хооронд нэгтгэн зохион байгуулах, уялдааг хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх;	22.1.Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг уялдуулан зохицуулах зорилгоор мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэж, эрхлэн хөтөлнө. 22.2.Мэдээллийн нэгдсэн санд эрх бүхий байгууллагын баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, түүнтэй холбогдох тайлан, судалгаа, шинжилгээ, тооцоолол, дүгнэлт, зөвлөмжийг дэвшилтэт технологи ашиглан бүрдүүлнэ. 22.3.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэдээллийн нэгдсэн сан дахь мэдээлэл нь холбогдох эрх зүйн акт, тайлан, дүгнэлт, судалгаа, шинжилгээ, баримтаар баталгаажсан байна. 22.5.Мэдээллийн нэгдсэн санг эрхлэн хөтлөх журмыг үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага баталж, мэдээллийн сангийн ангилалт, бүрдүүлэлт, бүртгэл, хадгалалт, хамгаалалт, программчлал, хөгжлийн загвар боловсруулалт, шинэчлэлийг хариуцан зохион байгуулна.
		Улсын төсвийн төсөл нь Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгөх;	
		Олон улсын хөгжлийн туршлага, чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх;	
		Эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл болон эдийн засагт тулгарч болзошгүй эрсдэлт нөхцөл байдлыг тодорхойлох хүрээнд салбаруудын мэдээллийн бааз суурийг бэхжүүлж, бодлогын дэмжлэг үзүүлж ажиллах;	
	Үндсэн чиг үүрэг.2.2. Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, салбар, салбар хоорондын бодлогыг уялдуулж, нэгдсэн зохион байгуулалт, удирдлага, арга зүйгээр хангах, мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэх	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн улсын хэмжээний мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулах;	
	Үндсэн чиг үүрэг-2.3. Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг	Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн	

	хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн арга зүй, удирдамжаар хангах	бодлогыг тодорхойлж, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг удирдлага, мэргэжил, арга зүйгээр хангах;	
Ерөнхий чиг үүрэг-3. Бүс, орон нутгийн хөгжил			
3.	**Үндсэн чиг үүрэг-3.1.**Хүн амын нутагшил, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт, байршлыг тогтоож, түүнд үндэслэн бүс, орон нутгийн орон зайн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг удирдан зохион байгуулах, Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал, бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөртэй уялдуулан аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, орон зайн төлөвлөлтийн мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, дэд бүтцийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтөөр хангах, хөгжлийн төслүүдийг тодорхойлж, дэмжлэг, удирдлагаар хангах	Орон зайн хөгжлийн бодлого, бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал болон бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийг боловсруулж, бүс, орон нутгийн төлөвлөлтийг уялдуулах, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг бүс, орон нутгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж, нэгдсэн арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах;	**12.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль,** 6.6.Энэ хуулийн 6.5.3, 6.5.5-д заасан Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийн төрөлд хамаарах баримт бичгийн төслийг Улсын Их Хуралд ажлаа шууд хариуцан тайлагнадаг байгууллагаас боловсруулах бол үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн боловсруулж, холбогдох Байнгын хороонд хүргүүлнэ. **13.Бүсчилсэн хөгжлийн удирдлага зохицуулалтын тухай хууль** 6.5.Үндэсний хороо нь ажлын албатай байна. Ажлын албаны үүргийг үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын холбогдох нэгж хэрэгжүүлнэ. 13.1.3.бүс нутгийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагаанд гадаадын хөрөнгө оруулагчид, олон улсын байгууллагын оролцоог өргөжүүлэх арга хэмжээ авах;
		Бүс, орон нутгийн хөгжлийг дэмжих төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хөрөнгө оруулагчид болон олон улсын байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авах;	**14.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль,** 9.4.1.хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг улс, салбар, салбар хоорондын болон бүс болон орон нутгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж, нэгдсэн арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах;
		Эдийн засгийн суурь дэвсгэр болох хүн ам, хөдөлмөрийн нөөц, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах малын гаралтай түүхий эд, ус, газрын баялгийн нөөцийн судалгааг байршлаар нь нарийвчлан хийж, хүн ам, хөдөлмөрийн нөөцийн төсөөллийг боловсруулж, нөөцийг ашиглах оновчтой арга замыг тодорхойлох, нөөцөд түшиглэн	**15.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль** 9.4.2.Засгийн газраас өгсөн чиглэлийн дагуу энэ хуулийн 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.8, 4.1.12, 4.1.13-д заасан баримт бичгийн төслийг энэ хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулж, Засгийн газарт танилцуулах; **16.Засгийн газрын тухай хууль,** -бүсчилсэн хөгжлийн бодлого; -хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт -хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд болон аж үйлдвэрийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт;

		кластераар бүсчлэн хөгжүүлэх бодлогыг боловсруулах;	
		Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, санал өгөх;	-Эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн нийтлэг зорилтыг шийдвэрлэхэд эдийн засгийн салбаруудын хүч чармайлтыг нэгтгэн чиглүүлж, салбар хоорондын харилцан ажиллагааг зохицуулна.
		Хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд үйлдвэр болон салбарын хөгжлийн байршлыг төлөвлөхөд нэгдсэн удирдлага, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	17.**Бүсчилсэн хөгжлийн удирдлага зохицуулалтын тухай хууль** 13.1.2.бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан аймаг, нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт болон сумын хөгжлийн дунд хугацааны бодлого боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх; 18. **Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль** 9.4.1.хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг улс, салбар, салбар хоорондын болон бүс болон орон нутгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж, нэгдсэн арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах;
		Бүс, орон нутгийн нийгэм, соёлын хөгжлийг харьцангуй жигд хангахад чиглэсэн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, салбарын хөгжил, байршлыг тодорхойлох, оновчтой төлөвлөх, зохистой харьцааг тогтоох;	19. **Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль,** 9.4.8.хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэргэшсэн, чадварлаг хүний нөөцийг бэлтгэх, чадавхжуулах;
		Орон зайн төлөвлөлтийн нэгдсэн мэдээллийн сан үүсгэх, баяжуулах, шинэчлэх, хянах, мэдээллийг эргэлтэд оруулах ажлыг эрхлэн гүйцэтгэх;	
		Бүсчилсэн хөгжлийн Үндэсний хорооны ажлын албаны чиг үүргийг хэрэгжүүлэх;	
		Орон нутгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэргэшсэн, чадварлаг	

		хүний нөөцийг бэлтгэх, чадавхжуулахад дэмжлэг үзүүлэх, сургалт зохион байгуулах;	
Ерөнхий чиг үүрэг.4. Хөрөнгө оруулалтын бодлого			
4.	**Үндсэн чиг үүрэг-4.1.** Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах	Хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал боловсруулах, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох;	**20.Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн** 5 дугаар хэсгийн 2, 21. Хөрөнгө оруулалтын тухай хууль, Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хууль, 22.Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хууль, 23.Засгийн газрын 2014 оны 52 дугаар тогтоолын хавсралт Хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулах журам, 24.Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль
		Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах;	
	Үндсэн чиг үүрэг-4.2. Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийн нэгдсэн удирдлагыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулах	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулах, төслийн саналыг хүлээн авч, үнэлэх, эрэмбэлэх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах;	
		Хөгжлийн төслүүдийг төлөвлөх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгамдсан асуудлыг, шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах;	
	Үндсэн чиг үүрэг-4.3. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, эрх зүйн орчныг бэхжүүлэх, хэрэгжилтийг хангуулах, концессын	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, төр, хувийн	

	гэрээний биелэлт, явц, үр дүн, концессын үйл ажиллагаанд хяналт, үнэлгээ, шинжилгээ хийх	хэвшлийн түншлэлийн таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох	
		Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх төслийн урьдчилсан үнэлгээг хянан баталгаажуулах, төслийг хөгжлийн бодлогын баримт бичигт тусгах, төслийн бүрэн шинжилгээг хянах, дүгнэх, төслийн сонгон шалгаруулалт болон түншлэлийн гэрээ байгуулах ажлыг зохион байгуулах, түншлэлийн гэрээний биелэлтэд хяналт тавих, түншлэлээр хэрэгжсэн төслийг төрийн болон орон нутгийн өмчид шилжүүлэх, бүртгэх арга хэмжээг удирдан зохион байгуулах;	
Ерөнхий чиг үүрэг-5. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлого			
5.	**Үндсэн чиг үүрэг-5.1.** Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, нэгдсэн бодлого боловсруулах, төлөвлөх, зохицуулах, түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, зээл, тусламжийн бодлогыг тодорхойлох, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг эцэслэн тохирч байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах	Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, хамтын ажиллагааны нэгдсэн бодлого боловсруулах, төлөвлөх, зохицуулах, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг тохиролцох, дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах, мөн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ авах;	**25.Засгийн газрын тухай хууль,** -Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, гадаад, дотоод худалдаа, гадаад хөрөнгө оруулалтын бодлого, зохицуулалт, бүртгэл; -Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт; -20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 2 дугаар заалт, **26.Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн** 7 дугаар зүйл, 7.1 дэх хэсгийн 7.1.Чөлөөт бүсийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 7.1.1.чөлөөт бүсийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, чиглэлийг боловсруулах; 7.1.2.чөлөөт бүс байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах талаар санал боловсруулж, Засгийн газарт оруулах;
		Хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилтээр шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хийх арга хэмжээг уялдуулах,	

		төслийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг оролцогч талуудын хамт тодорхойлох, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг эцэслэн тохирч байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах;	7.1.3.чөлөөт бүсийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулж, нэгдсэн удирдлагаар хангах; 7.1.4.чөлөөт бүсийн үйл ажиллагааг жил бүр Засгийн газарт тайлагнах; 7.1.5.чөлөөт бүсийн талаарх төрийн зохицуулалт, үйл ажиллагаатай холбоотой төсвийг боловсруулах; 7.1.6.чөлөөт бүс дэх төрийн байгууллага болон аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах; 7.1.7.чөлөөт бүсэд зээл, тусламжаар хэрэгжих төсөл, хөтөлбөрийг удирдлагаар хангаж, хэрэгжилтийг хангуулах, хяналт тавих; 7.1.8.чөлөөт бүсийн хөгжлийн төсөл болон чөлөөт бүсийн талаар Улсын Их Хурал, Засгийн газраас гаргасан тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих; 7.1.9.чөлөөт бүсийн үйл ажиллагаанд мөрдөх дүрэм, журмыг батлах; 7.1.10.энэ хуулийн 21.1-д заасан Хөрөнгө оруулагчдын зөвлөлөөс санал болгосон төсөл, хөтөлбөрийг сонгон шалгаруулахад тавих шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох. 2 дугаар бүлгийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.Чөлөөт бүсийн үйл ажиллагааг нээх, түр хаах асуудлыг Чөлөөт бүсийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний санал болгосноор Засгийн газар шийдвэрлэнэ.
	Үндсэн чиг үүрэг-5.2. Импортыг орлох салбарыг дэмжиж, экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн бодлого боловсруулах, Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт худалдааны гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулах арга хэмжээ авах, худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж, хөнгөвчлөх бодлого тодорхойлох, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	Худалдаа, эдийн засаг, санхүүгийн асуудлаар түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авах, салбар хоорондын уялдааг хангах;	
		Худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж, хөнгөвчлөхөд чиглэсэн бодлогыг тодорхойлох, импортыг орлох салбарыг дэмжих, экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, гадаад худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн худалдааны бодлогыг тодорхойлж, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	
		Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	
	Үндсэн чиг үүрэг-5.3. Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, мэргэжил арга	Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, хяналт тавих;	

	зүйн зөвлөмжөөр хангаж хяналт тавих		
Ерөнхий чиг үүрэг-6. Инновацын бодлого			
6.	**Үндсэн чиг үүрэг-6.1.**Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх урт, дунд хугацааны нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хэрэгжилтэд хяналт тавихад чиглэж ажиллах ба Инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогчдыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах, Үндэсний инновацын хөгжлийн түвшнийг үнэлэх аргачлал боловсруулах, мөрдүүлэх, хууль тогтоомжид хөтлөхөөр заасан мэдээллийн сан хөтлөх	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийх, инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох; Үндэсний инновацын тогтолцоо, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын үйл ажиллагааны уялдааг хангах; Яамны эрхлэх асуудлын хүрээний болон хууль тогтоомжид заасан мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх;	**27.Засгийн газрын тухай хуулийн** 4 дүгээр бүлэг, 20 дугаар зүйлийн 5/2 дахь хэсэг, **28.Инновацын тухай хуулийн** 7 дугаар зүйлийн 7.1, Өндөр технологи, үндэсний инновацыг хөгжүүлэх асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага инновацын үйл ажиллагааны талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: **29.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 7.1 дүгээр зүйлийн 2.**Энэ зүйлийн 1-д заасан зөвшөөрлийн нэгдсэн санг эдийн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хариуцна.
Ерөнхий чиг үүрэг-7. Төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх			
7.	**Үндсэн чиг үүрэг-7.1.**Төрийн байгууллагын хуулиар хүлээсэн нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлж, цомхон, чадварлаг төрийн албан хаагч бүхий хүний нөөцийн удирдлагаар яамны тасралтгүй, хэвийн үйл ажиллагааг хангах	Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг бий болгох, албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, чадавхыг дээшлүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх;	**30.Төрийн албаны тухай хуулийн 17 бүлгийн 61 дүгээр зүйл.** 61.1.Төрийн албан хаагч дараах нийтлэг баталгаагаар хангагдана: 61.1.1.албан тушаалын цалин хөлс, нэмэгдэл, нөхөх төлбөр, тусламж, шагнал, урамшуулал, тэтгэвэр, тэтгэмж авах; 61.1.2.албан тушаалын бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай ажиллах нөхцөлөөр хангуулах; 61.1.3.гүйцэтгэж байгаа албан үүргийн шинж байдлаас хамааран зохих журмын дагуу албаны унаа хэрэглэх, ажилдаа ирэх, буцах төрийн тээврийн хэрэгслийн зардлын зохих хэсгийг нөхөн авах; 61.1.4.албан үүргээ гүйцэтгэж байгаатай нь холбогдуулан хүчирхийлэх, заналхийлэх, доромжлох, гүтгэх болон бусад хууль бус үйлдэл, үйл ажиллагаанаас төрийн албан хаагч, түүний гэр бүлийн гишүүнийг тухайн ажиллаж байгаа байгууллага, эсхүл цагдаагийн байгууллагаар хамгаалуулах; 61.1.5.орон байраар хангагдахад төрөөс дэмжлэг үзүүлэх;

			61.1.6.Хөдөлмөрийн тухай хуулиар тогтоосон ээлжийн амралт эдлэх; 61.1.7.төрийн хөрөнгөөр 6 хүртэлх сарын хугацаагаар давтан сурах, мэргэшлээ дээшлүүлэх сургалтад хамрагдах, энэ хугацаанд эрхэлж байгаа албан тушаалын цалинг авах; 61.1.8.үүргээ зохих журмын дагуу биелүүлснээс албан хаагчид учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг төр хариуцаж, гэм буруутай этгээдээр хууль тогтоомжид заасны дагуу нөхөн төлүүлэх; 61.1.9.ажлын зайлшгүй шаардлагаар ээлжийн амралтаа биеэр эдэлж чадаагүй төрийн захиргааны албан хаагчид түүний зөвшөөрснөөр 1.5 сарын албан тушаалын цалинтай тэнцэх мөнгөн урамшуулал олгох; 61.1.10.хууль тогтоомжоор тогтоосон бусад баталгаа. 61.2.Энэ хуулийн 61.1.5-д заасан баталгааг эдлүүлэхтэй холбогдсон журмыг Засгийн газар тогтооно. 62.1.4.төрийн байгууллага татан буугдсан, өөрчлөн байгуулагдсан, эсхүл өөрөөс нь үл хамаарах шалтгаанаар албан тушаалын орон тоо нь хасагдсан тохиолдолд цалин хөлсөө бууруулахгүйгээр мэргэжил, мэргэшлийн дагуу өөр ажил, албан тушаалд шилжих буюу төрийн хөрөнгөөр 6 сар хүртэл хугацаагаар дахин мэргэшиж болох бөгөөд энэ хугацаанд урьд нь эрхэлж байсан албан тушаалынхаа цалин хөлсийг авч, хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу ажлын байраар хангуулах, эсхүл 3 сарын цалинтай тэнцэх хэмжээний нэг удаагийн тэтгэлгийг тухайн байгууллагаас олгох.

		Иргэд, байгууллагаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авах, шийдвэрлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих;	**31.Иргэдээс байгууллага албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэх тухай хууль 7 дугаар зүйл.** 1.Өргөдөл, гомдлын талаар төрийн байгууллага, албан тушаалтан дараах нийтлэг үүрэг хүлээнэ: 1/иргэдээс өргөдөл, гомдол гаргах эрхээ хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрэн хангах;2/харьяаллын дагуу ирсэн өргөдөл, гомдлыг заавал хүлээн авах;3/өргөдөл, гомдолд дурдсан асуудал бүрийг эрх хэмжээнийхээ хүрээнд хянан үзэж, үндэслэлтэй шийдвэрлэх;4/өргөдөл, гомдлыг хугацаанд нь барагдуулах;5/өргөдөл, гомдолд дурдсан төр, байгууллага, хувь хүний нууцыг хадгалах;6/өргөдөл, гомдолд үндэслэл бүхий хариу өгөх;
		Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, зохицуулах;	**32.Авлигын эсрэг хуулийн 6 дугаар зүйл.** 6.1.Төрийн байгууллага энэ хуулийн 3.1.6-д заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх чиглэлээр дараах нийтлэг үүрэг хүлээнэ: 6.1.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 25-29 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг үүрэг; 6.1.2.тодорхой чиглэлээр бодлого боловсруулах, шийдвэр гаргахын өмнө олон нийтийн анхаарал татаж байгаа мэдээллийг нээлттэй болгох, сонирхогч нийгмийн бүлгүүдэд өөрийн бодлого, байр суурийг танилцуулах, хяналтын тодорхой аргыг дэвшүүлэн хэрэгжүүлэх боломжоо олгох зорилгоор харилцан зөвлөлдөж ажиллах боломжийг бүрдүүлэх; 6.1.3.төрийн хяналтын үйл ажиллагааг ил тод, нээлттэй байлгах; 6.1.4.төсвийн орлого, түүний зарцуулалт, гадаадын зээл, тусламж, түүний хуваарилалтыг олон нийтэд тухай бүр нь мэдээлэх; 6.1.5.тухайн байгууллагын чиг үүргийн дагуу зөвшөөрөл, эрх олгох, бүртгэл хийх, хяналт тавих, сонгон шалгаруулалт явуулах зэрэг асуудлыг шийдвэрлэх журмыг хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол олон нийтэд ил тод байлгаж, түүнтэй танилцах боломжоор хангах; 6.1.6.төрийн албан хаагч бүрийн ажил үүргийн хуваарийг тодорхой болгох, эрхэлж байгаа ажлын онцлогтой нь

			холбогдуулж түүнд хориглох зүйлийг Төрийн албаны тухай хууль болон энэ хуульд заасны дагуу тогтоон мөрдүүлэх; 6.1.7.төрийн байгууллага нээлттэй, иргэдийн ашиг сонирхолд нийцсэн үйл ажиллагаа явуулж байгаа эсэхэд тавих хяналтад төрийн бус байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлж, хамтран ажиллах, мэдээллийг харилцан солилцох, олон нийтэд мэдээллийг тогтмол хүргэж байх; 6.1.8.авлигатай тэмцэх талаар сургалт, сурталчилгаа явуулах, хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг хуульд заасан хугацаанд үнэн зөв гаргуулах, бүртгэх, хянах, зөвлөгөө өгөх асуудлыг бүтцийн нэгждээ хариуцуулах; 6.1.9.төрийн байгууллага тухайн салбарын албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийг батлан гаргахын өмнө Авлигатай тэмцэх газраас санал авах; 6.1.10.төрийн байгууллагаас гаргасан шийдвэр иргэд болон бусад сонирхогч талуудад ойлгомжтой, нээлттэй байх; 6.1.11.иргэдийн өргөдөл, гомдол, хүсэлтийг хүлээн авах, шийдвэрлэх шат дамжлагыг цөөрүүлэх энэ чиглэлээр өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх; 6.1.12.бүрэн эрхийнхээ хүрээнд авлигын шалтгаан нөхцөлийг илрүүлэн тогтоох, тэдгээрийг арилгах, авлигын үйлдлийг таслан зогсоох, үр дагаврыг нь арилгах арга хэмжээ авах; 6.2.Төрийн бүх шатны байгууллагын албан хаагч нь албан үүргээ гүйцэтгэж байх явцдаа олж мэдсэн авлигатай холбоотой асуудлыг шалгаж шийдвэрлэх нь өөрийнх нь бүрэн эрхэд хамаарахгүй байвал Авлигатай тэмцэх газарт мэдээлнэ. 6.3.Шүүх, прокурор, цагдаа, Авлигатай тэмцэх газар, хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн захиргааны төв байгууллага болон Засгийн газрын агентлаг байрлаж байгаа байранд түүний үйлчилгээг эрхэлдгээс бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага байрлахыг хориглоно. 6.4.Энэ хуулийн 6.3-д заасан байгууллагын байранд улс төрийн болон шашны үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно. 6.5.Авлигаас урьдчилан сэргийлэх талаар аж ахуйн нэгж, байгууллага,

			иргэн нь Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 30, 31 дүгээр зүйлд заасан эрх, нийтлэг үүргээс гадна дараах үүрэг хүлээнэ: 6.5.1.төрийн бус байгууллага гишүүнийхээ ёс зүйн дүрмийг баталж, үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангаа ил тод мэдээлж байх;
		Эрхлэх асуудлын хүрээний хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн биелэлтийг хангах, яамны үйл ажиллагааг нэгтгэн төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хяналт тавих;	**33.Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хууль**
		Яамны гадаад, дотоод хамтын ажиллагааг хариуцан бодлого, үйл ажиллагааг нийтэд сурталчлах ажлыг зохион байгуулах, олон нийтийн харилцааг зохицуулах, үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах;	**34.Төрийн албаны тухай хууль** 24.1.Мэргэшүүлэх багц сургалтын агуулга, хөтөлбөрийг тухайн албан тушаалын онцлог, хариуцсан ажил, гүйцэтгэх чиг үүргийг харгалзан төрийн албаны төв байгууллага, Засгийн газар хамтран батална. 29.1.Иргэнийг төрийн албан тушаалд томилсны дараа богино болон дунд хугацааны сургалтад хамруулна. 55.3.Төрийн байгууллага төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
		Сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын үйл ажиллагааг чиг үүргийн хүрээнд удирдан чиглүүлэх.	**35.Монгол Улсын Яамны эрхзүйн байдлын тухай хууль,** 7.1.Яам нь сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд дараах нийтлэг ажил эрхэлнэ: 7.1.4.төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас яам, агентлаг, Засгийн газраас байгуулсан бусад байгууллага, холбогдох аймаг, нийслэлийн Засаг даргатай үр дүнгийн гэрээ байгуулах, гэрээний биелэлтийн явц, үр дүнд хяналт тавих, дүгнэх;
	Үндсэн чиг үүрэг- 7.2.Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсөв боловсруулах, зарцуулах, төсвийн төслийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохицуулахад бүх талын дэмжлэг үзүүлэх, ерөнхийлөн захирагчийн	Салбарын бодлого, хөтөлбөр, стратегийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүгийн эх үүсвэрийг төлөвлөх, санхүү, хөрөнгийн удирдлага, зохицуулалт, төсөв санхүүгийн мэдээллээр хангах, шийдвэр	**36.Төсвийн тухай хууль,** 16.5.Төсвийн шууд захирагч нь төсвийн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 16.5.1.төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах; 16.5.2.батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг

	болон яамны аппаратын санхүүгийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах	гаргахад дэмжлэг үзүүлэх, батлагдсан хөрөнгө оруулалтын болон урсгал зардлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэлийг хянах, үр дүнг тайлагнах;	удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих; 16.5.3.батлагдсан цалингийн сан, орон тооны хязгаарт багтаан төсвийн байгууллагын орон тоо, ажиллагчдын цалин хөлсийг тогтоох; 16.5.4.төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх; 16.5.5.батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах; 16.5.6.дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх; 16.5.7.байгууллагын санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ, тайлан, үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг үнэн зөв гаргах, тогтоосон хугацаанд тайлагнах; 16.5.8.санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас шаардсан мэдээллийг хугацаанд нь гаргаж өгөх. 16.5.9.дээд шатны төсвийн захирагчийн зөвшөөрснөөр үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, чиг үүргийн давхардлыг арилгах, ажлын ачааллыг нягтруулах, бүтээмжийг дээшлүүлэх зорилгоор байгууллагын дотоод зохион байгуулалтын бүтцийг батлагдсан орон тооны хязгаар, төсвийн хүрээнд шинэчлэн тогтоох.
	Үндсэн чиг үүрэг-7.3. Салбарын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоход зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх, хууль тогтоомж, сайдын болон дээд шатны байгууллагаас ирүүлсэн шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохицуулах, хяналт тавих, салбарын хуулийн төсөл боловсруулах, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг судалж арилгах, хууль тогтоомжийн уялдаа холбоог хангах, яамны үйл ажиллагааны хүрээнд сайд, дэд сайд, яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын гаргах шийдвэр болон яамны зүгээс бусад байгууллагатай	Сайд, дэд сайд, Төрийн нарийн бичгийн даргын шийдвэр болон яамны зүгээс бусад байгууллагатай харилцах, гэрээ байгуулахад эрх зүйн үндэслэлийг хангуулах, шаардлагатай хууль эрх зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл, дэмжлэг үзүүлэх;	**37.Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйл.** 16.1.Хууль тогтоомжийн төслийг үзэл баримтлалд нь нийцүүлэн боловсруулна. 16.2.Хууль тогтоомжийн төслийг энэ хуулийн Дөрөвдүгээр бүлэг болон 12.1.1-д заасан аргачлалын дагуу боловсруулна. 16.3.Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулахдаа бусад хуульд оруулах нэмэлт, өөрчлөлт, тэдгээрийг дагаж гарах шийдвэрийн төслийг хамт боловсруулж, холбогдох тооцоо, судалгаа хийсэн байна. 16.4.Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах талаар төрийн захиргааны төв байгууллага болон бусад байгууллагад мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгч болно. **20 дугаар зүйл.** 20.1.Төрийн захиргааны төв байгууллагын боловсруулсан хууль тогтоомжийн төсөлд холбогдох төрийн захиргааны

	харилцах, гэрээ байгуулахад эрх зүйн үндэслэлийг хангуулах, шаардлагатай хууль эрх зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл, дэмжлэгээр хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;		төв байгууллага 30 хоногийн дотор саналаа өгнө. 20.2.Энэ хуулийн 20.1-д заасан хугацаанд саналаа ирүүлээгүй бол тусгайлан өгөх саналгүй гэж үзнэ. 20.3.Төрийн захиргааны төв байгууллага боловсруулсан хууль тогтоомжийн төсөлдөө бусад төрийн захиргааны төв байгууллага болон холбогдох төрийн байгууллагын саналыг бичгээр авч, үндэслэлтэй гэж үзвэл тухайн төсөлд тусгана. 20.4.Төрийн захиргааны төв байгууллага боловсруулсан хууль тогтоомжийн төслөө түүний үзэл баримтлал, танилцуулга, хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судалсан, эсхүл тухайн харилцааг зохицуулж байгаа хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийсэн, хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлсэн, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийсэн тайлангийн хамт хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хянуулахаар хүргүүлнэ. Хууль тогтоомжийн төсөл төсвийн зардал нэмэгдүүлэх, орлого бууруулах үр дагаврыг бий болгохоор бол санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хянуулахаар хүргүүлнэ. 20.11.Энэ хуулийн 20.10-т заасан зөвшөөрлийг авсны үндсэн дээр төрийн захиргааны төв байгууллага боловсруулсан хууль тогтоомжийн төслөө Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. 20.12.Хууль тогтоомжийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхэд Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан дэгийг баримтална.
Ерөнхий чиг үүрэг-8. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх			
8.	**Үндсэн чиг үүрэг-8.1.** Улсын хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах,	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд заасан Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн	**38.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хууль 5 дугаар бүлгийн 21 дүгээр зүйл.** 21.1.Засгийн газар хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн

	хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн биелэлт, улсын төсөв, гадаадын зээл, буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, зөвлөмж гаргах, биелэлтэд хяналт тавих, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагууд болон яамны үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, ил тод, нээлттэй байдлыг хангах	бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт зөвлөмж гаргах;	хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт гаргана. 21.2.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх үйл ажиллагааны зорилго нь баримт бичгийн төлөвлөлт, биелэлтэд чанарын үнэлгээ хийх, хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаа, шийдвэр нь үр дүнтэй байсан эсэхэд чанарын үнэлгээ хийх, үр нөлөөг үнэлэхэд оршино. 21.3.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн хэрэгжилтэд дараах үе шатаар цогц хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ: 21.3.1.мэдээллийг цуглуулах, ангилах, нэгтгэх; 21.3.2.зорилтын биелэлтийн дүнг үнэлэх; 21.3.3.биелэлтийн үр нөлөөг үнэлэх; 21.3.4.гадаад, дотоод хүчин зүйлийн нөлөөллийг үнэлэх; 21.3.5.төлөвлөлт, хэрэгжилтийн харилцан хамаарлыг үнэлэх; 21.3.6.биелэлтийн түвшинг үнэлэх; 21.3.7.бодлогын баримт бичгийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийг сайжруулах тодорхой санал боловсруулах.
		Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулахад хөгжлийн зорилго, зорилтын шалгуур үзүүлэлтийг оновчтой тодорхойлоход мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;	**39.Улсын Их Хурлын чуулганы дэгийн тухай хуулийн** 114.6.Энэ хуулийн 114.1, 114.5-д заасан тайланг Ерөнхий сайд, эсхүл үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Байнгын хороо болон нэгдсэн хуралдаанд танилцуулна. 115.5.Ерөнхий сайд, эсхүл үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Байнгын хороод болон нэгдсэн хуралдаанд энэ хуулийн 115.1, 115.2-т заасан тайланг Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 19.3, 20.3-т заасан зарчмын дагуу танилцуулна.
		Улсын төсөв, гадаадын зээл, буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-	**40.Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол.** 7.6. Үндэсний хэмжээнд хэрэгжих бодлогын баримт бичиг: 7.6.1. төрийн захиргааны төв байгууллага өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд "Алсын хараа-2050"-ын хэрэгжилтийн явцад таван жил тутам хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж,

		шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих;	тайланг Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ. Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тайланг нэгтгэн боловсруулж, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тайланг хянан үзэж Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, тайланг Улсын Их Хуралд танилцуулна; 7.6.2. төрийн захиргааны төв байгууллага хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад таван жил тутам хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж тайланг Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ. Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тайланг нэгтгэн боловсруулж, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тайланг хянан үзэж Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулна; 7.6.3. төрийн захиргааны төв байгууллага Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн хэрэгжилтэд хоёр жил тутам хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, тайланг Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ. Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тайланг нэгтгэн боловсруулж, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тайланг хянан үзэж Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулна; 7.6.4. төрийн захиргааны төв байгууллага Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг жил тутамд хийж тайланг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тайланг нэгтгэн, хянан үзэж Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 46.1 дэх хэсэгт заасан хугацаанд Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлнэ; 7.6.5. Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний биелэлтийг яам болон холбогдох байгууллагаас авч хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тайланг хянан

			үзэж Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлнэ; 7.7. Орон нутгийн хэмжээнд хэрэгжих бодлогын баримт бичиг: 7.7.1. нутгийн захиргааны байгууллага Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн хэрэгжилтэд жил бүр хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, тайланг Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ. Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэж Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тайланг хянан үзэж Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулна; **41.Монгол Улсын Яамны эрхзүйн байдлын тухай хууль.** 3.3.Яам нь Засгийн газрын гишүүн-Монгол Улсын сайдад эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд стратегийн төлөвлөлт, бодлогын удирдамжаар хангах, хэрэгжилтийг нь зохицуулах, хяналт шинжилгээ хийх, үнэлгээ өгөхөд нь мэргэжил, арга зүй, эрх зүй, техник, зохион байгуулалтын үйлчилгээ үзүүлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. 7.1.Яам нь сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд дараах нийтлэг ажил эрхэлнэ: 7.1.4.төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас яам, агентлаг, Засгийн газраас байгуулсан бусад байгууллага, холбогдох аймаг, нийслэлийн Засаг даргатай үр дүнгийн гэрээ байгуулах, гэрээний биелэлтийн явц, үр дүнд хяналт тавих, дүгнэх;
		Яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, Засгийн газрын тогтоол, шийдвэрээр үүрэг болгосон ажил үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих, сайд, Төрийн	**42.Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол.** 9.1.1.1. тухайн жилийн байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт; 9.1.1.2. төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлт; 9.1.1.3. байгууллагын ил тод байдлын үнэлгээний тайлан; 9.1.1.4. шилэн дансны хөтлөлтийн үнэлгээ; 9.1.1.5. салбарын хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлт; 9.1.1.6. байгууллагын шударга байдлын үнэлгээ.

		нарийн бичгийн даргад тайлагнах;	**43.Төсвийн тухай хууль** 14.2.Төсвийн ерөнхийлөн захирагч төсвийн удирдлагын талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 14.2.10.өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх. 14.2.7.өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг, төсвийн бусад байгууллага, Засгийн газрын тусгай сан, гадаадын зээл, тусламжаар хэрэгжсэн төслийн тайлан бүхий хагас жилийн болон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг нэгтгэн, санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх;
		Хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тусгагдсан яамны хариуцан болон хамтран хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлтэд явцын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих, сайд, Төрийн нарийн бичгийн даргад тайлагнах;	
		Яамны дотоод нэгжүүд, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний төсөвт байгууллагуудын үйл ажиллагааны тайлан, төсвийн хөрөнгө, орлого, зарлага, төсөл, арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалт, Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт, дотоод аудит хийж, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, зохих арга хэмжээг авах талаар зөвлөмж өгөх.	**44.Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол.** 9.1.1. төрийн захиргааны төв байгууллага: 9.1.1.1. тухайн жилийн байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт; 9.1.1.2. төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлт; 9.1.1.3. байгууллагын ил тод байдлын үнэлгээний тайлан; 9.1.1.4. шилэн дансны хөтлөлтийн үнэлгээ; 9.1.1.5. салбарын хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлт; 9.1.1.6. байгууллагын шударга байдлын үнэлгээ. **45.Төсвийн тухай хууль** 69.1. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч бүр хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, төсвийн хөрөнгө, өр, төлбөр, орлого, зарлага, хөтөлбөр, арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалтад санхүүгийн хяналт, шалгалт хийх, үнэлэлт, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, эрсдэлийн удирдлагаар хангахад чиглэсэн дотоод аудитын албыг байгуулж, дотоод аудитор ажиллуулна. **46.Шилэн дансны тухай хууль, 3 дугаар зүйлийн** 3.1.1.төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд; 8 дугаар зүйлийн 8.2.Энэ хуулийн 3.1.1-д заасан төсвийн байгууллага, албан тушаалтны шилэн дансны үйл ажиллагаанд тавих дотоод хяналтыг Төсвийн тухай хуулийн 69 дүгээр зүйлд

			заасны дагуу төсвийн ерөнхийлөн захирагч хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВ.ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ

Эдийн засаг, хөгжлийн яамны өнөөгийн байдлыг судалж, тулгамдсан асуудал цаашдын зорилтыг хэрэгжүүлэх стратегийг тодорхойлохын тулд мандатын шинжилгээнд үндэслэн хийж гүйцэтгэв.

3.1. Салбарын хүний нөөцийн өнөөгийн байдал:

Засгийн газрын 2022 оны 75 дугаар тогтоолоор Эдийн засаг, хөгжлийн яам 2022 оны 01 дүгээр сарын 06-нд байгуулагдаж "Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үйл ажиллагааны стратеги зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр", орон тооны хязгаар 110 батлагдаж, нийт 10 газар, 8 хэлтэс, 76 албан хаагчтай үйл ажиллагаагаа эхлүүлсэн.

Засгийн газрын 2023 оны 5 дугаар сарын 03-ны өдрийн 161 дүгээр тогтоолоор ""Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үйл ажиллагааны стратеги зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр", орон тооны хязгаар 135 шинэчлэгдэн батлагдаж, өнөөдрийн байдлаар 90 гаруй ажилтан, албан хаагчид ажиллаж байна.

Албан хаагчдыг хүйсийн хувьд авч үзвэл 46 эмэгтэй, 44 эрэгтэй, улс төрийн 2, төрийн захиргааны ангилалд 84, төрийн үйлчилгээний ангилалд 6 албан хаагч ажиллаж байна. Тухайн салбарт ажилласан жилээр нь авч үзвэл 47.8 хувь нь 5 хүртэлх жил, 33.6 хувь нь 5-10 хүртэлх жил 13.2 хувь нь 10-15 хүртэлх жил, 5.4 хувь нь 15 ба түүнээс дээш жил ажилласан байгаа нь салбарын хүний нөөцийн судалгаанаас харагдаж байна.

Зураг 1. Албан хаагчдын насны судалгаа

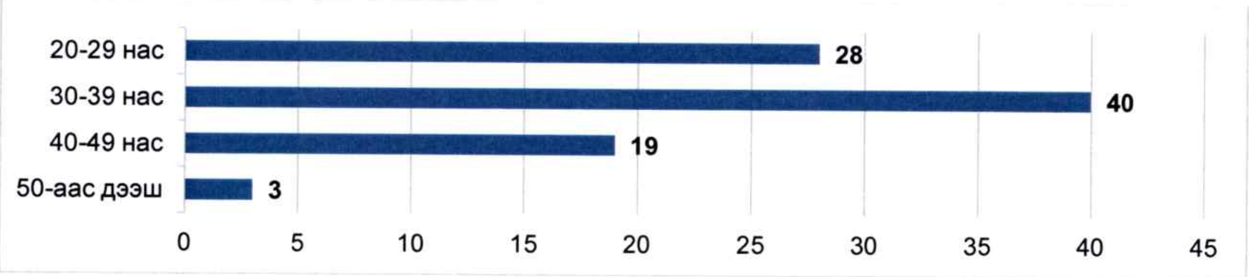

Яамны нийт албан хаагчдын боловсролын зэргийг авч үзвэл давхардсан тоогоор дипломын болон бакалаврын дээд боловсрол 95, магистр 32, доктор зэрэгтэй 2 албан хаагч байна.

Зураг 2. Яамны албан хаагчдын боловсролын зэрэг

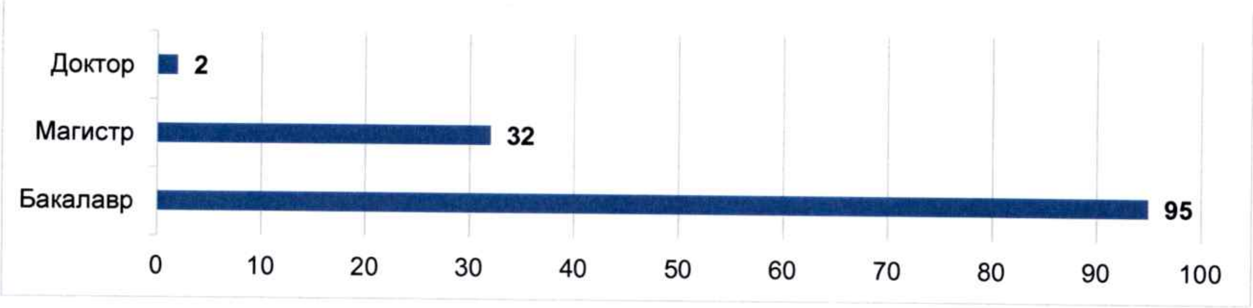

Зураг 3. Яамны албан хаагчдын ажил, мэргэжлийн жагсаалт

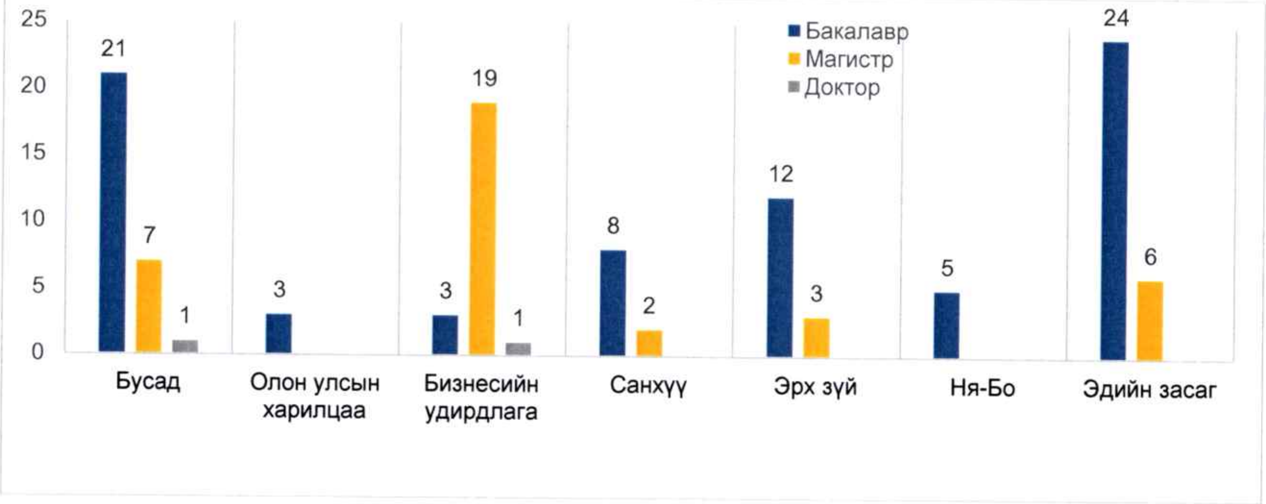

Өнөөгийн байдал: .

Засгийн газрын 2023 оны 05 дугээр сарын 03-ны өдрийн 161 дүгээр тогтоолоор “Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын стратеги бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр”, 135 орон тоотой батлагдаж, 8 газар, 11 хэлтэс, 90 гаруй албан хаагч ажиллаж байна.

Төрийн бодлогын залгамж чанарыг хадгалах, тогтвор суурьшилтай ажиллах, төрийн мэргэшсэн албыг бэхжүүлэх зорилгоор сул орон тоог нөхөхөөр байгууллагад ажиллаж байгаа албан хаагчдаас шатлан дэвшүүлэх, нөөцөд байгаа төрийн албан хаагчдаас нөхөх, бодлого, чиглэлийг баримтлан ажиллаж байна.

Байгууллагын хүний нөөцийн бодлогын дараах асуудлуудад төвлөрч ажиллаж байна.

1. Хүний нөөцийн удирдлагын хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд байгууллагын хүний нөөцийн бодлогын бичиг баримт, төрийн албаны тухай хууль, тогтоомжид нийцүүлэн чадахуйн зарчмыг хэрэгжүүлэх, тухайн албан тушаалд хувь хүний мэдлэг, боловсрол мэргэжил, мэргэшил, ур чадвар, туршлагыг шалгуур

болгон түүнийг хамгийн сайн хангаж байгаа хүнийг сонгон шалгаруулж томилох;

2. Сонгон шалгаруулах үндсийг тогтоосон албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулах, зөвшөөрөл авах, батлуулах цаг хугацаа хүчин чармайлт шаардсан томоохон ажлыг хэрэгжүүлэн ажиллах;
3. Албан хаагчийн цалин хөлс, шагнал урамшуулал олгох, албан тушаал дэвшүүлэх, бууруулах, халах, чөлөөлөхөд тухайн албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэл, үр дүнгээс хамаарах тогтолцоог бүрдүүлэх;
4. Байгууллагын бүтэц, орон тоог оновчтой үр ашигтай байх зарчимд нийцүүлэх арга хэмжээ авах;
5. Төрийн албанд иргэнийг авах, албан тушаал дэвшүүлэх, чөлөөлөх, шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах, томилох, сургаж хөгжүүлэх бодлого зохицуулалтыг чадахуйн зарчимд нийцүүлэн хэрэгжүүлэх;
6. Төрийн албан хаагчдыг ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгаагаар хангах;
7. Ёс зүйн үнэт зүйлсийг хэвшүүлэх.

Яамны хэмжээнд удирдлагын үр ашигтай арга барил, туршлага нэвтрүүлэх, төлөвлөх, тайлагнах, хариуцлага тооцох тогтолцоог хөгжүүлэх замаар төрийн захиргааны удирдлагын манлайллыг хангах, хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх шаардлага тулгарч байна.

Хүний нөөцийн тулгамдсан асуудал:

- Хүний нөөцийн удирдлагын механизмыг сайжруулах;
- Байгууллагын зорилт, чиг үүргийг хэрэгжүүлэх гүйцэтгэлийн удирдлагын тогтолцоог төлөвшүүлэх;
- Удирдах албан тушаалтнуудын манлайллыг чадавхыг хөгжүүлэх;
- Хүний нөөцийн өөрчлөлтийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх чадавхыг сайжруулах;
- Төрийн албан хаагчдын цалин хөлс, урамшууллын системийг боловсронгуй болгох;
- Ажилтнуудын нийгмийн баталгааг хангах асуудлыг шийдвэрлэх;
- Төрийн албан хаагчдын сургалтын хэрэгцээг тодорхойлж, удирдлагын чадавхыг хөгжүүлэх;
- Төрийн албан хаагчдад шинэ зан үйл, төлөвшүүлэх хэрэгцээг тодорхойлох;
- Төрийн албан хаагчдын карьерыг хөгжүүлэх тогтолцоог төлөвшүүлэх;
- Төрийн албан хаагчдыг тогтвортой ажиллуулах механизмыг сайжруулах;
- Хүний нөөцийн удирдлагын асуудлаар гадаад, дотоод хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;
- Хүний нөөцийн мэдээллийн системийг сайжруулах;
- Хүний нөөцийн эрсдэлийн удирдлагын чадавхыг сайжруулах;
- Байгууллагын хүний нөөцийн дунд хугацааны хөтөлбөрийг боловсруулах;

Цаашдын зорилт:

- Яамны хүний нөөцийн удирдлагын зохицуулалтын механизм бүрдэн хэрэгжиж, төлөвших;
- Хүний нөөцийн менежментийн ур чадварыг бэхжүүлэх;
- Яамны хүний нөөцийн бодлого, хөрөнгө оруулалт стратегийн түвшнийг иж бүрэн тодорхойлж, эрсдэлийг багасгах;
- Хүний нөөцийн хуваарилалт сайжирч, боловсон хүчин мэргэшсэн тогтвортой болох;
- Гүйцэтгэлийн удирдлагын тогтолцоо төлөвшиж, яамны зорилт, чиг үүргийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны үр ашиг, үр нөлөө сайжрах;
- Удирдах албан тушаалтнуудын манлайллын чадавх дээшилж, байгууллагын зан үйлд өөрчлөлт гарах, улмаар "Суралцагч яам" болох;
- Нийт албан хаагчдын үнэт зүйл, мэдлэг чадвар дээшилж, цомхон бөгөөд гадаад, дотоод орчны өөрчлөлт, шаардлагад нийцэж чаддаг болох;
- Хүний нөөцийн бодлого болон гадаад хамтын ажиллагааны уялдаа холбоо хангагдах зэрэг болно.

3.2. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн өнөөгийн байдал:

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4.2 дахь хэсэгт "Засгийн газраас өгсөн чиглэлийн дагуу энэ хуулийн 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.8, 4.1.12, 4.1.13-д заасан баримт бичгийн төслийг энэ хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулж, Засгийн газарт танилцуулах;" гэж заасныг үндэслэн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгүүдийн төслийг боловсруулах ажлыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.10.1, 6.10.2 дахь заалт, 9 дүгээр зүйлийн 9.4.2 дахь заалт, 18 дугаар зүйлийн 18.2, 18.3 дахь хэсэгт заасны дагуу Эдийн засаг, хөгжлийн яамнаас "Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө"-ний төслийг боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, улмаар Улсын Их Хурлын чуулганы 2023 оны 05 дугаар сарын 26-ны нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулсан.

Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө нь "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд өрхийн орлого нэмэгдүүлэхийг гол зорилгоо болгон "Экспортыг нэмэгдүүлнэ.", "Хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.", "Хүний хөгжлийн үзүүлэлтийг сайжруулна.", "Аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.", "Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг сайжруулна.", "Улаанбаатар хотын түгжрэл, агаарын бохирдлыг бууруулна.", "Засаглалын үзүүлэлтийг сайжруулна.", "Ногоон хөгжлийн

үзүүлэлтийг сайжруулна." гэсэн 8 бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлсноороо энэ удаагийн жилийн төлөвлөгөөний онцлог болсон.

Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөөний төсөлд Монгол Улсын 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр болон бусад хөрөнгийн эх үүсвэрийн боломжтой уялдуулан 8 тэргүүлэх чиглэл, 184 төсөл, арга хэмжээнд нийтдээ 13.4 их наяд төгрөгийг санхүүжүүлэхээс, улсын төсвийн хөрөнгөөр 2.3 их наяд төгрөг, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 0.2 их наяд төгрөг, гадаадын зээлээр 1.3 их наяд төгрөг, гадаадын тусламжаар 0.5 их наяд төгрөг, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр 4.5 их наяд төгрөг, хувийн хөрөнгө оруулалтаар 3.1 их наяд төгрөг, бусад эх үүсвэрээр 1.6 их наяд төгрөгийг тус тус санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн.

Мөн Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн зорилго, зорилт, тоон болон чанарын шалгуур үзүүлэлт бүхий хөгжлийн 6 зорилтот хөтөлбөр буюу Хүний хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Нийгмийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөр, Засаглалын зорилтот хөтөлбөр, Бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Үндэсний өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх зорилтот хөтөлбөрийн төслүүдийг боловсруулж байна.

Тулгамдаж буй асуудал: Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төсөл боловсруулахад салбар, салбар хоорондын болон бүс, орон нутгийн онцлогт нийцсэн, нөөцөд суурилсан, санхүүгийн эх үүсвэрээр баталгаажсан тодорхой зорилго, зорилт, арга хэмжээ болон үйл ажиллагааг төлөвлөх шаардлага байна.

Цаашдын зорилт: Дунд хугацааны хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр болох Хүний хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Нийгмийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөр, Засаглалын зорилтот хөтөлбөр, Бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Үндэсний өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх зорилтот хөтөлбөрийн төслүүдийг Засгийн газарт танилцуулж, УИХ-аар батлуулах шаардлага байна.

Цаашид хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслүүдийг үр дүнд суурилсан төлөвлөлтийн арга зүйд үндэслэн боловсруулах шаардлага зүй ёсоор тавигдаж байна.

Мөн дэлхийн улс орнуудын арга, туршлага хөгжлийн чиг хандлагыг судалж өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулж, нэвтрүүлэх, олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөгжлийн судалгааны байгууллагуудтай хамтын ажиллагаа тогтоох, үндэсний хэмжээнд бодлого, төлөвлөлтийн хүний нөөцийг сургах, чадавхжуулах, дэвшилтэт техник, технологи ашиглах, судалгаа шинжилгээний хамтарсан арга хэмжээ зохион байгуулах шаардлага байна.

3.3. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн өнөөгийн байдал:

Монгол Улсын нийт хүн ам 2021 онд 3,409,939 байснаас Улаанбаатар хотод 1,639,172 буюу нийт хүн амын 48.07 хувийг эзэлж байна. Харин үлдсэн 51.93 хувь нь 21 аймагт тархан суурьшиж байна. Аймгуудыг дотор нь задлан үзвэл хамгийн бага хүн амтай аймагт Говь-сүмбэр аймаг 18,150 бол Өмнөговь аймаг хамгийн их 136,794 хүн амтайгаар тэргүүлж байна. Хүн амын нягтралыг бүсээр авч үзвэл сүүлийн 10 жилийн байдлаар Улаанбаатараас бусад хэсэгт бараг тогтмол явж ирсэн байна. Хүн амын хөдөө-хот шилжих хөдөлгөөний эрчимтэй өсөлтийн үр дагавраар хөдөө нутаг эзгүйрэх, хөгжлийн төвөөс алслагдмал газар нутгууд хүнгүй болох нөхцөл жилээс жилд нэмэгдсээр байна.

Энэ нь нийслэл Улаанбаатар хотод хэт төвлөрөл бий болгож, хот хөдөөгийн хөгжлийн эрс ялгаатай байдал үүсэж байгаа тул хөгжлийг орон зайн төлөвлөлтийг харьцангуй тэнцвэртэй байршуулах, хот хөдөөгийн хөгжлийн ялгааг бууруулах нь тулгамдсан асуудал болж байна.

Хөдөө орон нутгийн аж үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээ, мал аж ахуй, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн хөгжилд газар зүй, уур амьсгал, эрүүл мэнд, боловсролын үйлчилгээ, нийгэм-эдийн засгийн байдал харилцан адилгүйгээс гадна ажиллах хүчний хомсдол, дэд бүтцийн асуудал зэргээс үүдэн хөгжихгүй байна.

Монгол Улсад аймгуудыг хооронд нь болон Улаанбаатар хоттой холбосон хатуу хучилттай авто зам, эрчим хүч, харилцаа холбоо, мэдээллийн дэд бүтцийн үндсэн суурь сүлжээ бүрдэж байна.

Монгол Улсын хувьд бараа бүтээгдэхүүний үнийн бүтцийн 30 орчим хувийг тээвэр, логистикийн зардал эзэлж байгаа нь бусад улс орны үзүүлэлтээс өндөр байна. Бүс нутгийн төвөөс алслагдсан зайнаас хамааран амьжиргааны өртөг өндөр болоход шууд нөлөөлж байна. Хэдийгээр бүтээгдэхүүн үйлчилгээний ялгарал Говийн бүсийн уул уурхайн үйлдвэрлэлийг эс тооцвол бүсүүд уламжлалт бэлчээрийн мал аж ахуй болон хөдөө аж ахуйн бусад салбар голлох эдийн засгийн голлох салбар хэвээрээ байна.

Цахилгаан эрчим хүчээр хангагдсан өрхийн тоог бүс, аймаг, нийслэлээр авч үзвэл баруун бүсийн 63,630 өрх, Хангайн бүс 102,722 өрх, Төвийн бүсийн 113,163, Зүүн бүс 43,800 өрх, Улаанбаатар хотын 409,179 өрх байна. Монгол Улсын 21 аймаг, 330 сумыг төвлөрсөн эрчим хүчинд холбогдож суурин газрын өрхийн цахилгаан хангамж харьцангуй сайн боловч эх үүсвэрийн дутагдлаас шалтгаалан өрх өндөр үнэтэй импортын цахилгаан хэрэглэсээр байна.

Цэвэрлэх байгууламж, ариутгах татуургын шугам сүлжээнд холбогдоогүй нийт өрхийн тоог бүсээр авч үзэхэд баруун бүсийн 63,630 өрх, Хангайн бүс 18,536 өрх, Төвийн бүсийн 34,331, Зүүн бүс 10,062 өрх, Улаанбаатар хотын 204,073 өрх байна.

Цэвэрлэх байгууламж, ариутгах татуургын шугам сүлжээнд холбогдоогүй айл өрх эрс ялгаатай байна.

Тулгамдаж буй асуудал: Аймаг, хотын хүн ам зүй, нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх нөлөө болон хөгжлийн ялгаатай байдал улам ихсэж, аймаг болон сумын төвүүд нь эдийн засгийн үйл ажиллагааны татах төвийн үүргээ гүйцэтгэж чадахгүйд хүрсэн. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн 99.7 хувь, хүн амын 52.3 хувь, их дээд сургуулийн 10 хувь, худалдаа үйлчилгээний 14 хувь, банкны салбарын хадгаламжийн 19 хувь, бизнесийн 24 хувь нь орон нутагт тархан байршиж байна.

Монгол Улсын хотжилтын түвшин 2021 оны байдлаар Улаанбаатарын хүн амын 60 орчим хувь, аймгийн төвүүдийн хүн амын 70 хувь нь хот, суурин газарт амьдарч байна. Дархан, Орхон аймгийн хүн амын тоо тус бүр 80 000 орчим харин бусад аймгийн төвүүдийн хүн амын тоо 15,000-40,000 хооронд хэлбэлздэг. Нийт хүн амын 46 хувь буюу 1.6 сая хүн амтай Улаанбаатар хот дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 64 хувийг бүрдүүлж байгаа нь газар нутаг, орон зайн хувьд хөгжлийн ялгаатай, тэнцвэргүй байдал үүссэнийг харуулж байна.

Нийслэл хот руу чанартай боловсрол, ажлын байр, санхүүгийн боломжийг эрэлхийлж жилд дунджаар 20-30 мянган иргэн шилжин суурьшсан статистик тоо баримт байгаа нь хот, хөдөөгийн хөгжлийн ялгаатай байдлыг харуулж байна.

Хотын инженерийн системийн ашиглалтын хугацаа хэтэрч, цаашид улам муудан, өнөөгийн болон ирээдүйд бий болох хэрэгцээг хангахад үр ашиг, хүчин чадал нь хүрэлцэхгүй хэмжээнд хүрсэн. Мөн хөдөө, орон нутагт боловсрол, эрүүл мэнд зэрэг нийгмийн дэд бүтэц сул, уламжлалт мал ахуйн салбараас бусад салбарт ажил эрхлэх боломж хязгаарлагдмал байгаа зэрэг нь хөдөө орон нутгаас Улаанбаатар хот руу шилжилт хөдөлгөөнийг нэмэгдүүлэх шалтгаан болж байна.

Малын тоо толгой 1970-1990 онд 20-25 сая толгойд хэлбэлзэж байсан бол 2017 онд 60 сая, 2021 онд 67.3 сая толгойд хүрсэн. Мал аж ахуй болон хөдөө аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүний үнийн ялгаварлал бага, малын гаралтай бүтээгдэхүүний чанарыг дэмжих хөшүүрэг байхгүй, өртгийн сүлжээ муудсан, мал үржил, тэжээл, хангамж болон мал эмнэлгийн үйлчилгээ муугаас үүдэлтэй өвчлөл, зуд, ган гачигтай холбоотой малын хорогдолд өртөх эрсдэл их байсаар байна. Зудаас шалтгаалж малчид малын тоог өсгөх хандлага нэмэгдсэнээс гадна бэлчээрийн даац дунджаар 22.6 хувиар давсан бөгөөд үүнээс болж бэлчээрийн талбайн 70 орчим хувь нь доройтсон. Энэ нь бэлчээр ашиглалтын зохицуулалт, менежментийн тогтолцоо байхгүй, сүргийн бүтэц алдагдсантай холбоотой.

Иймээс орон нутагт бизнес эрхлэх боломжийг нэмэгдүүлэх, шилжин суурьших таатай нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн дэмжлэг үзүүлэх, иргэд орон нутагтаа ая

тухтай амьдрах нөхцөлийг сайжруулах эрхзүйн зохицуулалтуудыг хийх шаардлагатай байна.

Улс орны хэмжээнд эдийн засаг, аж үйлдвэрийг бүсчлэн хөгжүүлж, орон зайн харьцангуй тэнцвэртэй хөгжлийг хангах, хот, хөдөөгийн ялгааг бууруулах шаардлага зүй ёсоор тавигдаж байна. "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичигт бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцид дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээгээр бүрэн холбогдож, эдийн засгийн эрчимтэй өсөлтийг хангах суурь нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилтыг дэвшүүлсэн. Энэ хүрээнд дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлыг эрчимжүүлж, хилийн боомтуудын нэвтрүүлэх хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, төмөр замын суурь дэд бүтцийг байгуулж, уул уурхайн стратегийн ордуудыг төмөр болон хатуу хучилттай авто замаар хилийн боомтуудтай холбосноор хөндлөн болон босоо тэнхлэгийн авто замын сүлжээг өргөтгөж, хойд, урд хөрштэй шууд холбогдох нөхцөлийг бүрдүүлж байна. Мөн эдийн засгийн тэргүүлэх салбаруудыг байршлын давуу талд тулгуурлан бүс, орон нутгийн нөөц, даацад тохируулан хөгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэх шаардлагатай байна.

Цаашдын зорилт: Монгол Улсын хөгжлийг бүс, орон нутгийн түвшинд онцлог давуу талд нь тулгуурлан эдийн засгийн төрөлжилтийг нэмэгдүүлж, аж үйлдвэрийг бүсчлэн хөгжүүлж, орон зайн харьцангуй тэнцвэртэй хөгжлийг хангаж, хүн амыг зохисгүй төвлөрлийг бууруулж, орон нутагт суурьшуулах бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

Үүний тулд Монгол Улсын аж үйлдвэр, хөдөө аж ахуй, нийгмийн болон бусад салбарын хөгжил байршлыг оновчтой төлөвлөж тэдгээрийн суурь дэд бүтцийг байгуулж, тээвэр логистик, эрчим хүч, авто болон төмөр зам, хилийн боомт бүтээн байгуулалтыг эрчимжүүлэх шаардлагатай байна.

Мөн бүс, орон нутагт ажлын байр болон нийгмийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зэрэг ажлуудыг оновчтой хэрэгжүүлнэ. Монгол Улсын бүсийн, орон зайн газар зүй, нийгэм-эдийн засгийн онцлог зэргийг харгалзан үзэж нутгийн соёлын өвөрмөц тогтоц, соёлын өвийн өгөгдөл зэргийг соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлд оруулж аялал жуулчлалыг дагасан үйлчилгээний салбарыг хөгжүүлнэ. Уламжлалт нүүдлийн мал аж ахуйг орчин үеийн техник, технологитой хослуулах инновацын шинэ бүтээгдэхүүн, үйлдвэрлэл бий болгож орон нутаг дах ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.

Харин нутаг дэвсгэрийн алслалтыг бууруулахын тулд Улсын нийслэлийг нутаг дэвсгэрийн төвд байршуулж, Улс болон бүсийн дэд бүтцийн дамжин өнгөрүүлэх транзит хөндлөн нэг, босоо таван замыг байгуулна. Энэхүү дэд бүтцийн нэгдсэн сүлжээг байгуулснаар хойд-урд хөршийн зах зээл, дэд бүтцийн сүлжээнд холбогдон Өрнө-Дорнын болон Өмнөд-Умардын бүс нутгийн орнуудын гадаад худалдаа, эдийн засгийн интеграцид идэвхтэй оролцох боломж бүрдэнэ.

Монгол Улс бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцид нэгдэх, тусгай бүсүүд хөгжүүлэх, олон улсын өртгийн сүлжээнд холбогдох арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

3.4. Инновацын тогтолцооны өнөөгийн байдал:

НҮБ-ын төрөлжсөн 15 байгууллагын нэг болон Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага нь дэлхийн инновацын индексийг 2022 онд гаргасан. Тус судалгаанд дэлхийн нийт 132 орон хамрагдсанаас Монгол Улс 71-т, бага дунд орлоготой 36 орноос 7-д (нэг хүнд ногдох ДНБ-ээр хөгжлийн түвшний хүлээлтээс дээгүүр үнэлэгдсэн), бүс нутагтаа 12-т эрэмбэлэгдсэн байна.

Монгол Улсын Инновацын индексийг тооцдог бүлгүүдээр тус бүрд дараах байрт эрэмбэлэгдэж байна. Үүнд: Институт 76, Хүн капитал ба судалгаа 64, дэд бүтэц 92, Зах зээлийн баггаамж хэмжээ 97, бизнесийн орчин 61, мэдлэг, технологид суурилсан үйлдвэрлэл 85, бүтээлч үйлдвэрлэл 40 дүгээр байрт эрэмбэлэгдсэн байна.

Тулгамдаж буй асуудал: Үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх замаар бүс, нийслэл, орон нутагт тулгамдаж буй асуудлуудыг гарааны бизнес, иргэд, хуулийн этгээдийн оролцоотойгоор инновац ашиглан шийдвэрлэх санаачилгуудыг дэмжих, хууль эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох шаардлагатай байна. Дэлхийн инновацын индексээс харахад манай улсын дэд бүтэц, зах зээлийн багтаамж, бизнесийн орчин, мэдлэг ба технологид суурилсан үйлдвэрлэлийн түвшин доогуур үнэдэгдсэн тул эдгээр чиглэлд арга хэмжээ авч ажиллах шаардлагатай байна.

Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангаар дамжуулан төрийн байгууллагаас олгож буй тусгай зөвшөөрлийн давхцалыг арилгах, нэг цонхны үйлчилгээг иргэн, хуулийн этгээдэд үзүүлэх, төрийн байгууллагын уялдаа холбоог хангаж, төрөөс хийгдэх хяналт шалгалтыг нэгдсэн уялдаатай зохион байгуулан хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Цаашдын зорилт: Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого "Алсын хараа 2050"-ыг хэрэгжүүлэх хүрээнд бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн боловсруулалтын түвшнийг ахиулахад инновац, өндөр технологийг холбогдох төслүүдэд ашиглаж хэрэгжүүлэх, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, экспортын орлогоо нэмэгдүүлэх, нөгөө талдаа эдийн засгийн төрөлжилтийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг бий болгосноор хөгжлийн бодлогын зорилго хангагдах нөхцөл бүрдэх юм.

3.5. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын өнөөгийн байдал:

"Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль", "Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол"-ын дагуу Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргаж, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт зөвлөмж гаргах, байгууллагын үйл ажиллагааны тайланд хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийж журамд заасан хугацаанд

Засгийн газарт хүргүүлж ажиллаж байна. Мөн Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Тулгамдаж буй асуудал: Эдийн засаг, хөгжлийн яамны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар нь "Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль", Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолын дагуу үндэсний хэмжээний урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг Улсын хэмжээнд нэгтгэн гаргаж, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт зөвлөмж гарган, Засгийн газар болон УИХ-д жилд 2 удаа хуулийн хугацаанд тайлагнадаг.

Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт ирүүлж буй төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллагуудын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиглэлээр ажиллаж байгаа албан хаагчдыг чадавхжуулах, сургалтад хамруулах, тогтвортой мэргэшсэн хүний нөөцийг бүрдүүлэх шаардлага тулгарч байна. Мөн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, тайлагналыг иж бүрэн хүлээн авч, үнэлгээ хийхэд нэн тэргүүнд программ хангамжийг боловсронгуй болгох, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн хавсралт баримт бичиг болох Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр болон Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийн хэрэгжилт, тайлагналыг программаар хүлээн авч хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийдэг байх зайлшгүй шаардлага тулгарч байна.

Тус нэгж нь Үндэсний хэмжээний бодлогын баримт бичгүүдэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж Засгийн газарт хүргүүлэхээс гадна дотоод аудитын үйл ажиллагааг бүрэн хэрэгжүүлж, Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагаанд аудит хийж, яамны үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлж ажиллах үндсэн чиг үүрэгтэй бөгөөд нэгжийн чиг үүргийг бүрэн, үр дүнтэй хэрэгжүүлж ажиллахын тулд хүний нөөцийн төлөвлөлт, хэрэгцээг оновчтой зөв тодорхойлж, мэргэшсэн, чадварлаг албан хаагчдыг тогтвортой ажиллуулах нь чухал байна.

Цаашдын зорилт: Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тогтолцоо нь Улсын хэмжээнд үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага буюу Эдийн засаг, хөгжлийн яамны чиг үүрэгт хамаарч байгаа юм.

Иймд улсын хэмжээний хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлтэд үндэслэн бодлогын баримт бичиг боловсруулах, зорилго, зорилтын шалгуур үзүүлэлтийг оновчтой тодорхойлох, мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, санал боловсруулах, хэрэгжилтийг хүлээн авах программ хангамжийг боловсронгуй болгох нь зүйтэй байна.

Программ хангамжийг боловсронгуй болгосноор оновчтой санал санаачилга дэвшүүлэх, мэргэшсэн, тогтвортой хүний нөөцийг бүрдүүлэх, үндэсний хэмжээний бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн чанар сайжирч, үр дүнтэй хэрэгжих нөхцөл бүрдэнэ.

3.6. Эдийн засгийн өнөөгийн байдал:

Дэлхий дахиныг хамарсан цар тахал гарч, геополитикийн хямралт нөхцөл байдлын нөлөөгөөр манай улсын эдийн засгийн өсөлт 2020 онд -4.6 хувь болж буурсан бол 2023 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар 7.9 хувиар өссөн нь Монгол улсын урт хугацааны “Алсын хараа-2050” бодлогод тусгасан зорилтыг хангаж байгаа юм. Тус бодлогын макро эдийн засгийн тогтвортой орчныг бүрдүүлж, дундаж давхаргыг нийгмийн зонхилох бүлэг болгох зорилтыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны үр дүнд эдийн засгийн цар хүрээ тэлж, нэг хүнд ноогдох ДНБ 2022 онд 5033 ам.долларт хүрэв. Ингэснээр Дэлхийн банкны ангиллаар дунджаас дээгүүр орлоготой орны ангилалд багтаж, нийт 217 улсаас 140 дүгээр байрт шалгаран, өмнөх ангиллаас 3 байраар ахисан болно. ДНБ 52.9 их наяд төгрөгт хүрч сэргэсний үр дүнд Засгийн газар хугацаа тулсан томоохон бондын төлбөрүүд болох Чингис, Мазаалай, Гэрэгэ болон Кредит Свис бондуудын өрийг бүрэн төлж, өрийн дарамтыг шийдвэрлэн, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах суурь нөхцөлийг бүрдүүллээ.

Хүснэгт 2. Эдийн засгийн өсөлтийн бүтэц, хувиар

Үзүүлэлт	2019	2020	2021	2022
Эдийн засгийн өсөлт	5.6	-4.6	1.6	4.8
Хөдөө аж ахуй	0.7	0.8	-0.8	1.7
Үйлдвэрлэл	0.9	-1.3	-0.6	-0.8
Уул уурхай	-0.3	-1.4	0.1	-1.6
Боловсруулах	0.3	0.3	-0.1	0.5
Цахилгаан дулаан	0.1	0.0	0.2	0.1
Барилга	0.7	-0.1	-0.9	0.2
Үйлчилгээ	2.9	-3.0	1.8	2.6
Худалдаа	1.2	-1.4	0.6	0.9
Тээвэр	0.2	-1.0	-0.3	0.1
Бусад	1.5	-0.6	1.5	1.6
Цэвэр татвар	1.0	-1.1	1.3	1.4

Зураг 4. ДНБ-ий өсөлтийн бүтэц, улирлаар

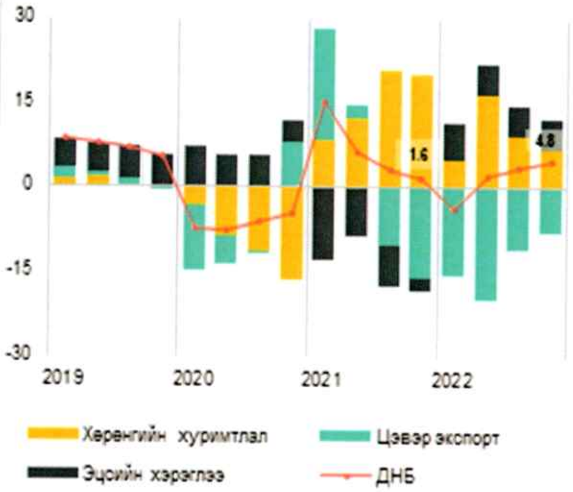

Эх сурвалж: Үндэсний Статистикийн Хороо

Тулгамдаж буй асуудал: Манай эдийн засгийн бүтцийн дийлэнхийг уул уурхай, хөдөө аж ахуй, тээвэр, үйлчилгээ болон боловсруулах салбарууд бүрдүүлдэг. Сүүлийн 20 жилийн хугацаанд хөдөө аж ахуй, тээврийн салбаруудын эдийн засагт эзлэх хувь хэмжээ буурсан бол уул уурхай, санхүүгийн салбарын хувь хэмжээ нэмэгдсэн байна. Мөн дийлэнх экспортын орлого нь цөөн нэр төрлийн уул уурхайн түүхий эдээс бүрдэж,

эдийн засаг гадаад зах зээл дээрх эрдэс бүтээгдэхүүний үнийн өөрчлөлтөөс шууд хамаардаг бөгөөд уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспорт нь гол төлөв анхан шатны түүхий эд хэлбэрээр хийгдэж байна. Тухайлбал, 2022 оны гүйцэтгэлээр 12.5 тэрбум ам.долларын экспорт гадаад зах зээлд нийлүүлсэн бөгөөд үүний 94 хувийг уул уурхайн бүтээгдэхүүн дангаар бүрдүүлжээ.

Нөгөө талаас, уул уурхайн бус бүтээгдэхүүний экспорт, түүний өрсөлдөх чадвар, нэр төрлийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай байна. Сүүлийн 15 жилийн хугацаанд экспортын сагсанд 6 төрлийн бүтээгдэхүүн (цайрын хүдэр, хар тугалганы хүдэр, лаазалсан мах, хадгалсан мах, тосны ургамлын үр, ноосоор хийсэн нэхмэл даавуу) шинээр нэмэгдсэн нь бусад улс орнуудтай харьцуулахад ихээхэн сул үзүүлэлт юм. Иймд, эдийн засгийг төрөлжүүлж, экспортын баримжаатай эдийн засгийг бий болгох хүрээнд судалгаа, шинжилгээ боловсруулан, түүнд суурилсан бодлогын шийдвэр гаргах замаар эдийн засгийн тэргүүлэх салбаруудыг хөгжүүлэх чухал шаардлагатай байна.

Монгол Улс дэлхийн өрсөлдөх чадварын индекс (WCI)-ийн 2023 оны судалгаагаар 64 улсаас 62 дугаар эрэмбэлэгдсэн байна. Энэ нь гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг татах, хөрөнгө оруулагчдын итгэлийг сэргээх, томоохон төсөл хөтөлбөрүүдэд санхүүжилт олох зэрэг улс орны хөгжлийг дэмжихэд сөргөөр нөлөөлж байна. Иймд, өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтийг индексэд нөлөөлж байгаа хүчин зүйлсийг тодорхойлж, түүнд чиглэсэн бодлогын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх чиглэлээр ажиллан олон улс дахь эрэмбийг сайжруулах нэн тэргүүний шаардлага үүсээд байна.

Цаашдын зорилт: Эдийн засгийн нийт үр ашиг, бүтээмж нэмэгдүүлэх чиглэлд хөдөө аж ахуйн салбарын татаас болон худалдааг нээлттэй болгох, эрчим хүчний салбарын либералчлахыг хийж, банк, санхүүгийн салбарыг олон улсад нээлттэй болгон өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, боловсролын салбарыг хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулах, эрүүл мэндийн салбарын үр ашгийг сайжруулах зэрэг салбарт чиглэсэн бодлогын цогц реформыг хэрэгжүүлнэ.

Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого "Алсын хараа 2050", Шинэ сэргэлтийн бодлогыг хэрэгжүүлэх хүрээнд бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн боловсруулалтын түвшнийг ахиулж холбогдох төслүүдийг хэрэгжүүлж, экспортын орлогоо нэмэгдүүлэх, нөгөө талдаа эдийн засгийн төрөлжилтийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг бий болгосноор хөгжлийн бодлогын зорилго хангагдах боломж бүрдэх юм.

3.7. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны өнөөгийн байдал:

Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 2023 оны эхний 4 сарын байдлаар 7.7 тэрбум ам.доллар болж, өмнөх оноос 50.4 хувиар өссөн бол гадаад худалдааны тэнцэл 2.4 тэрбум ам.долларын ашигтай гарлаа.

Экспорт өмнөх оны мөн үеэс 81.6 хувиар өсөж 5.1 тэрбум ам.долларт хүрэхэд нүүрсний экспорт 2.9 дахин буюу 1.9 тэрбум ам.доллароор өссөн нь голлон нөлөөлөв.

2023 оны эхний улиралд коксжих нүүрсний гадаад эрэлт тогтвортой байснаас гадна 2022 оны хоёрдугаар хагасаас эхлэн хилийн боомт дахь тээврийн саатал арилсан нь нүүрсний экспорт сэргэхэд нөлөөллөө.

Импорт өмнөх оны мөн үеэс 13.2 хувиар өсөж 2.7 тэрбум ам долларын бараа, бүтээгдэхүүн худалдан авсан байна. Дээрх өсөлтийн 7.8 нэгж хувийг үнийн өөрчлөлт, 5.4 нэгж хувийг биет хэмжээний өөрчлөлт бүрдүүлжээ. 2022 онд импортын үнийн өсөлтөд голлох нөлөө үзүүлж байсан дизель түлшний үнийн өсөлт тогтворжиж, нүүрсний экспорт нэмэгдэж байгаатай холбоотойгоор бие хэмжээний өсөлт нь импортын өсөлтөд голлох нөлөө үзүүллээ. Мөн уул уурхайн салбарын өсөлтийг дагаж ачаа тээврийн зориулалттай том машины импорт нэмэгдэж байна.

Сүүлийн саруудад өрхийн бодит орлого буурсаар байгаа нь хүнсний бүтээгдэхүүний импорт буурахад нөлөөллөө. Хүнсний бүтээгдэхүүний импорт өмнөх оны мөн үеэс 18.8 хувь буурсан бөгөөд голчлон биет хэмжээний бууралтаас шалтгаалсан байна.

Монгол Улс "Эдийн засгийн цогц байдлын индекс" буюу улс орны экспортод гаргаж буй бараа бүтээгдэхүүний нэр төрлөөр гаргадаг статистикт 133 орноос 118-д бичигдэж, сүүлийн 15 жилд 21 байр ухарчээ. Шинээр цайрын хүдэр, хар тугалганы хүдэр, лаазалсан мах, хадгалсан мах, тосны ургамлын үр (Рапс) болон ноосоор хийсэн нэхмэл даавуу гэсэн 6 төрлийн экспортын бүтээгдэхүүн нэмсэн байна.

Түүхий эдээр гарч буй бүтээгдэхүүн нийт экспортын 90.2 хувь, хагас боловсруулсан нь нийт экспортын 7.2 хувь буюу ноос ноолуур, дулааны аргаар бэлдсэн мах, катодын зэс, арьс шир, боловсруулсан бүтээгдэхүүний хувьд зөвхөн ноолуур, маш бага хэмжээний хүнсний бүтээгдэхүүн болон хивс багтдаг бөгөөд 0.8 хувийг л эзэлж байна.

Гадаад худалдааны таатай нөхцөл бүрдүүлж, экспортын зах зээлийн боломжийг тэлэх зорилгын хүрээнд Монгол Улс нь Ази Номхон далайн худалдааны хэлэлцээрт нэгдэн орсноор БНСУ, БНЭУ, БНХАУ, Шри-Ланк, Бангладеш, Лаос руу ойролцоогоор 11 мянган төрлийн бараа бүтээгдэхүүнийг, Европын холбооны Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Систем GSP+ статустай болсноор Европын Холбооны гишүүн орнууд руу 7200 төрлийн бараа бүтээгдэхүүнийг, мөн Япон Улстай Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээр байгуулснаар тус улс руу 5700 төрлийн бараа бүтээгдэхүүнийг тарифын хөнгөлөлттэй

нөхцөлөөр гаргах боломжтой болсон. Иймд зөвхөн Монголд хөрөнгө оруулахаас гадна түүхий эдийн нөөцийг нь ашиглан боловсруулж, үйлдвэрлээд, буцаагаад экспортлох боломжтой.

Тулгамдаж буй асуудал: Гадаад худалдааны ашиг нь зөвхөн уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспортоос хамааралтай, хэрэглээний бараанд импорт зонхилсон өнөөгийн нөхцөл байдалд хилийн боомтын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, төмөр зам, авто замын дэд бүтцийг хөгжүүлэх зэрэг одоогийн хэрэгжүүлж буй арга хэмжээнээс гадна экспорт, импортын үйл ажиллагааг цахимжуулах, түргэн шуурхай, зардал багатай явуулах, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, уул уурхайн болон уул уурхайн бус экспортын бүтээгдэхүүний боловсруулалтыг ахиулж, экспортыг нэмэгдүүлэх шаардлагатай байна.

Дэлхийн банкнаас 2020 онд хийсэн "Бизнес хийх орчны судалгаа"-ны "Хил дамнасан худалдаа" үзүүлэлтээр Монгол Улс 190 орноос 143 дугаар байранд оржээ. Энэ нь манай улсын гадаад худалдааны эрх зүйн зохицуулалт хангалтгүй, хяналт шалгалтын болон гаалийн байгууллагын уялдаа холбоо муу, хилийн хяналт, тээвэр, логистикийн хөгжил сул байгаагаас шалтгаалсан гэж дүгнэсэн байна.

Гадаад худалдаа эрхлэгчид экспорт хийхэд 16-аас дээш тооны баримт бичгийг бүрдүүлж, дунджаар 168 цаг зарцуулдаг бөгөөд нэг мэдээллийг дунджаар 12 удаа давхардуулан илгээдэг, зарим төрлийн мэдээллийг цахимаар илгээх боломжгүй байгаа зэрэг нь гадаад худалдаанд томоохон саад тотгор болж байна.

Гадаад худалдааны эрх зүйн зохицуулалт нь Үндсэн хуулийн холбогдох заалт, Гаалийн тухай хууль, Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хууль зэрэг хэд хэдэн хуульд суурилж байгаа нь бусад улс орны эрх зүйн зохицуулалтын түвшнээс хоцрохгүй байх, худалдааны салбарын хөгжилд урьдчилж зохицуулаагүй олон талын бэрхшээл үүсгэж байна.

Монгол Улсын экспорт, импортын бүтцийг харахад цөөн нэр төрлийн түүхий эдийн экспорт, уул уурхайн салбараас хэт хамааралтай байна. Монгол Улс дотооддоо цөөн нэр төрлийн бараа үйлдвэрлэж, техникийн болон хэрэглээний нэрийн барааг гаднаас авдаг тул дийлэнх орнуудтай хийсэн гадаад худалдааны тэнцэл алдагдалтай гарч байна.

Мөн бүс нутаг, хүн ам, түүхий эдийн нөөц, газар зүйн байршил, зам тээврийн боломжийг зохистой ашиглаж, хөрөнгө оруулалтыг татах замаар эдийн засгийн чадавхыг дээшлүүлэх шаардлагатай байгаа боловч бодит байдал дээр "Чөлөөт бүс"-д аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулах орчин бүрдээгүй, хөрөнгө оруулагч оруулсан хөрөнгөө эрсдэлгүй өсгөх боломж хязгаарлагдмал байна. Тухайлбал, бизнес эрхлэх болон хөрөнгө оруулалт татах дэд бүтцийн болон хууль эрх зүйн таатай орчин, ашиг

орлого олох нөхцөл бүрдээгүйн улмаас ажлын байрыг нэмэгдүүлж орон нутгийн хөгжилд томоохон ахиц дэвшил гарахгүй, эдийн засгийн үр өгөөжгүй байна.

Цаашдын зорилт: Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 2023 жилийн эцэст 22.2 тэрбум ам.долларт хүрч, гадаад худалдааны тэнцэл 3.4 орчим тэрбум ам.долларын ашигтай гарахаар төсөөлж байна. Хилийн боомтууд дээр хийгдэж буй өргөтгөл, шинэчлэлийн ажлуудын үр дүнд нүүрсний экспорт 45 сая тоннд хүрч, экспортын хэмжээ 12.8 орчим тэрбум ам.долларт хүрэх төлөвтэй байна. Хөл хорио цуцлагдсантай холбоотойгоор өргөн хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний биет хэмжээ, геополитикийн тогтворгүй байдлаас шалтгаалан нефтийн бүтээгдэхүүний үнэ өсөлттэй байгаа нь мөн тээврийн зардал өссөнтэй холбоотойгоор импортын дүн 2023 онд 9.4 орчим тэрбум ам.долларт хүрэхээр байна.

Цаашид гадаад худалдааны орчин, экспортын үйл ажиллагааг сайжруулж, худалдааг хөнгөвчлөх зорилгоор Гадаад худалдааны цахим нэг цонхны системийг хэрэглээнд бүрэн нэвтрүүлэх, үүний хүрээнд гадаад худалдааны явцад бүрдүүлдэг баримт бичгийн тоог цөөрүүлэх, давхардлыг арилгах, үйл ажиллагаанд зарцуулж буй хугацаа болон зардлыг бууруулах, экспорт, импортын бараа бүтээгдэхүүнийг татварыг хувааж төлөх, хойшлуулах, экспортын бүтээгдэхүүнд шаардагдах импортын орц, завсрын бүтээгдэхүүнийг татвараас чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх, Монгол Улсад нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт гэрээ хэлэлцээрүүдийн хүрээнд экспортын зах зээлийн боломжийг бүрэн ашиглах, шинээр гэрээ хэлэлцээр байгуулж, таатай нөхцөлөөр экспорт хийх боломж бүрдүүлэх, тухайн зах зээлд чиглэсэн гадаадын хөрөнгө оруулалтыг идэвхтэй татах, нэмэгдүүлэхэд анхаарч ажиллана.

Тухайлбал, БНСУ-тай байгуулах Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээрийн хэлэлцээг албан ёсоор эхлүүлсэн, БНХАУ-тай Гаалийн байгууллагатай угаасан ноос, ноолуур, мах, зөгийн бал, адууны дайвар бүтээгдэхүүн экспортлох, импортлох үеийн эрүүл ахуй, хорио цээрийн протокол байгуулахаар тохиролцоод байна.

Мөн уул уурхайн экспортын боловсруулалтыг нэг шат ахиулах болон уул уурхайн бус бүх төрлийн бараа бүтээгдэхүүний экспортын боломжийг нээх, боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэд бүтэц, санхүүгийн зөв схемээр дэмжих, үйлчилгээний экспортыг хөгжүүлэх зэрэг төлбөрийн тэнцэлд эерэг нөлөө үзүүлэх худалдааны бүтцийг бий болгоход чиглэсэн арга хэмжээг авч ажиллана.

Түүнчлэн, "Чөлөөт бүс"-ийн төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалтыг оновчтой зохион байгуулах, инженерийн дэд бүтцийг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авч, чөлөөт бүсүүдийг чөлөөт бүсээр дамжин хийгдэх худалдааг нэмэгдүүлж, эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад анхаарч ажиллана.

3.8. Хөрөнгө оруулалтын өнөөгийн байдал:

Монгол Улсад 1990-2023 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт 41.1 тэрбум ам.долларын гадаадын хөрөнгө оруулалт орж ирснээс 73 хувь нь уул уурхайн олборлолт 11 хувь нь худалдаа, үйлчилгээний салбарт хийгдсэн бол бусад салбарууд нийлээд 16 хувийг эзэлж байгаа нь гадаадын хөрөнгө оруулалт төрөлжихгүй, зөвхөн нэг салбарт харьцангуй ихээр төвлөрч байгааг харуулж байна. Оюутолгой төслийн уул уурхайн олборлолт, бүтээн байгуулалттай холбоотойгоор Монгол Улсад орж ирэх гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт 2011 оноос эрс нэмэгдэж, сүүлийн 10 жилийн дунджаар гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын 42 хувийг "Оюутолгой" ХХК дангаар бүрдүүлж байна.

Статистик судалгаанаас харвал Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлт сүүлийн 8 жилийн хугацаанд гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын өсөлттэй шууд хамааралтай бөгөөд 2022 оны байдлаар дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 15 хувийг эзэлж байна.

Монгол Улсын хэмжээнд 2023 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд нийт 246.8 мянган аж ахуйн нэгж бүртгэлтэй байгаагаас гадаадын хөрөнгө оруулалттай 9,350 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулж байна. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд 1990-2023 онд нийт 14,836 гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж бүртгэгдсэнээс 5486 аж ахуйн нэгж татан буугдсан байна. Эдгээр аж ахуйн нэгжийн 33 хувь нь 2010-2022 онд татан буугдсан байна.

Мөн сүүлийн 3 жилийн дунджаар аж ахуйн нэгжийн төлсөн нийт татварын 23 хувийг буюу 2.63 их наяд төгрөгийг гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж бүрдүүлсэн бол 2022 онд 16 хувь буюу 2.4 их наяд төгрөг болж буурсан байна.

Тулгамдаж буй асуудал: Эдийн засаг, хөгжлийн яаманд ирүүлсэн санал хүсэлт болон байгууллагуудаас авсан судалгаанаас харвал хөрөнгө оруулагчдын хувьд хөрөнгө оруулалтын бодлого, зохицуулалт хууль, эрх зүйн орчны тогтворгүй байдал, Монгол Улсын Засгийн газар болон холбогдох төрийн байгууллагууд гэрээний үүргээ хэрэгжүүлдэггүй, ил тод байдал хангалтгүй буюу авлига, хүнд суртал ихтэй, хөрөнгө оруулалтын хамгаалалтын тогтолцоо хангалтгүй, аж ахуйн нэгжийг гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтын хэлбэрээр ялгаварласан, үйл ажиллагаа явуулахыг хориглосон, хязгаарласан зэрэг асуудлууд байна.

Монгол Улсын хувьд хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах, хөрөнгө оруулагчийг зах зээлийн судалгаа, мэдээллээр хангах замаар хөрөнгө оруулалт татах, шинээр хөрөнгө оруулалт орж ирэх үеийн бүртгэл, тусгай зөвшөөрөл авах үйл ажиллагааг сайжруулж, хөрөнгө оруулалтын үе шатад тогтвортой байдлыг хангах, үйл ажиллагаа шуурхай явуулах нөхцөлөөр хангах, хөрөнгө оруулагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, гомдол маргаан шийдвэрлүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх шаардлагатай байна.

Цаашдын зорилт: Монгол Улсын хөрөнгө оруулалтын таатай нөхцөлийг бүрдүүлж, хууль, эрх зүйн орчныг сайжруулах, хөрөнгө оруулагчийг зах зээлийн судалгаа, мэдээллээр хангах замаар хөрөнгө оруулалт татах, дахин хөрөнгө оруулалтыг идэвхжүүлэх, хөрөнгийн урсгалыг нэмэгдүүлэх, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах, шинээр хөрөнгө оруулалт орж ирэх үеийн бүртгэл, тусгай зөвшөөрөл авах үйл ажиллагааг сайжруулж, хөрөнгө оруулалтын үе шатад тогтвортой байдлыг хангах, үйл ажиллагаа шуурхай явуулах нөхцөлөөр хангах, хөрөнгө оруулагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, гомдол маргаан шийдвэрлүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэн ажиллана.

Хүснэгт 3. Орчны шинжилгээ

Дотоод орчны шинжилгээ	
Давуу тал	Сул тал
1. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдаж, Эдийн засаг, хөгжлийн яам байгуулагдсанаар Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг шинжлэх ухааны үндэслэл, судалгаатай, нэгдсэн зохион байгуулалттай, нарийн төлөвлөгөөтэй, системтэйгээр хөгжүүлэх эрх зүйн үндэс бүрдсэн. 2. Мэргэшсэн төрийн үйлчилгээг иргэд, хуулийн этгээдэд үзүүлж, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын хэмжээг нэмэгдүүлэх зорилгоор “Нэг цэгийн үйлчилгээний төв”-ийг ажиллуулж, аливаа санал, хүсэлтийг ажлын 8 цагийн дотор шийдвэрлэж, хөрөнгө оруулагчдад төрийн үйлчилгээг нэг дороос авах нөхцөлийг бүрдүүлсэн. 3. Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар байгуулагдсанаар хөрөнгө оруулагчдын гомдлыг хурдан шуурхай шийдвэрлэж, хөрөнгө оруулалтын эрх зүйн орчныг сайжирсан байна.	1. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд заасны дагуу мэргэжлийн судалгааны байгууллагын гаргасан судалгаа, шинжилгээ дээр үндэслэн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг зөв оновчтой тодорхойлох эрх зүйн орчин бүрдсэн боловч, уг судалгааны байгууллагыг яамны Макро эдийн засгийн бодлогын газарт чиг үүргийг 5 хүний орон тоотой судалгаа шинжилгээний нэгж болгон хэрэгжүүлж байна. Уг бүтцээр дээрх чиг үүргийг бүрэн хангалттай хэрэгжүүлэх боломжгүй байна. 2. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх нэгжийн албан хаагчдын тухайн чиглэлээр мэргэшсэн байдал дутмаг байгаа нь чиг үүргийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд хүндрэлийг бий болгож байна. Төрийн захиргааны байгууллагын цалин, урамшууллын өнөөгийн нөхцөлтэй холбоотойгоор албан хаагчдын тогтвор суурьшилтай ажиллах байдал хангалтгүй байна. 3. Улс төрийн нөхцөл байдлаас шалтгаалсан салбарын бодлогын залгамж алдагддаг.
Гадаад орчны шинжилгээ	
Боломж	Эрсдэл
1. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг тус тус баталсантай холбогдуулан бодлого, төлөвлөлтийн нэгдсэн цогц арга хэмжээ авч, судалгаа шинжилгээний ажилд эрдэмтэн судлаачид, иргэд, хуулийн этгээдүүдийг оролцуулах замаар Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх боломж бий болсон. 2.Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар байгуулагдсанаар гадаадын шууд хөрөнгө	1. Яамны чиг үүргийг хэрэгжүүлэх албан хаагчдын мэргэшсэн байдал хангалтгүй байгаагаас шалтгаалан Хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тусгасан эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлохтой холбогдсон зорилт, арга хэмжээ бүрэн хэрэгжихгүй байх эрсдэлтэй байна. 2. Төрийн байгууллагуудын мэдээллийн сангийн уялдаа холбоо хангалтгүй, улсын хэмжээний бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийг нэгтгэн гаргах мэдээллийн

оруулалт нэмэгдэж, томоохон төсөл хөтөлбөрүүд эрчимтэй урагшилж, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах суурь нөхцөл бүрдэнэ. 3. "Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал"-ыг боловсруулж, УИХ-аар батлуулснаар алслагдсан орон нутгийн хөгжлийн төлөвлөлт, хүн амын нутагшил суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт, байршлыг тогтоож, түүнд үндэслэн бүс, орон нутгийн орон зай төлөвлөлтийн мэдээллийн систем бий болж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт зөв оновчтой хэрэгжих нөхцөл бүрдэнэ.	нэгдсэн сан бий болоогүйгээс хэрэгжилтийн зорилт, арга хэмжээ бүрэн тайлагнах боломжгүй байх эрсдэлтэй. 3. "Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал"-ыг боловсруулж, батлуулаагүйгээс болж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгүүдийн зорилт, арга хэмжээ хэрэгжихгүй байх эрсдэлтэй.

Хүснэгт 4. Салбарын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлт

д/д	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт	Зорилтот түвшин		
			2022	2023	2024	2025
1.	Эдийн засгийн өсөлт	хувь	4.8	6.0	6.5	6.5
2.	Хэрэглээний үнийн индексийн жилийн өөрчлөлт	хувь	15.2	10.0	8.0	6.0
3.	Нэг хүнд ногдох ДНБ (ам.дол)	ам.доллар	5,033	5,050	5,500	6,000
4.	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг	Баримт бичгийн тоо	1	7	2	2

Хүснэгт 5. "Монгол Улсыг хөгжүүлэх 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл" хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшин

д/д	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин	Хүрэх түвшин (2025 он)	Шалгуур үзүүлэлтийн тайлбар	Мэдээлэл цуглуулах давтамж
1	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	тэрбум ам. доллар	13.1	23.9	Оны үнээрх ДНБ	Жилд нэг удаа
2	Эдийн засгийн жилийн дундаж өсөлт	хувь	7.2	6	-	Жилд нэг удаа
3	Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүний хэмжээ	ам. доллар	4,009	6,520	Оны үнээр илэрхийлсэн	Жилд нэг удаа
4	Уул уурхайн салбарын дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	хувь	24.3	30.6	Эдийн засгийн салбаруудын хөгжлийн түвшинг ДНБ-д эзлэх хувиар хэмжинэ.	Жилд нэг удаа
5	Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	хувь	10.9	12	Эдийн засгийн салбаруудын хөгжлийн түвшинг ДНБ-д эзлэх хувиар хэмжинэ.	Жилд нэг удаа
6	Тээвэр агуулахын салбарын дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	хувь	4.6	5.1	Эдийн засгийн салбаруудын хөгжлийн түвшинг ДНБ-д эзлэх хувиар хэмжинэ.	Жилд нэг удаа
7	Экспорт	сая ам. доллар	7,011.8	14,020	Дотоодын үйлдвэрлэл сайжирснаар бүтээгдэхүүн экспортолж эхэлнэ.	Жилд нэг удаа

8	Хүлээн авах гадаад жуулчдын тоо	сая.хүн	0.6	1	Аялал жуулчлалын салбарын хөгжлийг Монгол Улсад ирж байгаа жуулчдын тоогоор хэмжинэ.	Жилд нэг удаа

Хүснэгт 6. Оролцогчдын шинжилгээ

д/д	Байгууллагын нэр	Хамтын ажиллагааны гэрээ, төслийн нэр	Хэрэгжих хугацаа	
1	УИХ, ЗГ, ЗГХЭГ, яамд, төрийн захиргааны төв байгууллагууд болон төрийн бусад байгууллагууд	Монгол Улсын үндсэн хууль, Засгийн газрын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль, тогтоомж, эрх зүйн акт	2023	2025

Хүснэгт 7. Нутгийн захиргааны байгууллагуудтай хамтран ажилласан байдал

д/д	Байгууллагын нэр	Хамтын ажиллагааны гэрээ, төслийн нэр	Хэрэгжих хугацаа	
1	21 аймгийн Засаг дарга	Монгол Улсын үндсэн хууль, Засгийн газрын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль, тогтоомж, эрх зүйн акт	2023	2025
2	21 аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Хөгжлийн бодлого, хөрөнгө оруулалтын хэлтэс	Монгол Улсын үндсэн хууль, Засгийн газрын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль, тогтоомж, эрх зүйн акт	2023	2025

Хүснэгт 8. Олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажилласан байдал

д/д	Байгууллагын нэр	Хамтын ажиллагааны гэрээ, төслийн нэр	Хэрэгжих хугацаа	
1	Дэлхийн банк	Төсөв санхүүгийн тогтвортой байдлыг бэхжүүлэх төсөл	2022	2023
2	Азийн хөгжлийн банк	Хүртээмжтэй тогтвортой хөгжлийг дэмжих төсөл	2022	2024
3	Азийн хөгжлийн банк	Эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс хөгжүүлэх төсөл	2020	2026
4	Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Экзим банк	Чөлөөт бүсийн тогтвортой, үр ашигтай үйл ажиллагааг дэмжих төсөл	2022 оны 05 сар	2022 оны 11 сар
5	Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага	Шинэ зуун мод хот болон Хөшигийн хөндийн Эдийн засгийн чөлөөт бүсийн хөгжлийг дэмжих төсөл	2023	2025
6	НҮБ	Сайн дурын илтгэл боловсруулах	2022	2025

Зураг 5. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны үйл ажиллагаанд холбогдогч талууд

Эдгээр холбогдогч талуудын оролцоог мэдээлэх, зөвлөх, санал өгөх, хамтран ажиллах, шийдвэр гаргах гэсэн ерөнхий ангиллын хүрээнд тодорхойлсон болно. Үүнийг дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгт 9. Холбогдогч талуудын оролцоо

Холбогдогч талууд	**Оролцоо**					
	Мэдээлэх	**Зөвлөх, эргэх холбоогоор хангах**	**Санал өгөх**	**Хамтран ажиллах**	**Шийдвэр гаргах**	**Бусад**
УИХ	√	√	√	√	√	
ЗГ	√	√	√	√	√	
ЗГХЭГ	√	√	√	√	√	
Яам	√	√			√	
Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар	√	√	√	√	√	
ЗГ-ын агентлаг		√		√	√	
Алтанбулаг, Замын-Үүд, Цагааннуур Чөлөөт бүсийн захирагчийн ажлын алба	√	√	√	√	√	
Нутгийн захиргааны байгууллага	√	√	√	√		
Олон улсын байгууллага	√	√	√	√		
Сургалт, судалгааны байгууллага	√	√	√	√		
Иргэд, ААН	√	√	√	√		

Хүснэгт 10. Санхүүгийн нөөц, батлагдсан төсөв, сая төгрөгөөр

д/д	Хөтөлбөр	2023 он	2024 он	2025 он
1	Эрдэм, шинжилгээ судалгааны ажил	759.3	1,218.6	1,340.4
2	Улс орноо гадаадад сурталчлах	626.4	190.0	209.0
3	Гадаадын болон Олон улсын байгууллагын гишүүнчлэлийн хураамж	31.5	386.9	425.5
4	Олон улсын хурал зөвлөгөөн зохион байгуулах	54.6	1,298.8	1,428.6
5	Хөрөнгө оруулалтын бодлого	3,193.8	12,240.3	-
		40,000.0	80,000.0	-
		279,590.4	249,584.4	-
6	Урсгал төсөв	9,808.7	10,417.5	11,459.3
	НИЙТ ДҮН	**335,339.7**	**355,336.5**	**14,862.8**

Хүснэгт 11. Давхардсан чиг үүрэг бүхий төрийн захиргааны төв байгууллагууд

д/д	Үйл ажиллагаа нь давхардсан байгууллагын нэр	Давхцал үүсэж буй үйл ажиллагаа	Эдийн засаг, хөгжлийн яамны чиг үүрэг	Тайлбар
1	Сангийн яам, Хөгжлийн санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтын газар	2.5.6.1.улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, хөрөнгө оруулалтын үр өгөөжийг дээшлүүлэх зөвлөмж боловсруулах, бодлогын удирдамж, арга зүйгээр хангах;	**Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар:** 2.2.4.Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, тэргүүлэх ач холбогдол бүхий төсөл арга хэмжээг тодорхойлох, хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлэх;	Сангийн яамны үйл ажиллагаа, зохион байгуулалтын бүтэц, стратегитай давхцаж батлагдсан. Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулдаг.
2		2.5.6.2.улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын дунд хугацааны төсөөлөл болон жилийн төлөвлөгөө боловсруулах, төлөвлөх, зохион байгуулах, бодлогын удирдамжаар хангах, зохицуулалт хийх, санхүүжилтийн эрх нээх, хэрэгжилтэд хяналт тавих;		
3		2.5.6.3.хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, төсөвлөх, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн цахим тогтолцоог бүрдүүлэн хэрэгжүүлэх;		
4		2.5.6.4. зээл, тусламжийн төсөл, хөтөлбөрийн хэрэгжилт, нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах, олон улсын банк, санхүүгийн байгууллага, гадаад орноос авсан зээл, тусламжийн төсөл, хөтөлбөрийг санхүүжүүлэх, хяналт тавих, зээл,	**Худалдаа эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлогын газар:** 2.2.5.Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, зээл, тусламжийн нэгдсэн бодлого болон	Сангийн яамны үйл ажиллагаа, зохион байгуулалтын бүтэц, стратегитай давхцаж батлагдсан. Зээл, тусламжийн

		тусламжийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх.	худалдаа, чөлөөт бүсийн бодлогыг тодорхойлж, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах;	нэгдсэн бодлогыг тодорхойлдог.
5	Боловсрол шинжлэх ухааны яам, Шинжлэх ухаан, технологи, судалгаа хөгжүүлэлт, инновацын хөгжлийн бодлогын газар	Стратегийн 2.4.2 дугаар зорилтын хүрээнд шинжлэх ухаан, технологи, судалгаа хөгжүүлэлт, инновацын салбарын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, чиг хандлагыг тодорхойлох, шинжлэх ухаан, технологи, инновацын салбарт гадаад улс, олон улсын байгууллагын санхүүжилтээр хэрэгжих дунд, урт хугацааны төсөл боловсруулах, түүнд нийцсэн хөрөнгө оруулалт, төсвийн хэрэгцээний шинжилгээ хийх, төсөл боловсруулах, төлөвлөх, төлөвлөгөө, хуулийн хэрэгжилтийг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд шаардагдах журам, дүрэм болон эрх зүйн баримт бичиг боловсруулах, батлуулах,	**Инновацын бодлогын газар:** 2.2.6.Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх бодлого тодорхойлж, төлөвлөлт хийх, яамны эрхлэх асуудлын хүрээний мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх;	ЭЗХЯ бодлогын түвшинд зангидах, Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх бодлогыг тодорхойлж, төлөвлөлт хийхээр туссан. БШУЯ хэрэгжилтийг хариуцахаар зохицуулсан.
6	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, Цахим хөгжлийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар	2.4.2.мэдээллийн технологи, цахим засаглал болон нийтийн мэдээллийн дэд бүтэц, инновац, үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхтэй холбоотой хууль тогтоомж, хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах;	**Инновацын бодлогын газар:** 2.2.6.Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх бодлого тодорхойлж, төлөвлөлт хийх, яамны эрхлэх асуудлын хүрээний мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх;	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх бодлого тодорхойлж, төлөвлөлт хийхээр туссан.
7	Гадаад харилцааны яам, Гадаад худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны газар	3.2.2.Монгол Улсаас гадаад орнуудтай хоёр болон олон талын харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх бодлогыг төлөвлөн, хэрэгжилтийг хангах, бүс нутгийн орнуудтай харилцаа, хамтын ажиллагааг идэвхжүүлэх, түншлэлийн түвшинд хүргэх, үр ашгийг нь дээшлүүлэх, олгож буй зээл, тусламжийн хэмжээг бууруулахгүй байх арга зам хайх;	**Худалдаа эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлогын газар:** 2.2.5.Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, зээл, тусламжийн нэгдсэн бодлого болон худалдаа, чөлөөт бүсийн бодлогыг тодорхойлж, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах;	Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, зээл, тусламжийн нэгдсэн бодлогыг тодорхойлдог.

8	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Хүн амны хөгжлийн бодлогын газар	2.5.6.1.хүн амын хөгжлийг хангах, эрх ашгийг хамгаалахад чиглэсэн хууль тогтоомж, стратегийн дунд, богино хугацааны бодлогыг төлөвлөх, бодлогын удирдамжаар хангах;	**Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газар:** 2.4.2.Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийг улс, салбар, салбар хоорондын, бүс, орон нутгийн уялдааг ханган боловсруулах, хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох;	Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлдог. ХНХЯ хэрэгжилтийг хангахаар туссан.
9	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газар, Үнэлгээ, мониторингийн баг.	5.11.1.Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө, төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлд хяналт тавьж, хэрэгжилтийн явцад хяналт-шинжилгээ хийх, үр дүнд үнэлгээ өгөх, энэ чиглэлээр дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, мэргэжил, арга зүйгээр хангах, дэмжлэг үзүүлэх, үр дүнг нэгтгэх;	**Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар:** 2.5.8.1.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд заасан Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт зөвлөмж гаргах;	Засгийн газрын 2022 оны 474 дугаар тогтоолоор Хяналт хэрэгжүүлэх газрын дүрэм батлагдаж чиг үүрэг давхцаж гарсан. Хяналт хэрэгжүүлэх газар ЗГ-ын хуралдаанд танилцуулах дамжуулах үүрэг гүйцэтгэдэг.

Эдийн засаг, хөгжлийн яамны чиг үүрэг хэрэгжүүлэх эрх хэмжээ нь олгогдсон хэдий ч зарим чиг үүргийг давхардуулж олгосон нь чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд хүндрэл гарч байна. Тухайлбал, Сангийн яамны чиг үүрэгт зээл, тусламжийн бодлогын асуудал, Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлтийн асуудал, БШУЯ, ЦХХХЯ-ны чиг үүрэгт инновацын бодлогын асуудал, ГХЯ-ны чиг үүрэгт худалдаа, эдийн хамтын ажиллагааны бодлогын асуудал, НХХЯ-ны чиг үүрэгт хүн амын өсөлт, хүний хөгжлийг хангах асуудал, ЗГХЭГ-ын харьяа Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газрын чиг үүрэгт хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайлан, үнэлгээ нэгтгэх, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх зэрэг асуудлууд эрх зүйн зохицуулалтаар тодорхой болгож өгөөгүйгээс, давхцал үүсээд байна.

Иймд Эдийн засаг, хөгжлийн яамны чиг үүрэгт бодлогын түвшинд төлөвлөлтийг зангидах, бусад яамдад хэрэгжүүлэх чиг үүргийг тодорхой болгох, чиг үүргийн зарим яамдыг чиглэлийн болгох нь зүйтэй байна.

Хүснэгт 1212. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт, хувиар

ЕЧҮ	ДЧҮ	Арга хэмжээ	Үнэлгээний хувь	ЕЧҮ	ДЧҮ
3.Хуулиар тусгайлан олгосон чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээ					
3.1.		Хөгжлийн бодлогын баримт бичиг боловсруулна.	100	100	-
	3.1.1.	Хөгжлийн 6 зорилтот хөтөлбөрийн төслийг боловсруулна.	100	-	100
	3.1.2	Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөний төсөл боловсруулна.	100	-	100
3.2.		Хөгжлийн бодлогын баримт бичиг боловсруулахад удирдлага, зохицуулалтаар хангаж, дэмжлэг үзүүлнэ.	100	100	-
	3.2.1	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэх, эрхлэн хөтлөх журмын шинэчилнэ.	30	-	30
	3.2.2.	Улсын Их Хуралд ажлаа хариуцан тайлагнадаг байгууллагуудаас боловсруулсан хөгжлийн бодлогын баримт бичигт санал, зөвлөгөө өгнө.	100	-	100
	3.2.3	Хүн амын өсөлт болон хүний хөгжлийг дэмжих бодлогын хувилбарыг боловсруулна.	100	-	100
	3.2.4	Хүний хөгжлийн индексийг сайжруулах санал боловсруулна.	100	-	100
	3.2.5	Улсын төсвийн төсөл нь Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгнө.	100	-	100
	3.2.6	Аймаг, нийслэл, хотын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төслийг хянаж, санал өгнө.	100	-	100
3.3.		Төрийн захиргааны байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой тодорхойлох, судалгаа, шинжилгээ хийнэ.	90	90	-
	3.3.1.	Үндэсний хөгжлийн хүрээлэн байгуулах судалгааг хийж, эрх зүйн баримт бичгүүдийг боловсруулах.	100	-	100
3.4.		Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн арга зүйг боловсруулахад дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэсэн судалгаа, шинжилгээ хийнэ.	100	100	-
	3.4.1.	Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийн төслийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүгийн тооцоолол, эх үүсвэрийг тооцно.	50	-	50
	3.4.2.	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн бодлогыг тодорхойлоход шаардлагатай судалгаа хийнэ.	100	-	100
3.5.		Хууль тогтоомжид заасны дагуу холбогдох журам, дүрэм, техник эдийн засгийн урьдчилсан судалгаа, техник эдийн засгийн үндэслэл боловсруулна.	90	90	-
	3.5.1.	Улсын Хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт тусгагдсан хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ТЭЗУС, ТЭЗҮ боловсруулна.	90	-	90
3.6.		Дэлхийн улс орнуудын арга туршлага, хөгжлийн чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загварыг боловсруулж, нэвтрүүлнэ.	100	100	-
	3.6.1.	Дэлхийн улс орнуудын хөгжлийн туршлага, чиг хандлагыг судална.	100	-	100
	3.6.2.	Монгол орны хөгжлийн онцлогт тохирсон хөгжлийн загварыг боловсруулна.	100	-	100

3.7.		Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтийн тооцоо, төсөөлөл гаргаж, макро эдийн засгийн бодлогын судалгаа, төлөвлөлтийг хийж, эдийн засгийн тэнцвэрт харьцаа, тогтвортой байдлыг хангана.	100	100	-
	3.7.1	Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөг боловсруулахад шаардлагатай макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо, төсөөллийг боловсруулна.	100	-	100
	3.7.2.	Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хуулийн төсөл боловсруулахад шаардлагатай макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо, төсөөллийг боловсруулна.	100	-	100
	3.7.3	Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулахад шаардлагатай макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо, төсөөллийг боловсруулна.	100	-	100
	3.7.4.	Монгол Улсын Эдийн засгийн нөхцөл байдалд улирал тутамд дүн шинжилгээ хийнэ.	90	-	90
3.8.		Урсгал болон хөрөнгө санхүүгийн дансны гүйцэтгэлийг шинжлэн тооцоо, прогноз хийж, төлбөрийн тэнцлийг тодорхойлно.	100	100	-
	3.8.1.	Гадаадын хөрөнгө оруулалтын позиц, гадаад өрийн статистик болон томоохон компаниудын тайланд улирал бүр шинжилгээ хийнэ.	70	-	70
	3.8.2.	Гадаад валютын албан нөөц болон валютын ханшийн сар бүрийн мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийнэ.	100	-	100
	3.8.3.	Төлбөрийн тэнцлийн сар бүрийн гүйцэтгэлийн тоон мэдээнд дүн шинжилгээ хийнэ.	100	-	100
	3.8.4.	Дунд хугацаанд хэрэгжүүлэх томоохон төсөл, хөтөлбөрүүдийн төлбөрийн тэнцэлд үзүүлэх нөлөөллийг тооцож, бодлогын хувилбар дэвшүүлнэ.	90	-	90
3.9.		Улс орны эдийн засгийн хөгжлийн түвшнийг үнэлэх, эдийн засгийн судалгаа, шинжилгээ хийж, тооцоо судалгаанд үндэслэсэн макро эдийн засгийн бодлого, зохицуулалтын санал боловсруулж, удирдамжаар хангана.	100	100	-
	3.9.1	Макро эдийн засгийн голлох үзүүлэлтүүдийн статистикийн сарын гүйцэтгэлээр мэдээллийн сан үүсгэж, мэдээллээр хангана.	100	-	100
	3.9.2.	Голлох бүтээгдэхүүнүүдийн үнийн мэдээллийн сан үүсгэж, мэдээллээр хангана.	100	-	100
	3.9.3.	Микро дата баазуудад боловсруулалт хийн, макро эдийн засгийн судалгаанд ашиглана. (e.barimt, гаалийн статистик г.м)	100	-	100
	3.9.4.	Эдийн засгийн эрсдэлийн болон богино хугацааны идэвхжилтийн тайланг бэлтгэж, танилцуулна.	70	-	70
	3.9.5.	Урт хугацааны эдийн засгийн хандлагын судалгаа хийж, төсөөлөл боловсруулна.	70	-	70
	3.9.6.	Макро эдийн засгийн богино, дунд хугацааны загварыг хөгжүүлнэ.	100	-	100
3.10.		Зээл тусламжийн нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, удирдлагаар хангана.	100	100	-
	3.10.1.	Гадаадын зээл, тусламжийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний тэргүүлэх чиглэл, салбарыг	100	-	100

		тодорхойлж, зээл тусламжийн зохистой харьцааг тогтоох суурь судалгаа хийх.			
	3.10.2.	Хөгжлийн түншүүдийн зээл, буцалтгүй тусламж олгох нөхцөлийг судалж, мэдээллийн сан үүсгэсэн байна.	100	-	100
	3.10.3.	Гадаадын хөнгөлөлттэй зээл, буцалтгүй тусламжаар 2023 онд шинээр хэрэгжүүлэх төслүүдийн жагсаалтыг гаргаж, үнэлгээ хийх.	100	-	100
	3.10.4	Монгол Улсын Засгийн газар, Азийн хөгжлийн банк хоорондын үйл ажиллагааны төслийн жагсаалтыг эцэслэнэ.	100	-	100
	3.10.5.	Олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагууд, болон бусад хөгжлийн түнш байгууллагуудтай байнгын харилцаатай байж, холбогдох зохион байгуулалтыг хийнэ.	100	-	100
3.11.		Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг боловсруулна.	100	100	-
	3.11.1.	Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг шинэчлэн боловсруулна.	70	-	70
3.12.		Эдийн засгийн тэргүүлэх бүс нутаг, салбаруудыг дэд бүтцээр холбоно.	100	100	-
	3.12.1.	Орон зайн төлөвлөлтийн нэгдсэн мэдээллийн сан үүсгэнэ.	100	-	100
	3.12.2.	Орон нутгийн хөгжлийн индексийг жил бүрийн нэгдүгээр улиралд багтаан сум, аймаг, бүс тус бүрээр нэгтгэн боловсруулна.	100	-	100
	3.12.3.	Эдийн засгийн өсөлт, бизнес эрхлэлтийг дэмжих (Progres) төсөлтэй хамтран "Хүнсний нийлүүлэлтийн сүлжээнд орон нутгийн оролцоог нэмэгдүүлэх" төсөл хэрэгжүүлнэ.	100	-	100
3.13.		Чөлөөт бүсийн бодлогыг боловсруулах, нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангана.	100	100	-
	3.13.1.	Чөлөөт бүсэд хөгжүүлэх салбарыг уялдуулан зохицуулах судалгаа хийнэ.	100	-	100
	3.13.2.	Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан хууль эрх зүйн орчныг сайжруулахад чиглэсэн судалгааг хийнэ.	100	-	100
	3.13.3.	Чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөө болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөг тодотгох, шинээр нэмж боловсруулахад нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангана.	70	-	70
3.14.		Хилийн боомтын бодлогыг тодорхойлж, нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангана.	100	100	-
	3.14.1.	Хилийн боомтын хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулахад нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангана	70	-	70
	3.14.2.	Хилийн боомтын хөгжлийн бодлоготой уялдуулан хууль эрх зүйн орчныг сайжруулахад чиглэсэн судалгааг хийнэ.	100	-	100
3.15.		Хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэх, хөрөнгө оруулалтын үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх, эдийн засгийг дэмжих бодлого, арга хэмжээг тодорхойлно.	100	100	-
	3.15.1.	Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл боловсруулсан байна.	100	-	100

	3.15.2.	Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлттэй холбогдуулан холбогдох журмын төслүүдийг боловсруулна.	100	-	100
	3.15.3.	Хөрөнгө оруулалтын дэмжлэг сурталчилгааны асуудал хариуцсан агентлаг байгуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлсэн байна.	100	-	100
	3.15.4.	Нийгэм, эдийн засгийн салбаруудын тогтвортой өсөлтийг хангахад чиглэсэн хөрөнгө оруулалтын бодлого, арга хэмжээг зохион байгуулна.	100	-	100
3.16.		Тэргүүлэх ач холбогдол бүхий хөгжлийн төсөл, арга хэмжээг тодорхойлж, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.	100	100	-
	3.16.1.	Монгол Улсын 2021-2025 оны улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинэчилнэ.	100	-	100
	3.16.2.	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт тусгах төсөл арга хэмжээний саналыг хүлээн авч, үнэлэх, сонгох, тэргүүлэх ач холбогдол, хэрэгжүүлэх дараалллыг тогтоон эрэмбэлэх, хянан баталгаажуулах, ТЭЗУС, ТЭЗҮ хийлгэх ажлыг уялдуулан зохион байгуулна.	100	-	100
	3.16.3.	Шинэ сэргэлтийн бодлогын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хөгжлийн төслийн бэлэн байдал болон хэрэгжилтийг хангуулах арга хэмжээг зохион байгуулна.	100	-	100
	3.16.4.	Бэлэн байдал хангагдсан Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, Шинэ сэргэлтийн бодлогын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хөгжлийн төсөл болон мега төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлно.	100	-	100
	3.16.5.	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, Шинэ сэргэлтийн бодлогын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хөгжлийн төслийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх, үр дүнд үнэлэлт дүгнэлт өгөх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	100	-	100
3.17.		Хөрөнгө оруулалтын хууль тогтоомж, олон улсын гэрээний хэрэгжилтийг хангуулна.	100	100	-
	3.17.1.	Хөрөнгө оруулагчдын хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалж, зохицуулалтыг сайжруулах арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулна.	100	-	100
	3.17.2.	Хөрөнгө оруулалтын хууль тогтоомж болон хөрөнгө оруулалтын гэрээ, тогтворжуулах гэрчилгээний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, холбогдох арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулна.	100	-	100
	3.17.3.	Хөрөнгө оруулалтын орчны талаар соён гэгээрүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	100	-	100
3.18.		Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг татах, хөрөнгө оруулалтын орчныг сурталчлах цог үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	100	100	-
	3.18.1.	Хөрөнгө оруулалтын дотоод, гадаад орчин зорилтот зах зээл, тэргүүлэх салбарын судалгааг хийнэ.	100	-	100
	3.18.2.	Хөрөнгө оруулалт татах цогц төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлнэ.	100	-	100
	3.18.3.	Хөрөнгө оруулагчдад үзүүлэх төрийн үйлчилгээг цахилцуулж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	100	-	100
	3.18.4.	Хөрөнгө оруулагчийн тодорхойлолт олгох журам, зааврыг төслийг боловсруулна.	100	-	100

	3.18.5.	"Монголын жижиг, дунд бизнес +" төслийг хэрэгжүүлнэ.	90	-	90
	3.18.6.	"Хөрөнгө оруулалтын дараах үйлчилгээ" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	100	-	100
	3.18.7.	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, хөрөнгө оруулалтын статистик мэдээллийн нэгдсэн бүртгэл хөтөлж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.	100	-	100
3.19.		Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, эрх зүйн орчныг сайжруулна.	100	100	-
	3.19.1.	Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны төрөл, хэлбэрүүдийг өргөжүүлэх бодлого боловсруулна.	100	-	100
	3.19.2.	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн төслийн ажлын хэсэгт ажиллана.	100	-	100
3.20.		Концессын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангана.	100	100	-
	3.20.1.	Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалтыг Монгол Улсын урт, дунд хугацааны хөгжлийн бодлогод нийцүүлэн шинэчлэх саналыг боловсруулна.	100	-	100
	3.20.2.	Хэрэгжиж байгаа концессын гэрээнүүдийн биелэлт, явц, үр дүнд хяналт, үнэлгээ, шинжилгээ хийнэ.	100	-	100
	3.20.3.	Концессын гэрээг цуцлах саналыг боловсруулж эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ.	100	-	100
	3.20.4.	Улсын хэмжээнд концессын талаарх нэгдсэн бүртгэл хөтөлж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.	100	-	100
	3.20.5.	Концесс эзэмшигчээс концессын гэрээний ашиглалт, төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлийн тайланг улирал бүр гаргуулан, нэгтгэнэ.	90	-	90
3.21.		Худалдаа, гадаад эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлогыг тодорхойлж, хэрэгжүүлнэ.	100	100	-
	3.21.1.	Импортын бүтээгдэхүүнийг стратегийн шинж чанар, хамааралтай уялдуулан дэмжих, хязгаарлах бодлого боловсруулахад шаардлагатай судалгааг хийнэ.	100	-	100
	3.21.2.	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны чиглэлээр байгуулсан Олон талт болон хоёр талт хэлэлцээрүүдийн хүрээнд гарсан бодит үр дүнг тодорхойлох, цаашид байгуулагдах хэлэлцээртэй холбогдуулан судалгаа хийнэ.	100	-	100
	3.21.3.	Худалдааны эргэлтийн нэгдсэн мэдээллийн сан үүсгэх, хөгжүүлэх талаар судалж, тооцоолол, төлөвлөгөө гаргана.	100	-	100
	3.21.4.	Худалдааны статистик мэдээ гаргаж, мэдээллийг эргэлтэд оруулна.	100	-	100
3.22.		Худалдаа, эдийн засгийн гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд хамтран ажиллаж, холбогдох байгууллагуудад дэмжлэг үзүүлнэ.	100	100	-
	3.22.1.	Олон Улсын болон бүс нутгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлж, хамтран ажиллана.	100	-	100
	3.22.2	Хувийн хэвшил, мэргэжлийн холбоод, төрийн бус байгууллага болон бусад байгууллагуудтай хамтран ажиллаж, үйл ажиллагаанд нь дэмжлэг үзүүлнэ.	100	-	100
4.Хуулиар олгосон нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээ					
4.1.		Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	100	-
	4.1.1.	"Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100

	4.1.2.	Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 2021 оны хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.3.	Монгол Улсын 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.4.	Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 2021 оны хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.5.	Монгол Улсын 2022 оны хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.6.	Байгууллагын 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.7.	Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.8.	Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.9.	Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.	100	-	100
	4.1.10.	Байгууллагын шилэн дансны мэдээлэлд явцын хяналт хийнэ.	100	-	100
4.2.		Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангах, газрын үйл ажиллагааг нэгтгэн төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, захиргааны нийтлэг үйлчилгээ, санхүү аж ахуйн асуудлыг зохицуулна.	100	100	-
	4.2.1	Албан хаагчдын албан тушаалын тодорхойлолтыг холбогдох хууль, журмын дагуу боловсруулж, батална.	100	-	100
	4.2.2.	Яамны үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөрийн төслийг боловсруулна.	100	-	100
	4.2.3.	Яамны стратеги төлөвлөгөөг боловсруулж, батална.	100	-	100
	4.2.4.	Яамны үйл ажиллагаатай холбогдох төлөвлөгөөг боловсруулах, батална.	100	-	100
	4.2.5.	Яамны үйл ажиллагаатай хамааралтай тайланг гаргана.	100	-	100
	4.2.6.	Байгууллагын хэмжээнд дагаж мөрдөх дүрэм, журмын төслийг батлах.	100	-	100
	4.2.7	Албан хаагчдын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх, чадавхыг бэхжүүлэх, туршлага солилцох боломжийг бүрдүүлж, гадаад сургалт, хурал, семинарт хамрагдахад дэмжлэг үзүүлэх.	100	-	100
	4.2.8.	Яамны санхүү, аж ахуйн болон төрийн захиргааны өдөр тутмын үйл ажиллагааг хэвийн явуулна.	100	-	100
Нийт дүн			96.2	-	-
Ерөнхий чиг үүргийн дундаж үнэлгээ			-	99.1	-
Дэд чиг үүргийн дундаж үнэлгээ			-	-	96.4

Эдийн засаг, хөгжлийн яамны 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний жилийн эцсийн хэрэгжилтийг дүгнэн үзвэл 24 зорилтын 114 арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ хийхэд 96.2 хувийн биелэлттэй хэрэгжсэн байна. Ерөнхий чиг үүргийн 24 зорилтын биелэлт буюу дундаж үнэлгээ 99.1 хувь, дэд чиг үүргийн буюу 90 арга хэмжээний биелэлтийн дундаж үнэлгээ 96.4 хувь буюу гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт үр дүнд хүрсэн байна.

Хүснэгт 13. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны чиг үүрэг, захиргааны эрх хэмжээний ангиллаар

№		Чиг үүрэг	Захиргааны эрх хэмжээ						
			Бодлого боловсруулах	Зохицуулах	Зохион байгуулах	Санхүүжүүлэх	Хүний нөөцийн бодлого хэрэгжүүлэх	Үйлчилгээ үзүүлэх	Хяналт тавих
Нэг.		**Ерөнхий чиг үүрэг-1. Макро эдийн засгийн бодлого**							
ҮЧҮ	1.1	Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлт хийх, эдийн засгийн тогтвортой байдал, өсөлтийг хангах бодлого	+				+		
ҮЧҮ	1.2.	Эдийн засгийн нөхцөл байдалд судалгаа, дүн шинжилгээ хийж, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох	+				+		
ҮЧҮ	1.3.	Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор нэгдсэн тооцоолол, судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн холбогдох бүх шатны төрийн байгууллагыг бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалт, зөвлөмжөөр хангах	+	+			+		
Хоёр.		**Ерөнхий чиг үүрэг-2. Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт**							
ҮЧҮ	2.1.	Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагын дагуу салбар, салбар хоорондын уялдааг хангaн боловсруулах, хөгжлийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэл, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, чиг үүргийнхээ хүрээнд төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагуудыг нэгдсэн удирдлагаар хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтөд холбогдох мэдээллээр яамны бусад нэгжийг хангах	+	+	+		+		
ҮЧҮ	2.2.	Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, салбар, салбар хоорондын бодлогыг уялдуулж, нэгдсэн зохион байгуулалт, удирдлага, арга зүйгээр хангах, мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэх	+	+	+		+		+
ҮЧҮ	2.3.	Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн арга зүй, удирдамжаар хангах	+	+	+		+		+
Гурав.		**Ерөнхий чиг үүрэг-3. Бүс, орон нутгийн хөгжил**							

ҮЧҮ	3.1.	Хүн амын нутагшил, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт, байршлыг тогтоож, түүнд үндэслэн бүс, орон нутгийн орон зайн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг удирдан зохион байгуулах, Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал, бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөртэй уялдуулан аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, орон зайн төлөвлөлтийн мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, дэд бүтцийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтөөр хангах, хөгжлийн төслүүдийг тодорхойлж, дэмжлэг, удирдлагаар хангах	+	+	+		+		+
Дөрөв.		**Ерөнхий чиг үүрэг-4. Хөрөнгө оруулалтын бодлого**							
ҮЧҮ	4.1.	Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах	+	+	+		+	+	+
ҮЧҮ	4.2.	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийн нэгдсэн удирдлагыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулах	+	+	+		+		+
ҮЧҮ	4.3.	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, эрх зүйн орчныг бэхжүүлэх, хэрэгжилтийг хангуулах, концессын гэрээний биелэлт, явц, үр дүн, концессын үйл ажиллагаанд хяналт, үнэлгээ, шинжилгээ хийх	+	+	+	+	+	+	+
Тав.		**Ерөнхий чиг үүрэг-5. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлого**							
ҮЧҮ	5.1	Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, нэгдсэн бодлого боловсруулах, төлөвлөх, зохицуулах, түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, зээл, тусламжийн бодлогыг тодорхойлох, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг эцэслэн тохирч байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах	+	+	+		+		+
ҮЧҮ	5.2.	Импортыг орлох салбарыг дэмжиж, экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн бодлого боловсруулах, Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт худалдааны гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулах арга хэмжээ авах, худалдаанд тулгарч буй саад	+	+	+		+		+

		хүндрэлийг багасгаж, хөнгөвчлөх бодлого тодорхойлох, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих							
ҮЧҮ	5.3.	Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж хяналт тавих	+	+	+		+		+
Зургаа.		**Ерөнхий чиг үүрэг-6. Инновацын бодлого**							
ҮЧҮ	6.1.	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх урт, дунд хугацааны нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хэрэгжилтэд хяналт тавихад чиглэж ажиллах . ба Инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогчдыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах, Үндэсний инновацын хөгжлийн түвшнийг үнэлэх аргачлал боловсруулах, мөрдүүлэх, хууль тогтоомжид хөтлөхөөр заасан мэдээллийн сан хөтлөх	+	+	+		+	+	+
Долоо.		**Ерөнхий чиг үүрэг-7. Төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх**							
ҮЧ	7.1.	Төрийн байгууллагын хуулиар хүлээсэн нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлж, цомхон, чадварлаг төрийн албан хаагч бүхий хүний нөөцийн удирдлагаар яамны тасралтгүй, хэвийн үйл ажиллагааг хангах	+	+	+		+	+	+
ҮЧҮ	7.2.	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсөв боловсруулах, зарцуулах, төсвийн төслийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохицуулахад бүх талын дэмжлэг үзүүлэх, ерөнхийлөн захирагчийн болон яамны аппаратын санхүүгийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах	+	+	+	+	+	+	+
ҮЧҮ	7.3	Салбарын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоход зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх, хууль тогтоомж, сайдын болон дээд шатны байгууллагаас ирүүлсэн шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохицуулах, хяналт тавих, салбарын хуулийн төсөл боловсруулах, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг судалж арилгах, хууль тогтоомжийн уялдаа холбоог хангах, яамны үйл ажиллагааны хүрээнд сайд, дэд сайд, яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын гаргах шийдвэр болон яамны зүгээс бусад байгууллагатай харилцах, гэрээ байгуулахад эрх зүйн үндэслэлийг хангуулах, шаардлагатай хууль эрх зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл, дэмжлэгээр хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	+	+	+		+	+	+
Найм.		**Ерөнхий чиг үүрэг-8. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх**							

ҮЧҮ	8.1.	Улсын хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн биелэлт, улсын төсөв, гадаадын зээл, буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, зөвлөмж гаргах, биелэлтэд хяналт тавих, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагууд болон яамны үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, ил тод, нээлттэй байдлыг хангах	+	+	+		+	+	+

Дээрх хүснэгтийг нэгтгэн үзвэл Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагын дагуу салбар, салбар хоорондын уялдааг ханган боловсруулах, хөгжлийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэл, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, чиг үүргийнхээ хүрээнд төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагуудыг нэгдсэн удирдлагаар хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх чиг үүргийн хувьд бодлого боловсруулах, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, түүнд хяналт тавих, мөн хөрөнгө оруулалтын бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийг үнэлэх, эрэмбэлэх, хөрөнгө оруулалтыг татах, дэмжих, хамгаалах, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлэх цогц арга хэмжээг нэгтгэн зохион байгуулах, улсын хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн биелэлт, улсын төсөв, гадаадын зээл, буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах эрх хэмжээ нь ачаалал ихтэй харагдаж байна.

Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдад олгосон захиргааны эрх хэмжээ

Засгийн газрын 2018 оны 22 дугаар тогтоолоор батлагдсан чиг үүрэг дахин хуваарилах аргачлалд заасны дагуу Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын эрх хэмжээг тодорхойлохдоо дараах ангиллыг баримтлав. Үүнд:

1. ***Бодлого боловсруулах:*** Үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг улс, салбар хоорондын болон бүс, орон нутгийн хэмжээнд нэгдсэн бодлого, уялдаагаар хангах, зээл, тусламжийн нэгдсэн бодлого, макро эдийн засгийн бодлогын судалгаа, төлөвлөлт, бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, эдийн засгийн болон хөгжлийн тэргүүлэх чиглэл, салбарыг тодорхойлж, салбар, дэд бүтцийн зохистой харьцааг тогтоох, төслүүдийн нэгдсэн бодлого, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт, эдийн засгийн гадаад хамтын ажиллагаа, гадаад, дотоод худалдаа, гадаадын хөрөнгө оруулалтын бодлого, зохицуулалт, бүртгэл, хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд болон аж үйлдвэрийн нэгдсэн

бодлого, төлөвлөлт, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн асуудал, өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны бодлого, төлөвлөлт, чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлого, хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлтийн чиглэлээрх Засгийн газар, яамд болон нутгийн захиргааны удирдлагын байгууллагуудын эрх хэмжээ хамаарна.

2. ***Зохицуулалт хийх:*** Тодорхой үйл ажиллагаа эрхлэх чиглэлээр төрийн байгууллагаас зөвшөөрлийн нэгдсэн мэдээллийн сан хөтлөх эрх хэмжээ хамаарна.
3. ***Зохион байгуулах:*** Тухайн төрийн байгууллагад хуулиар тогтоож өгсөн чиг үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлэх эрх хэмжээ хамаарна.
4. ***Санхүүжилт***: Төрийн байгууллагын чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилт, санхүүгийн дэмжлэг, зардал, хөрөнгө оруулалттай холбоотой эрх хэмжээ хамаарна.
5. ***Хүний нөөцийн бодлого***: Удирдах албан тушаалтан болон албан хаагчдыг томилох, чөлөөлөх, чадавхжуулах, бэлтгэх, давтан сургах, нийгмийн асуудлыг нь шийдвэрлэх эрх хэмжээ хамаарна.
6. ***Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ:*** Үндэсний хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, яамны үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх эрх хэмжээ хамаарна.
7. ***Үйлчилгээ үзүүлэх:*** Төрөөс үзүүлэх үйлчилгээг төрийн захиргааны төв байгууллага болон төрийн байгууллага, эсхүл гэрээний үндсэн дээр хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх эрх хэмжээ хамаарна.

ДӨРӨВ. АЛСЫН ХАРАА

Улсын нийгэм, эдийн засгийн чадавхыг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааны тэргүүлэх төрийн захиргааны төв байгууллага болно.

ТАВ. ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Яамны үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн нэгдсэн бодлогыг боловсруулах, төлөвлөх, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах замаар Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн чадавхыг тогтвортой, хүртээмжтэй дээшлүүлэхэд оршино.

ҮНЭТ ЗҮЙЛ:

Хууль дээдлэх - Үйл ажиллагаандаа хуулийг хэлбэрэлтгүй сахин биелүүлэх, хэрэглэх, хуульд нийцсэн шийдвэр гаргах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид, нөлөөнд автахгүй байх;

Мэргэшсэн, хариуцлагатай байх - Ажил үүргээ мэргэжлийн өндөр түвшинд чадварлаг, найдвартай гүйцэтгэх, хариуцсан ажилдаа эзэн байх;

Ил тод байх - Хуулиар нууцын зэрэглэлд хамаарахаас бусад мэдээлэл нь олон нийтэд нээлттэй, ил тод, ойлгомжтой байх;

Мэдлэг, инновацыг эрхэмлэх - Асуудлыг шийдвэрлэх гарц, гаргалгаа нь шинжлэх ухаанч, шинэ санаа, технологийн дэвшилтэд шийдэлд тулгуурласан байх;

Тэгш шударга байх - Нийтийн эрх ашгийг эрхэмлэх, иргэдийг хөгжлөөс хоцроохгүй байх, адил тэгш боломжоор хангах;

ЗУРГАА.СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТ

6.1. Макро эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашиг, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлтийг боловсруулах;

6.2.Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийг улс, салбар, салбар хоорондын, бүс, орон нутгийн уялдааг хангаж боловсруулах, хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох;

6.3. Хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт, бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, салбарын хөгжлийн оновчтой байршлыг тогтоож, бүс, орон нутгийн хөгжлийг тодорхойлж, дэд бүтэц, хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд болон аж үйлдвэрийн байршил тодорхойлох, төлөвлөлтөөр хангах;

6.4. Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийг үнэлэх, эрэмбэлэх, хөрөнгө оруулалтыг татах, дэмжих, хамгаалах, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

6.5. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагаа болон гадаад зээл, тусламж, чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг тохиролцох, байгуулах, хууль эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

6.6. Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, салбарыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах;

6.7. Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг бий болгож, санхүү, хөрөнгө оруулалт, хууль эрх зүй, болон гадаад харилцаа, хэвлэл мэдээлэл олон нийттэй харилцах асуудлыг хариуцах, яамны өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг хангах;

6.8. Үндэсний хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, яамны үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх.

СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ЗАМ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БАТАЛСАН: ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ

ШАДАР САЙД БӨГӨӨД ЭДИЙН

ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН САЙД .... Ч.ХҮРЭЛБААТАР

/албан тушаал/ гарын үсэг

тэмдэг огноо ....

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМНЫ

ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА .... И.БАТХҮҮ

/албан тушаал/ гарын үсэг

тэмдэг огноо..........................

ДОЛОО. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ЗАМ

Хүснэгт 1313. Стратегийн зорилтыг хэмжих шалгуур үзүүлэлт, хэрэгжүүлэх арга зам

Зорилт	Хэрэгжүүлэх арга зам (стратеги)	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Санхүүжилтийн хэмжээ /сая төгрөг/	Санхүүгийн эх үүсвэр
Ерөнхий чиг үүрэг-1. Макро эдийн засгийн бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-1. Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлт хийх, эдийн засгийн тогтвортой байдал, өсөлтийг хангах бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох						
1.Макро эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашиг, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлтийг боловсруулах.	1.1.Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг тусгаж, бодлого зохицуулалтаар хангах;	Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох	-	Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж танилцуулсан байна. **/1 танилцуулга /**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	1.2.Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад шаардлагатай макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо, төсөөллийн танилцуулга болон Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, УИХ-д өргөн мэдүүлэх;	Тооцоо, төсөөллийн танилцуулгын тоо /Давтамж /	-	Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн дунд хугацааны тооцоо, төсөөллийн танилцуулгыг боловсруулсан байна. **/ 1 удаа/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	1.3.Монгол Улсын тухайн оны төсвийн тухай хуулийн төслийг боловсруулахад шаардлагатай макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо,		-	Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн дунд хугацааны тооцоо, төсөөллийн танилцуулгыг	-	

	төсөөллийн танилцуулгыг боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, УИХ-д өргөн мэдүүлэх;			боловсруулсан байна. **/1 удаа/**		
	1.4.Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулахад шаардлагатай макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо, төсөөлөл, танилцуулгыг боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, УИХ-д өргөн мэдүүлэх.		-	Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн дунд хугацааны тооцоо, төсөөллийн танилцуулгыг боловсруулсан байна. **/ 1 удаа/**	-	
2.Макро эдийн засгийн судалгаа хийж, эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох	2.1.Эдийн засгийн нөхцөл байдалд улирал (Macro diagnostics) тутам дүн шинжилгээ хийж, танилцуулга боловсруулан, удирдлагад танилцуулах;	Дүн шинжилгээний тоо /Тоо/	-	Дүн шинжилгээ хийж, улирал бүр танилцуулсан байна. /4 танилцуулга/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	2.2.Макро эдийн засгийн богино, дунд хугацааны загваруудыг хөгжүүлж, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн тооцоо, төсөөлөлд ашиглах.	Хөгжүүлсэн загварын тоо	-	Загвар хөгжүүлсэн байх /2 загвар/	-	
Үндсэн чиг үүрэг-2. Эдийн засгийн нөхцөл байдалд судалгаа, дүн шинжилгээ хийж, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох						

3. Эдийн засгийн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох.	3.1.Макро эдийн засгийн голлох үзүүлэлтүүдийн статистикийн сарын гүйцэтгэлээр мэдээллийн сан үүсгэж, удирдлагыг тухай бүр мэдээллээр хангах;	Мэдээллийн тоо /Тоо/	-	Сар бүр мэдээллээр хангасан байна. **/8 удаа/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	3.2. Өдөр тутмын шуурхай мэдээлэл бэлтгэх, голлох бүтээгдэхүүнүүдийн үнийн мэдээллийн сан үүсгэж, удирдлагыг тухай бүр шуурхай мэдээллээр хангах;	Мэдээллийн тоо /Тоо/	-	Өдөр бүр мэдээллээр хангасан байна. **/Ажлын 245 өдөр/**	-	
4.Улсын эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангах бодлогын шийдвэр гаргалтад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор судалгааг хөгжүүлэхэд нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах.	4.1.Дата баазуудад боловсруулж хийн эдийн засгийн судалгаанд ашиглах; (e-barimt, гаалийн статистик гэх мэт)	Тайланд ашигласан тоо / тоо/	-	Улирлын тайланд ашигласан байна. **/3 удаа/**	-	
	4.2. Эдийн засгийн эрсдэлийн тайлан бэлтгэж, удирдлагад танилцуулах.	Эрсдэлийн тайлангийн тоо	-	Тайлан боловсруулсан байна. **/1 тайлан/**	-	
	4.3 Эдийн засгийн бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлсон суурь судалгаа бүхий урт хугацааны эдийн засгийн хандлагын судалгааг боловсруулах	Судалгааны тоо	-	Судалгаа боловсруулсан байна. **/1 судалгаа/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

	4.4. Эдийн засгийн богино хугацааны идэвхжилийн тайлан бэлтгэж удирдлагад танилцуулах.	Тайлангийн тоо	-	Тайлан боловсруулсан байна. **/1 тайлан/**	-	
Үндсэн чиг үүрэг-3. Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах						
5.Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах.	5.1.Өрсөлдөх чадварын индексийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах чиглэлээр судалгаа хийж, санал боловсруулах;	Судалгааны тоо	-	Судалгаа боловсруулсан байх **/1 судалгаа/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	5.2.Засаглалын индексийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах чиглэлээр судалгаа хийж, санал боловсруулах;	Судалгааны тоо	-	Судалгаа боловсруулсан байх **/1 судалгаа/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	5.3.Бизнес эрхлэлтийн индексийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах чиглэлээр судалгаа хийж, санал боловсруулах;	Судалгааны тоо	-	Судалгаа боловсруулсан байх **/1 судалгаа/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
Ерөнхий чиг үүрэг 2. Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт						
Үндсэн чиг үүрэг 4. Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийг улс, салбар, салбар хоорондын, бүс, орон нутгийн уялдааг хангаж боловсруулах, хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох						
6.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагыг	6.1.Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийн төслүүдийг боловсруулна.	Боловсруулсан бодлогын баримт бичгийн төслийн тоо /Тоо/	Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ыг баталсан.	Хөгжлийн 6 зорилтот хөтөлбөрийн төслийг боловсруулсан байна. /Нийт 6 бодлогын баримт бичиг/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

баримтлан боловсруулах.	6.2. Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн төслийг боловсруулна.		Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл"-ийг баталсан.	Монгол Улсыг 2025-2030 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн төслийг боловсруулсан байна. /Нийт 1 төлөвлөлтийн баримт бичиг/	-	
	6.3. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн төслийг боловсруулна.		Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолын хавсралтаар "Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийг баталсан.	Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн төслийг боловсруулсан байна. /Нийт 1 төлөвлөлтийн баримт бичиг/	-	
	6.4.Богино хугацааны хөгжлийн төлөвлөлтийн баримт бичиг Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө боловсруулна.		Улсын Их Хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдрийн 23 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөө"-г баталсан.	Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төслийг жил бүр боловсруулсан байна. /Нийт 2 төлөвлөлтийн баримт бичиг/	-	
7.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэлийг	7.1.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагаанд шаардагдах журмын төслийг боловсруулна.	Боловсруулах журмын төслийн тоо /Тоо/	-	Холбогдох журмын төслийг боловсруулсан байна. /Нийт 1 журмын төсөл/		Үйл ажиллагааны зардлаар

тодорхойлж улс, салбар, салбар хооронд нэгтгэн зохион байгуулах, уялдааг хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх.	7.2.Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт санал өгнө.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Хөтөлбөрийг боловсруулан, санал авахаар ирүүлсэн төслүүдэд тухай бүр санал хүргүүлсэн.	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 17.2-т заасанаар "Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн төсөл"-д тухай бүр санал өгсөн байна. /100 хувь/	-	
	7.3. Улсын төсвийн төсөл Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгнө.	Жил бүр улсын төсвийн төсөлд зөвшөөрөл өгсөн байх /Давтамж/	Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2023 оны төсвийн тухай хууль Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар 2022 онд зөвшөөрөл өгсөн.	Улсын төсвийн төслийг Монгол Улсын хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд нийцсэн эсэхийг нягтлан шалгаж, жил бүр зөвшөөрөл өгсөн байна. /Нийт 2 удаа/	-	
	7.4. Олон улсын хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөгжлийн судалгааны байгууллагуудтай хамтын ажиллагаа тогтоох, үндэсний	Мэргэшүүлэх сургалт зохион байгуулсан байх, хувиар	-	Мэргэшүүлэх сургалт зохион байгуулсан байна. /100 хувь/	-	

	хэмжээнд бодлого, төлөвлөлтийн хүний нөөцийг сургах, чадавхжуулна.					
Үндсэн чиг үүрэг–5. Олон улсын хөгжлийн туршлага, чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх						
8.Дэлхийн улс орнуудын арга туршлага, хөгжлийн чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх[1]	8.1.Дэлхийн улс орнуудын арга туршлага, хөгжлийн чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэхэд шаардлагатай судалгаа хийнэ.	Судалгааны тоо /Тоо/	-	Дэлхийн улс орнуудын арга туршлага, хөгжлийн чиг хандлагын талаар судалгаа хийсэн байна. /Нийт 1 судалгаа/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
9.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх, мэдээллийг эргэлтэд оруулах	9.1.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн улсын хэмжээний мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Улсын хэмжээний мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулж, үйл ажиллагааг эхлүүлсэн байна.	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
Ерөнхий чиг үүрэг-3. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-6. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн арга зүйгээр хангах						
10.Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг боловсруулах[2]	10.1.Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг боловсруулна.	Боловсруулсан баримт бичгийн тоо /Тоо/	Суурь судалгаанууд хийгдсэн.	Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг боловсруулсан байна.	-	

				/Нийт 1 баримт бичиг/		Үйл ажиллагааны зардлаар
11.Эдийн засгийн тэргүүлэх бүс нутаг, салбаруудыг дэд бүтцээр холбох[3]	11.1.Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогын хүрээнд эхний ээлжид алслагдсан зарим аймгуудад гадаадын хөнгөлөлттэй зээл, буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр “Аймаг, сумын төвийн бүсчилсэн хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр” төслийг Баян-Өлгий, Увс, Ховд, Дорнод аймгуудад хэрэгжүүлнэ.	Төслийг хэрэгжүүлсэн аймгийн тоо /Тоо/	-	“Аймаг, сумын төвийн бүсчилсэн хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр”-ийг боловсруулж, Баян-Өлгий, Увс, Ховд, Дорнод аймгуудад хэрэгжүүлсэн байна. /Нийт 4 аймаг/	-	
	11.2.Аймаг, сумын төвийг бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт хамруулж, сумдад “Сумын хөгжил” арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	“Сумын хөгжил” арга хэмжээг зохион байгуулсан сумын тоо /Тоо/	-	“Сумын хөгжил” арга хэмжээний төслийг боловсруулж, арга хэмжээг нийт 4 суманд хэрэгжүүлсэн байна. /Нийт 4 сум/	-	
	11.3.Жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг хөрөнгө оруулагчдад сурталчлах, мэдээ, мэдээлэл түгээх, бүтээгдэхүүнийг сурталчлах, гадаад худалдаа, тээвэр логистикийн нэгдсэн сүлжээнд оруулна.	Үйлдвэрлэгчдийн мэдээллийг нэгтгэсэн тоо /Тоо/	Аж үйлдвэрийн салбарын цахим мэдээллийн санг үүсгэсэн. www.industry4.nda.gov.mn	Монгол Улсын хэмжээнд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулж буй 6000 үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн мэдээллийг нэгдсэн санд оруулж, бүртгэнэ.	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

[3] Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл"-ийн 8.1.

				/Нийт 6000/		
	11.4.Аж үйлдвэрийн салбаруудын хөгжил байршил тодорхойлогдсон байна.	Үйлдвэрлэлийн салбарын тоо /Тоо/	Суурь судалгаа хийгдсэн.	Үйлдвэрлэлийн салбар бүрийн хөгжил байршил тодорхойлно. /8 салбар бүрээр/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
Ерөнхий чиг үүрэг-4. Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-7. Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах						
12.Хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал боловсруулах, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох	12.1.Хөрөнгө оруулалтын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал боловсруулна.	Боловсруулсан хууль, журмын төсөл /Тоо/	-	Шаардлагатай хууль, журмуудын төслийг боловсруулсан байна. /Нийт 1 хуулийн төсөл, 5 журмын төсөл/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	12.2."Хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан хамгаалах хэлэлцээр"-ийг шинэчлэн болон шинээр байгуулах, сайжруулах санал боловсруулна.	Боловсруулсан хэлэлцээрийн төсөл /Тоо/	Засгийн газрын 2019 оны 93 дугаар тогтоолоор Хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан хамгаалах тухай Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн загвар хэлэлцээрийг баталсан.	"Хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан хамгаалах хэлэлцээр"-ийг шинэчлэн болон шинээр байгуулах саналыг боловсруулсан байна. /3 хэлэлцээрийн төсөл/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

13.Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах	13.1.Хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулах, тогтворжуулах гэрчилгээ олгох, хөрөнгө оруулалтын орчны судалгаа, шинжилгээ хийх, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилт /Хувиар/	-	Хууль тогтоомж, бодлогын хэрэгжилт хангагдсан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	13.2.Хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар /Хувиар/	-	Тухай бүр холбогдох арга хэмжээг авч, зохион байгуулсан байна. /100 хувь/	-	
Үндсэн чиг үүрэг-8. Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийн нэгдсэн удирдлагыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулах						
14.Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулах, төслийн саналыг хүлээн авч, үнэлэх, эрэмбэлэх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах	14.1.Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт тусгах төсөл, арга хэмжээний саналыг хүлээн авч үнэлэх, эрэмбэлэх ажлыг зохион байгуулна.	Төсөл, арга хэмжээний саналыг хүлээн авч, үнэлж, эрэмбэлсэн тоо /Тоо/	-	Төсөл, арга хэмжээний саналыг хүлээн авч үнэлж, эрэмбэлсэн байна. /Нийт 2 удаа/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	14.2.Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт тусгах төсөл, арга хэмжээний саналыг сонгон шалгаруулах, тэргүүлэх ач холбогдол, хэрэгжүүлэх дараалалыг тогтоож, хянан баталгаажуулна.	Төслийн тоо /Тоо/	УХОХ-ийн тэргүүлэх ач холбогдол, хэрэгжүүлэх төслийн жагсаалтын дараалалыг тогтоосон байна. /Нийт 1 төсөл/	УХОХ-г шинэчлэх ажлыг тухай бүр зохион байгуулж, эрх бүхий байгууллагад хүргүүлсэн байна. /Нийт 1 төсөл/	-	

15.Хөгжлийн төслүүдийг төлөвлөх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгамдсан асуудлыг, шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах	15.1.Хөгжлийн төслүүдийг төлөвлөх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгамдсан асуудлыг, шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар /Хувиар/	-	Тухай бүр холбогдох арга хэмжээг авч, зохион байгуулсан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	15.2.Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөв хийлгэх саналыг хүлээн авч, эрэмбэлэх, тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах	Жагсаалтын тоо /Тоо/	-	Жил бүрийн батлагдсан улсын төсөвт багтаан төслүүдийг үнэлж, эрэмбэлэн жагсаалт гаргасан байна. /Нийт 2 жагсаалт/	-	
Үндсэн чиг үүрэг-9. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, хууль тогтоомжийг сайжруулах, хэрэгжилтийг хангах						
16.Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, эрх зүйн орчныг сайжруулах.	16.1.Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны төрөл, хэлбэрүүдийг өргөжүүлэх бодлого боловсруулна.	Боловсруулсан бодлогын төсөл тоо /Тоо/	-	Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны төрөл, хэлбэрүүдийг өргөжүүлэх бодлого боловсруулж, эрх бүхий байгууллагад танилцуулсан байна. /Нийт 1 бодлогын төсөл/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

	16.2. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн төслийг боловсруулахад оролцсон байна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Улсын Их Хуралд 2021 онд өргөн мэдүүлсэн.	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн төслийн ажлын хэсэгт ажилласан байна. /100 хувь/	-	
17.Концессын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах.	17.1.Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалтыг Монгол Улсын урт, дунд хугацааны хөгжлийн бодлогод нийцүүлэн шинэчилнэ.	Жагсаалтын тоо /Тоо/	-	Шинэчлэн батлуулах Засгийн газрын тогтоолын төслийг бэлтгэсэн байна. /Нийт 1 жагсаалтын төсөл/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	17.2.Концессын гэрээний биелэлт, явц, үр дүн, концессын үйл ажиллагаанд хяналт, үнэлгээ, шинжилгээ хийнэ.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Концессын гэрээний хэрэгжилтийн явцад тухай бүр хяналт тавьсан.	Концессын гэрээний хэрэгжилтэд тухай бүр хяналт, үнэлгээ, шинжилгээ хийсэн байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	17.3.Улсын хэмжээнд концессын талаарх нэгдсэн бүртгэл хөтөлж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Концессын талаарх мэдээллийн сан бүрдүүлсэн байна. /100 хувь/	-	
18.Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн	18.1.Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийг дагалдан гарах журам,	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Холбогдох журам, аргачлалыг боловсруулж, эрх	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

хэрэгжилтийг хангах.	аргачлалыг боловсруулна.			бүхий байгууллагад танилцуулж, батлуулсан байна. /100 хувь/		
	18.2.Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн төв байгуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн төв дүрмийг боловсруулж, Засгийн газарт танилцуулах /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
Ерөнхий чиг үүрэг-5. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-10. Хоёр болон олон талт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх						
19.Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, хамтын ажиллагааны бодлого боловсруулах, төлөвлөх, нэгдсэн зохицуулалтаар хангах	19.1. Монгол Улсын хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлох, хамтын ажиллагааны бодлого боловсруулах, төлөвлөх, нэгдсэн зохицуулалтаар хангах	Боловсруулсан бодлогын төсөл тоо /Тоо/	-	Бодлогын төсөл боловсруулсан байна. /Нийт 1 төсөл/	-	Үйл ажиллагааны зардал
	19.2. Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлээр холбогдох гэрээ хэлэлцээрийг тохиролцох, байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр дэмжлэг үзүүлж ажилласан байна. /100 Хувь/	-	
20. Худалдаа, эдийн засаг, хөгжлийн	20.1. Түнш улс орон, олон улсын болон бүс нутгийн	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр судалгаа хийн, дүгнэлт гаргаж,	-	

санхүүжилтийн асуудлаар түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авах, салбар хоорондын уялдааг хангах	байгууллагуудтай хийх худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх боломжийн талаар судлан, санал боловсруулж, шийдвэрлүүлэх			санал боловсруулсан байна. /100 хувь/		
	20.2. Түнш улс орон, олон улсын болон бүс нутгийн байгууллагуудын болон тэдгээртэй хийж буй хамтын ажиллагааны мэдээллийн сан, цахим архив бүрдүүлэх, баяжуулалтыг тухай бүр хийх, удирдлагыг мэдээллээр хангах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Мэдээллийн сан, цахим архив үүсгэж, тухай бүр баяжуулж, мэдээллийг эргэлтэд оруулсан байна. /100 хувь/	-	
	20.3.Түнш улс орон, олон улсын болон бүс нутгийн байгууллагуудтай хийх уулзалт, арга хэмжээг зохион байгуулах, бэлтгэл ажлыг хангах, удирдлагуудыг мэдээллээр хангах, гаргах шийдвэрийн санал боловсруулах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар Үйл ажиллагааны зардлаар
21.Хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилтээр шинээр хэрэгжүүлэх	21.1. Хөгжлийн түнш орон, олон улсын байгууллагуудын зээл, тусламжийн бодлогыг судлах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Холбогдох судалгаа тухай бүр хийсэн байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	21.2.Гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилтээр шинээр	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч	-	

төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хийх арга хэмжээг уялдуулах	хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг Монгол Улсын хөгжлийн бодлого болон Хөгжлийн түншүүдтэй байгуулсан дунд хугацааны түншлэлийн стратегитай уялдуулах			ажилласан байна. /100 хувь/		
	21.3. Хөгжлийн түншүүдтэй хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, санхүүжилтийн шинэ эх үүсвэр эрэлхийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах, санал боловсруулах;	Хэрэгжилтийн явц, хувиар		Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна. /100 хувь/	-	
Үндсэн чиг үүрэг-11. Худалдаа (гадаад, дотоод)-ны бодлого						
22.Худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж хөнгөвчлөхөд чиглэсэн бодлогыг тодорхойлох	22.1.Экспорт, импортын салбарын бодит нөхцөл байдлыг судлан, нарийвчилсан дүн шинжилгээ хийж, импортыг орлох болон экспортын боломжит салбаруудыг тодорхойлох	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр судалгаа хийн, дүгнэлт гаргаж, санал боловсруулсан байна. /100 хувь/		Үйл ажиллагааны зардал
	22.2.Импортыг орлох салбарыг дэмжих, экспортын өрсөлдөх чадварын нэмэгдүүлэх, эдийн засгийн төрөлжилтийг гүнзгийрүүлэх, худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн бодлогын боломжит хувилбаруудыг тодорхойлж, бодлого	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр боломжит хувилбаруудыг тодорхойлж, бодлого боловсруулсан байна. /100 хувь/	-	

	боловсруулах, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх					
	22.3.Худалдааны үндсэн үзүүлэлтүүдийн статистик мэдээллийг тухай бүр гаргаж, мэдээллийн сан үүсгэн хөгжүүлж, мэдээллийг эргэлтэд оруулах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Мэдээллийн сан үүсгэж, статистик мэдээллийг тухай бүр гаргаж, эргэлтэд оруулсан байна. /100 хувь/	-	
	22.4.Экспорт, импортын үйл ажиллагааны нөхцөл байдлыг судлан, худалдаанд учирч буй техникийн саад бэрхшээлийг тодорхойлж, тэдгээрийг багасгаж, худалдааг хөнгөвчлөхөд чиглэсэн бодлого боловсруулах, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр судалгаа хийн, дүгнэлт гаргаж, санал боловсруулсан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардал
	22.5.Худалдааны эрх зүйн зохицуулалтын орчныг судалж, бодит нөхцөл байдалтай уялдуулан сайжруулахад чиглэсэн бодлого боловсруулах, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр судалгаа хийж, бодит нөхцөл байдалтай уялдуулан бодлого боловсруулсан байна. /100 хувь/	-	

23. Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт гэрээ хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ авах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	23.1."Гадаад худалдааны цахим нэг цонх" мэдээллийн системийг бүрэн нэвтрүүлж, гадаад худалдаанд холбогдох төрийн үйлчилгээг хялбаршуулахад дэмжлэг үзүүлэх	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр дэмжлэг үзүүлж ажилласан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	23.2.Гадаад худалдааны явцад бүрдүүлдэг баримт бичгийн тоог цөөрүүлэх, давхардлыг арилгах, үйл ажиллагаанд зарцуулж буй хугацаа болон зардлыг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээ авч ажиллах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна. /100 хувь/	-	
	23.3.Олон улсын худалдааны хөгжлийн чиг хандлага, гадаад, дотоод нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл цуглуулж, судалгаа хийх, удирдлагыг мэдээллээр хангах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар		Тухай бүр судалгаа хийж, мэдээллээр хангаж ажилласан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардал
	23.4.Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан, шинээр байгуулах олон талт болон хоёр талт гэрээ, хэлэлцээрийг хэрхэн үр дүнтэй ашиглах, тэдгээрийн хүрээнд гадаад худалдааны тэнцлийг сайжруулахад	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна. /100 хувь/	-	

	чиглэсэн арга хэмжээ авч ажиллах					
	23.5.Худалдаа, эдийн засаг, санхүүгийн асуудлаар түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн эдийн засгийн байгууллагууд, дотоодын төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшил, мэргэжлийн холбоодтой хамтран ажиллах	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
Үндсэн чиг үүрэг-12. Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого						
24. Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж, хяналт тавих	24.1.Бодлогын төсөл боловсруулахад шаардлагатай судалгаа хийх	Судалгааны тоо /Тоо/	-	Судалгаа хийж, дүгнэлт гаргасан байна. /Нийт 1 судалгаа/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	24.2.Чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх бодлого, чиглэлийг тодорхойлох, төсөл боловсруулах, холбогдох бодлогын баримт бичгүүдэд тусгуулах	Хэрэгжилтийн явц /Хувь/	-	Тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч ажилласан байна. /100 хувь/	-	
	24.3.Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан хууль, эрх зүйн орчныг сайжруулахад чиглэсэн хууль тогтоомжийн тандан судалгаа хийх	Судалгааны тоо /Тоо/	-	Судалгаа хийж, дүгнэлт гаргасан байна. /Нийт 1 судалгаа/	-	
	24.4.Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн бодлогод тулгуурлан эдийн засгийн чөлөөт бүсийг үе шаттайгаар нээх судалгаа хийж	Төслийн тоо /Тоо/	-	Төлөвлөлтийн төсөл боловсруулсан байна. /Нийт 1 төсөл/	-	

	төлөвлөлтийн төсөл боловсруулах					
Ерөнхий чиг үүрэг-6. Инновацын бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-13. Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийх, инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох						
25.Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, салбарыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах.	25.1.Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийнэ.	Боловсруулсан баримт бичгийн тоо /Тоо/	-	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийсэн байна /Нийт 1 баримт бичиг/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	25.2.Үндэсний инновац бодлогын хөгжлийн асуудлаар хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал, дүгнэлт боловсруулна.	Төслийн тоо /Тоо /	-	Боловсруулсан байна. /1 баримт бичиг/	-	
	25.3.Үндэсний инновацын хөгжлийн түвшнийг үнэлэх аргачлал боловсруулна.	Боловсруулах аргачлалын тоо /Тоо/	-	Боловсруулсан байна. /1 баримт бичиг/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
26.Үндэсний инновацын тогтолцоо, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын үйл ажиллагааны уялдааг хангах.	26.1.Үндэсний инновац, өндөр технологийн талаарх судалгаа шинжилгээ хийх, судалгаа, шинжилгээнд суурилан үндэсний инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлно.	Боловсруулсан баримт бичгийн тоо /Тоо/	-	Баримт бичиг боловсруулсан байна. /1 баримт бичиг/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	26.2.Үндэсний инновацын бодлого, төлөвлөлтийн хүрээнд	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	

	хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдэд арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ.					
	26.3.Хувь хүн, хуулийн этгээдэд үндэсний инновац, өндөр технологийн талаар мэдлэгийг дээшлүүлэх арга хэмжээ зохион байгуулна.	Арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байх, хувиар	-	Сургалтад хамрагдсан байна. /3 сургалт/	-	
27.Хууль тогтоомжид заасан мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх.	27.1.Мэдээллийн нэгдсэн сангуудын үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөрийн санал боловсруулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	27.2.Зөвшөөрлийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн талаарх хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал, дүгнэлт боловсруулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	
	27.3.Зөвшөөрлийн мэдээллийн нэгдсэн санг бүрдүүлж, холбогдох судалгаа, тооцооллыг хийнэ.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	
	27.4.Зөвшөөрлийн нэгдсэн санд нэгдсэн байгууллага, нэгж, албан тушаалтныг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	
	27.5.Мэдээллийн сангуудын нууцлал,	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	

	хамгаалалт, аюулгүй байдлын хангана.					
	27.6.Мэдээллийн сангийн бүрдүүлэлт, ашиглалтыг оновчтой болгох, технологи-инновац нэвтрүүлэх, суурь болон төрөлжсөн сангийн уялдаа холбоо, нийцэл, нэгдмэл байдлыг хангана.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	-	Хэрэгжүүлсэн байна. /3 төсөл/	-	
Ерөнхий чиг үүрэг-7. Төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
Үндсэн чиг үүрэг-14. Төрийн захиргааны удирдлагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
28.Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангах, газрын үйл ажиллагааг нэгтгэн төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, захиргааны нийтлэг үйлчилгээ, санхүү, аж ахуйн асуудлыг зохицуулах.	28.1.Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангах, газрын үйл ажиллагааг нэгтгэн төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Хүний нөөцийн болон үйл ажиллагааны чадавхыг бэхжүүлж, шилжилт хөдөлгөөнийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээнүүдийг тогтмол хэрэгжүүлж ажилласан.	Хүний нөөцийн болон үйл ажиллагааны чадавхыг бэхжүүлж, шилжилт хөдөлгөөнийг бууруулж, байгууллагын үйл ажиллагааг хэвийн, тасралтгүй үргэлжлүүлнэ. /100 хувь/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	28.2.Газрын эрхлэх асуудлын хүрээнд хууль тогтоомж, хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, гэрээ, хэлцлийн төсөл боловсруулах асуудлаар хууль, эрх зүйн дэмжлэг үзүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллана.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	2020-2022 онуудад тухай бүр хэрэгжилтийг хангаж ажилласан.	Байгууллагын даргын тушаал, шийдвэр болон байгууллагаас гарч байгаа албан бичиг, бодлогын баримт бичгийн төслүүд нь эрх зүйн зөрчилгүй гарсан байна.	-	

				/100 хувь/		
	28.3.Байгууллагын санхүү, төсвийн асуудлыг эрхлэн гүйцэтгэж, өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагаар явуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	2022 оны байдлаар гадаад, дотоодын байгууллагуудтай байнгын хамтын ажиллагаатай ажиллаж байна.	Байгууллагын дотоод үйл ажиллагаар ажиллагаар 100 хувьд хүргэнэ. /Дээшлүүлсэн хувь -100 хувь/	-	
Ерөнхий чиг үүрэг-8. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
Үндсэн чиг үүрэг-15. Үндэсний хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, яамны үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх.						
29.Үндэсний хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийж, яамны үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх.	29.1. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд заасан Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргана.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн гаргах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.	Хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлнэ.	-	Үйл ажиллагааны зардлаар
	29.2. Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулахад хөгжлийн зорилго, зорилтын шалгуур үзүүлэлтийг оновчтой тодорхойлоход мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, шалгуур үзүүлэлтийн оновчтой эсэхэд дүгнэлт гаргасан.	Шалгуур үзүүлэлтийг оновчтой тодорхойлоход санал боловсруулсан байна.	-	
	29.3. Улсын төсөв, гадаадын зээл,	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн	Хэрэгжилтэд хяналт-	-	

	буцалтгүй тусламж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөр, гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавина.		хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах зөвлөмж гаргасан.	шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлнэ.		
	29.4. Яамны үйл ажиллагаанд шууд хамаарах хууль тогтоомж, Засгийн газрын тогтоол, шийдвэрээр үүрэг болгосон ажил үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих, сайд, яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад танилцуулна.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.	Хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлнэ. **/12 тайлан/**	-	
	29.5. Хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тусгагдсан яамны хариуцах болон хамтран хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлтэд явцын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт,	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн.	Хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, ЗГХЭГ-т хүргүүлнэ. **/2 тайлан/**	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

	зөвлөмж гаргах, зөвлөмжийн биелэлтэд хяналт тавих, сайд, яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад тайлагнана.					
	29.6. Яамны дотоод нэгж, сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний төсөвт байгууллагуудын үйл ажиллагааны тайлан, төсвийн хөрөнгө, орлого, зарлага, төсөл, арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалт, Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт, дотоод аудит хийж, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, зохих арга хэмжээг авах талаар зөвлөмж өгнө.	Хэрэгжилтийн явц, хувиар	Биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийж, зөвлөмж гаргаж, удирдлагад танилцуулсан.	Биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийж, зөвлөмж гаргана. /Улирал тутам/	-	Үйл ажиллагааны зардлаар

НАЙМ. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА САЛБАР, БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН УЯЛДАА

8.1. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны бүтэц

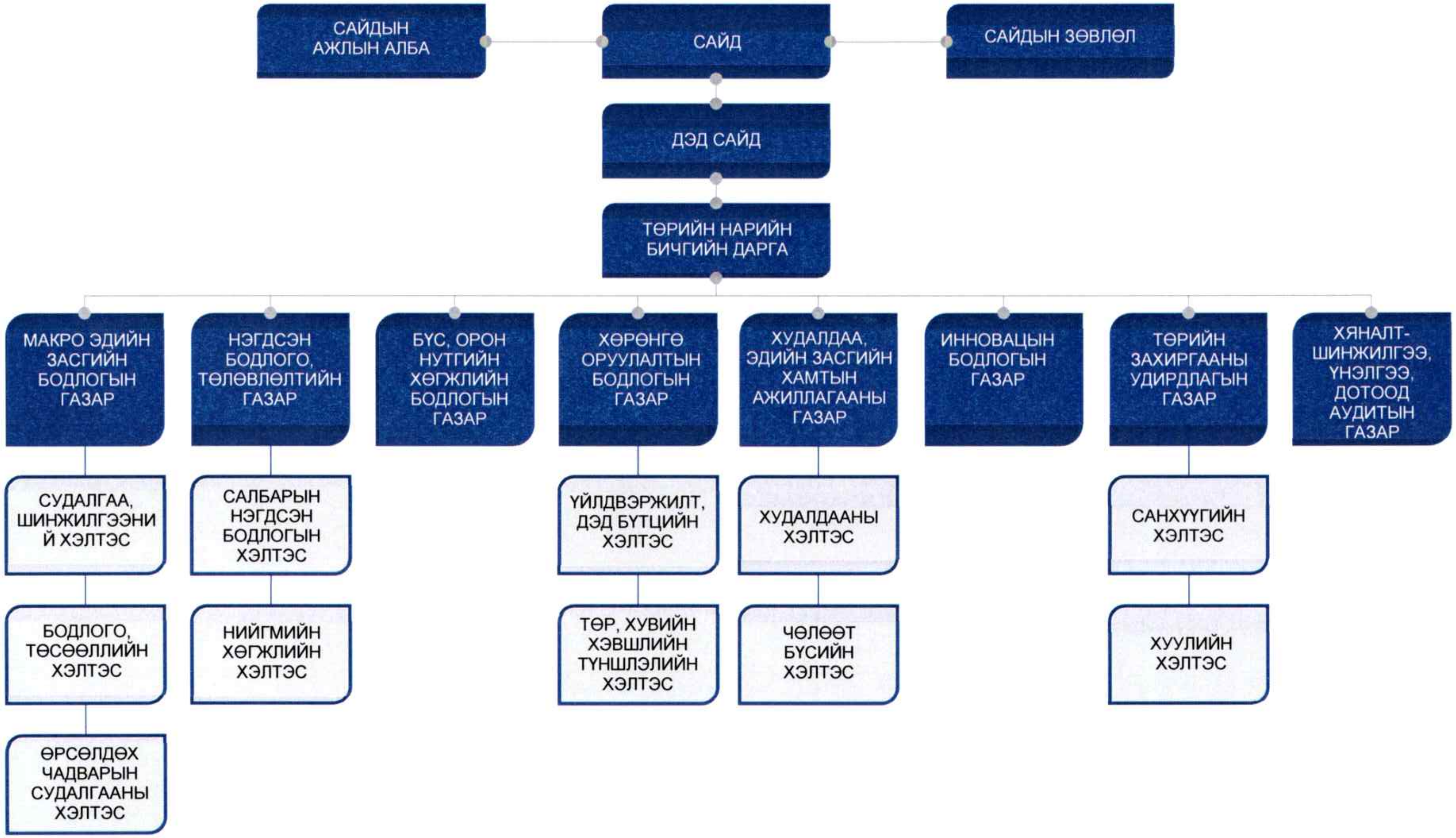

8.2. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагын бүтэц

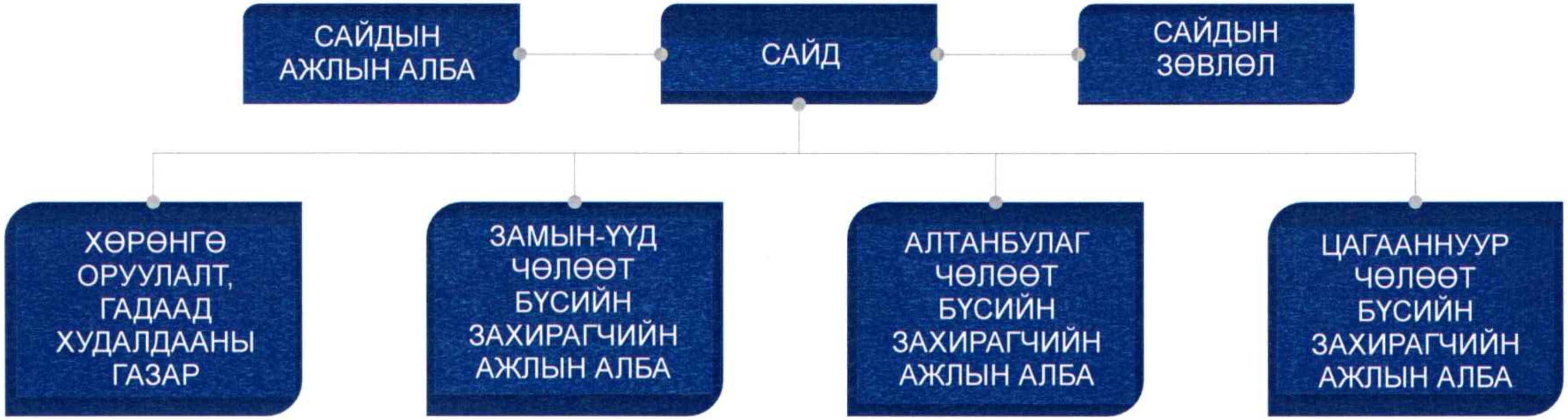

ЕС. СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТӨСӨВ, ЭХ ҮҮСВЭРЭЭР

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Нийт хөрөнгийн хэмжээ /сая төг/	Төсөв			Эх үүсвэр
			2023	2024	2025	
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: Макро эдийн засгийн бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-1. Макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлт хийх, эдийн засгийн тогтвортой байдал, өсөлтийг хангах бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох						
1.	Макро эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашиг, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлтийг боловсруулах	**368.0**	115.2	120.4	132.4	Улсын төсөв
2.	Макро эдийн засгийн судалгааг хийж, эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох	**368.0**	115.2	120.4	132.4	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг-2. Эдийн засгийн нөхцөл байдалд судалгаа, дүн шинжилгээ хийж, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох						
3.	Эдийн засгийн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, эдийн засагт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох.	**245.3**	76.8	80.3	88.3	Улсын төсөв
4.	Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангах бодлогын шийдвэр гаргалтад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор судалгааг хөгжүүлэхэд нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах.	**245.3**	76.8	80.3	88.3	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг-3. Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах						
5.	Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах.	**245.3**	76.8	80.3	88.3	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүргийн нэр. 2. Нэгдсэн бодлого төлөвлөлт						
Үндсэн чиг үүрэг 4. Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийг улс, салбар, салбар хоорондын, бүс, орон нутгийн уялдааг хангаж боловсруулах, хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох						

6.	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулах.	**708.6**	149.8	266.1	292.7	Улсын төсөв
7.	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэлийг тодорхойлж улс, салбар, салбар хооронд нэгтгэн зохион байгуулах, уялдааг хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх.	**236.2**	49.9	88.7	97.6	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг–5. Олон улсын хөгжлийн туршлага, чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх						
8.	Дэлхийн улс орнуудын арга туршлага, хөгжлийн чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар боловсруулах, нэвтрүүлэх[4]	**93.1**	-	44.4	48.8	Улсын төсөв
9.	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх, мэдээллийг эргэлтэд оруулах	**93.1**	-	44.4	48.8	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүргийн нэр 3. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-6. Бүс нутаг, аж үйлдвэрийн хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн арга зүйгээр хангах						
10.	Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг боловсруулах	**317.8**	96.0	105.6	116.2	Улсын төсөв
11.	Эдийн засгийн тэргүүлэх бүс нутаг, салбаруудыг дэд бүтцээр холбох[5]	**317.8**	96.0	105.6	116.2	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүргийн нэр 4. Хөрөнгө оруулалтын бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-7. Хөрөнгө оруулалтын тогтвортой өсөлтийг хангах нэгдсэн бодлого төлөвлөх, удирдлага, зохицуулалтаар хангах						
12.	Хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох санал боловсруулах, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох	**325.9**	86.4	114.0	125.5	Улсын төсөв
13.	Хөрөнгө оруулалтын бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хөрөнгө оруулалт татах, дэмжих, хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг	**325.9**	86.4	114.0	125.5	Улсын төсөв

[4] Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл"-ийн 4.4.4, Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан "Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн 4.5.2.

[5] Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл"-ийн 8.1.

	хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах					
Үндсэн чиг үүрэг-8. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, хууль тогтоомжийг сайжруулах, хэрэгжилтийг хангах						
14.	Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулах, төслийн саналыг хүлээн авч, үнэлэх, эрэмбэлэх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах	**217.3**	57.6	76.0	83.6	Улсын төсөв
15.	Хөгжлийн төслүүдийг төлөвлөх, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох, хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгамдсан асуудлыг, шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулах	**217.3**	57.6	76.0	83.6	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг-9. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, хууль тогтоомжийг сайжруулах, хэрэгжилтийг хангах						
16.	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн бодлого, эрх зүйн орчныг сайжруулах.	**217.3**	57.6	76.0	83.6	Улсын төсөв
17.	Концессын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах.	-	-	-	-	Улсын төсөв
18.	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах.	-	-	-	-	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүргийн нэр. 5. Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-10. Хоёр болон олон талт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх						
19.	Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, хамтын ажиллагааны бодлого боловсруулах, төлөвлөх, нэгдсэн зохицуулалтаар хангах	**129.0**	40.3	42.2	46.4	Улсын төсөв
20.	Худалдаа, эдийн засаг, хөгжлийн санхүүжилтийн асуудлаар түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авах, салбар хоорондын уялдааг хангах	**129.0**	40.3	42.2	46.4	Улсын төсөв
21.	Хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилтээр шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хийх арга хэмжээг уялдуулах	**258.0**	80.64	84.5	92.9	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг-11. Худалдаа(Гадаад, дотоод)-ны бодлого						
22.	Худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж хөнгөвчлөхөд чиглэсэн бодлогыг тодорхойлох	**129.0**	40.3	42.2	46.4	Улсын төсөв

23.	Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт гэрээ хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ авах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	**387.1**	121.0	126.7	139.4	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг-12. Чөлөөт бүсийн бодлого						
24.	Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж, хяналт тавих	**258.0**	80.64	84.5	92.9	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүргийн нэр. 6. Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх нэгдсэн бодлого						
Үндсэн чиг үүрэг-13. Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийх, инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох;						
25.	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, салбарыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах.	**222.4**	67.2	73.9	81.3	Улсын төсөв
26.	Үндэсний инновацын тогтолцоо, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын үйл ажиллагааны уялдааг хангах.	**133.5**	40.3	44.4	48.8	Улсын төсөв
27.	Хууль тогтоомжид заасан мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх.	**89.0**	26.9	29.6	32.5	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүргийн нэр 7. Төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
Үндсэн чиг үүрэг-14. Төрийн захиргааны удирдлагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
28.	Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангах, газрын үйл ажиллагааг нэгтгэн төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, захиргааны нийтлэг үйлчилгээ, санхүү, аж ахуйн асуудлыг зохицуулах.	**1,556.4**	403.2	549.1	604.0	Улсын төсөв
Ерөнхий чиг үүрэг-8. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
Үндсэн чиг үүрэг-15. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх						
29.	Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийх.	**450.8**	96.0	169.0	185.9	Улсын төсөв
	НИЙТ ДҮН	**8,284.5**	**2,234.9**	**2,880.8**	**3,168.8**	Улсын төсөв

Тайлбар: Төрийн захиргааны төв байгууллагын ТЗ-7 албан тушаалын цалингийн хэмжээгээр тооцсон болно.

Эдийн засаг, хөгжлийн яамны эрхлэх асуудлын хүрээнд хамаарах бодлогын баримт бичигт туссан арга хэмжээнүүд

ХАВСРАЛТ 1. Засгийн газрын 2020-2024 үйл ажиллагааны хөтөлбөрт туссан арга хэмжээ

Д/д	Зорилт	Арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Хариуцах газар	Хэрэгжилтийн хувь
НЭГ. КОВИД-19 ХАЛДВАРТ ЦАР ТАХЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ БОДЛОГО							
1.	1.1.5.Экспортыг дэмжих санхүүгийн шийдлүүдийг боловсруулж, экспортод гаргах бараа, бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	1.Экспортыг дэмжих санхүүгийн шийдлүүдийг боловсруулж, экспортод гаргах бараа, бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	2021 - 2024	-	Экспортод гаргах бараа, бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Макро, эдийн засгийн бодлогын газар	-
ГУРАВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО							
2.	3.1.1.Инфляцын зорилтот түвшин, эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангаж, валютын нөөцийн хүрэлцээтэй байдлыг нэмэгдүүлэх макро эдийн засгийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	1.Инфляцын зорилтот түвшин, эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангаж, валютын нөөцийн хүрэлцээтэй байдлыг нэмэгдүүлэх макро эдийн засгийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2024	-	Инфляцын зорилтот түвшин, эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангана.	Макро, эдийн засгийн бодлогын газар	-
3.	3.1.14. Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг дэмжсэн бодлого, хууль, эрх зүйн орчныг тодорхой болгоно.	1.Эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг дэмжсэн бодлого, хууль, эрх зүйн орчныг сайжруулна.	2021 - 2024	-	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтээр	Макро, эдийн засгийн бодлогын газар, Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газар	-

		2.Дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, богино хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө болон бусад холбогдох баримт бичгүүдийг боловсруулна.	2021 - 2024	-	Бодлогын баримт бичгийн судалгаа хийж, төслийг боловсруулсан байна.	Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газар	-
4.	3.3.14.Оюутолгой, Эрдэнэт зэрэг томоохон үйлдвэрийн захиалгат ажлыг үндэсний жижиг, дунд бизнес эрхлэгчид гүйцэтгэх боломжийг нэмэгдүүлнэ.	2.Хөрөнгө оруулалтын эдийн засагт үзүүлэх үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор үндэсний үйлдвэрлэгч, ханган нийлүүлэгч аж ахуйн нэгжүүдийн судалгааг явуулж, тэднийг хөгжүүлэх, чадавхжуулах "Үндэсний ханган нийлүүлэлт" хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ	2021 - 2024	-	Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
5.	3.7.4.Хүн амын нутагшилт, суурьшлын зохистой тогтолцоонд тулгуурлан бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, бүс нутгийн оновчтой бүтэц, хөгжлийн ирээдүйтэй суурины тодорхойлж, агаарын тээвэр, авто зам, төмөр замын сүлжээнд холбоно.	2."Монгол Улсын хүн амын нутагшилт, суурьшлын хөгжлийн ерөнхий төсөл"-ийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд бүсүүдийн хөгжлийн төслийг боловсруулна.	2023 - 2024	-	Бүсийн хөгжлийн төсөл боловсруулна.	Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогын газар	-
ДӨРӨВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО							
6.	4.2.2.Төрийн захиргааны байгууллагад чиг үүргийн иж бүрэн шинжилгээ хийж, чиг үүргийг оновчтой болгож, ажил үүргийн	1.Үндэсний хөгжлийн хүрээлэн-Засгийн газрын тинктанк байгуулах ТЭЗҮ, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал	2021 - 2024	-	Үндэсний хөгжлийн хүрээлэнгийн барилгыг барьсан байна.	Макро, эдийн засгийн бодлогын газар,	-

	давхцалыг арилгах бодлогын шинэчлэлийг эхлүүлнэ.	эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын барилга барина.					
7.	4.2.10.Нийгмийн зөвшилцөлд үндэслэсэн түншлэлийн хүрээнд шийдвэр гаргах бүх шатанд төр, иргэний нийгмийн байгууллага, мэргэжлийн холбоод, хувийн хэвшил зөвлөлдөх, санал авах, гаргасан шийдвэрийн биелэлтэд хяналт тавихад оролцдог оновчтой тогтолцоог бүрдүүлнэ.	1. Төр, хувийн хэвшлийн яриа хэлэлцээ, зөвшилцлийн иж бүрэн тогтолцоог бүрдүүлж, үйл ажиллагааг нь тогтворжуулна.	2021 - 2024	-	Үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
8.	4.5.3.Гадаадын хөрөнгө оруулагчдын эрх ашгийг тууштай хамгаалж, дэд бүтэц, уул уурхай, эрчим хүч, хүнс, хөдөө аж ахуй, аялал жуулчлал зэрэг эдийн засгийн тэргүүлэх салбар, мега төслүүдэд гадаадын хөрөнгө оруулалт татах, хөнгөлөлттэй зээл, буцалтгүй тусламж авахад дэмжлэг үзүүлнэ.	1.Хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан хамгаалах тухай хэлэлцээрийг шинэчлэн байгуулах саналыг холбогдох улсуудад шат дараатай тавьж, хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2024	-	Олон улсын үзэсгэлэн, яармаг худалдаанд оролцох, дотооддоо зохион байгуулах зэргээр хөрөнгө оруулалтыг бүхийл хэлбэрээр татах арга хэмжээ авна.	Макро, эдийн засгийн бодлогын газар, Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газар	-
		2. Санхүүгийн эх үүсвэр нь шийдэгдээгүй болон шинээр хэрэгжүүлэх МЕГА төслийг сурталчлах, техник эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд гадаадын хөрөнгө оруулагчид, гадаад улс, олон улсын банк санхүү, хөгжлийн	2021 - 2024	-	Улс орны хөгжлийг хурдасгах МЕГА төслүүдийг технологийн шийдэл, санхүүгийн чадавх зэргийг харгалзан шаардлага хангасан улс,	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-

		байгууллагатай хамтран ажиллана.			компанид танилцуулснаар хөрөнгө оруулалтыг татна.		
		3. Хөрөнгө оруулагчийн эрх ашгийг хамгаалах, гомдлыг шийдвэрлэх цогц механизмыг бүрдүүлнэ.	2021 - 2024	-	Хөрөнгө оруулалттай холбоотой гомдлыг маргаан болж шүүх, арбитрт очихоос өмнө урьдчилан сэргийлэх, гомдлыг барагдуулах хүрээнд олон улсын эрхзүйн зөвлөх, шинжээчдийн дүгнэлтэд үндэслэн Хөрөнгө оруулагчийн эрх ашгийг хамгаалах, гомдлыг шийдвэрлэх механизмыг ажиллуулна.	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
		4. Дэд бүтэц, уул уурхай, эрчим хүч, хүнс, хөдөө аж ахуй, аялал жуулчлал зэрэг эдийн засгийн тэргүүлэх салбар, мега төслүүдэд гадаадын хөрөнгө оруулалт татах, сурталчлах чиглэлээр арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулна.	2021 - 2024	-	Хөрөнгө оруулагчдад мега төслүүдийг сурталчилсан байна.	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-

		5.Гадаадын хөрөнгө оруулалтын "Нэг цэгийн үйлчилгээний төв"-ийн үйл ажиллагааг бэхжүүлж, "Цахим нэг цонхны үйлчилгээ" нэвтрүүлж, хөгжүүлнэ	2021 - 2024	-	Гадаадын хөрөнгө оруулалтын "Нэг цэгийн үйлчилгээний төв", "Цахим нэг цонхны үйлчилгээ"-ний үйл ажиллагаа тогтворжсон байна.	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
ЗУРГАА. НИЙСЛЭЛ БА БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО							
9.	6.2.14. Хөдөө орон нутгийн жижиг, дунд үйлдвэр, аж ахуй эрхлэгчдийн худалдаа, борлуулалтыг дэмжих дэд бүтцийг бий болгон бизнес эрхлэх нэн таатай орчныг бий болгоно.	1. Жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг хөрөнгө оруулагч нарт сурталчлах, мэдээ, мэдээлэл түгээх, бүтээгдэхүүнийг сурталчлах, гадаад худалдаа, тээвэр логистикийн нэгдсэн сүлжээнд оруулна.	2022 - 2023	-	Монгол Улсын хэмжээнд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулж буй 6000 орчим үйлдвэрлэл эрхлэгчийн мэдээллийг нэгдсэн санд оруулж, бүртгэнэ.	Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогын газар	-

ХАВСРАЛТ 2. Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд туссан арга хэмжээ

Д/д	Зорилт	Арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Хариуцах газар	Хэрэгжилтийн хувь
ГУРАВ. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА							
1.	3.6. Монгол Улсын газрын харилцаа, геодези, зураг зүйн салбарын бодлого, төлөвлөлт, хэрэгжилтийн үр нөлөө, хүртээмжийг дээшлүүлж, хүн амын эрүүл, аюулгүй, ая тухтай орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	3.6.6. Хүн амын нутагшилт, суурьшлын зохистой тогтолцоонд тулгуурлан бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, бүс нутгийн оновчтой бүтэц, хөгжлийн ирээдүйтэй суурины тодорхойлж, орон зайн төлөвлөлтийг хийнэ.	2021 - 2025	-		Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогын газар	-
ДӨРӨВ. ЭДИЙН ЗАСАГ							
2.	4.1. Засгийн газрын хугацаа тулсан гадаад өр төлбөрийг макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг алдагдуулахгүйгээр шийдвэрлэж, үр ашгийг дээшлүүлж, макро эдийн засгийн тэнцвэрт байдлыг хангаж, эрсдэл даах чадварыг нэмэгдүүлнэ.	4.1.1. Засгийн газрын өрийн удирдлагын тогтолцоог сайжруулж, өрийн дарамтыг бууруулж, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	2021 - 2025	-	-	Худалдаа эдийн засаг, хамтын ажиллагааны бодлогын газар, Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
		4.1.4.Эдийн засаг жил бүр тогтвортой өсөж, ажил эрхлэлтийг тасралтгүй нэмэгдүүлнэ.	2021 - 2025	-	-	Макро эдийн засгийн бодлогын газар	-
		4.1.6.Хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлнэ.	2021 - 2025	-	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
3.	4.4.Хөрш орнуудтай хамтран эдийн засгийн коридорыг хөгжүүлэх, Евроазийн эдийн	4.4.3. Монгол Улс бүс нутгийн эдийн засаг, худалдааны интеграцид нэгдэх бэлтгэл	2021 - 2025	-	-	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын	-

	засгийн холбоо, Бүгд Найрамдах Солонгос Улстай чөлөөт худалдааны хэлэлцээрийг байгуулах эсэх талаар урьдчилсан судалгааг эхлүүлнэ.	ажлыг хангаж, худалдааг хөнгөвчилнө.				ажиллагааны бодлогын газар	
ТАВ. ЗАСАГЛАЛ							
4.	5.2.Төрийн захиргааны байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалт, чиг үүрэг, эрх мэдлийн зааг, ялгааг оновчтой тодорхойлж, оролцоог зохистой хангасан, иргэдээ сонсдог, хувийн хэвшилтэйгээ хамтарч ажилладаг тогтолцоог бий болгоно.	5.2.3. Гадаад хөрөнгө оруулалт, худалдааг дэмжсэн төрийн зохицуулалтыг боловсронгуй болгож, нэг цонхны нэгдмэл бодлого хэрэгжүүлж хэвшинэ.	2021-2025	--	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
НАЙМ. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ							
5.	8.1. Эдийн засгийн тэргүүлэх бүс нутаг, салбаруудыг дэд бүтцээр холбоно.	8.1.5. Чөлөөт бүс, хилийн боомтуудын барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжид шинэчлэлт хийж, олон улсын стандартад нийцүүлэн, нэвтрэх чадварыг нэмэгдүүлнэ.	2021-2025	-	-	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлогын газар	-
6.		8.1.8. Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогын хүрээнд эхний ээлжид алслагдсан зарим аймгуудад гадаадын хөнгөлөлттэй зээл, буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр "Аймаг, сумын төвийн бүсчилсэн хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр" төслийг Баян-Өлгий, Увс, Ховд, Дорнод аймгуудад хэрэгжүүлнэ.	2021-2025	-	-	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бодлогын газар, Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогын газар, Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-

7.		8.1.10. Аймаг, сумын төвийг бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрт хамруулж, сумдад "Сумын хөгжил" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2025	-	-	Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогын газар	-

ХАВСРАЛТ 3. Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээ

д/д	Зорилго	Төсөл, арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Хүрэх түвшин, үр дүн	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Хариуцах газар	Хэрэгжилтийн хувь
1. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО							
1.	1.5. Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн ажиллах хүч бэлтгэж, ажлын байрыг нэмэгдүүлж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжин, нийгмийн хамгааллыг зорилтот бүлэгт чиглүүлж, халамжаас хөдөлмөрт шилжих оновчтой бодлого хэрэгжүүлнэ.	1.5.4. Үндэсний үйлдвэрлэгч, ханган нийлүүлэгч аж ахуйн нэгжүүдийг хөгжүүлэх, чадавхжуулах "Үндэсний ханган нийлүүлэлт" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	100	-	Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогын газар	-
2. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО							
2.	2.2.Боомтын сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэн эдийн засгийн өсөлтийг тэтгэж, экспортыг нэмэгдүүлнэ.	2.2.1.3. Боомтуудын зорчигч болон ачаа нэвтрүүлэх хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх дэд бүтэц, барилга байгууламж барих (Замын-Үүд эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүсийн дэд бүтэц, барилгын ажлын явц, хувиар)	Замын-Үүд эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүсийн дэд бүтэц, барилгын ажлын явц, хувиар	100	-	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны газар	-
		2.2.2.1. Боомтуудыг холбох төмөр зам болон авто зам барих хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэх (Тавантолгой-Баруунхаран чиглэлийн 32 км авто замын төгсгөлөөс "Цагаандэл	Тавантолгой-Баруунхаран чиглэлийн 32 км авто замын төгсгөлөөс "Цагаандэл уул" хилийн	50	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-

		уул" хилийн боомт хүртэлх 270 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар)	боомт хүртэлх 270 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар				
		2.2.2.2. Боомтуудыг холбох төмөр зам болон авто зам барих хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэх (Баруун-Урт-Бичигт чиглэлийн 277.3 км хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар)	Баруун-Урт-Бичигт чиглэлийн 277.3 км хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	30	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
		2.2.2.3. Боомтуудыг холбох төмөр зам болон авто зам барих хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэх (Тавантолгой-Манлай-Ханги чиглэлийн 478 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар)	Тавантолгой-Манлай-Ханги чиглэлийн 478 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	100	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
		2.2.2.4. Боомтуудыг холбох төмөр зам болон авто зам барих хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэх (Дархан-Сэлэнгийн авто замаас Шаамар-Зүүнбүрэн-Цагааннуур-	Дархан-Сэлэнгийн авто замаас Шаамар-Зүүнбүрэн-Цагааннуур-Түшиг-	100	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-

		Түшиг-Зэлтэрийн боомт чиглэлийн 120.85 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар)	Зэлтэрийн боомт чиглэлийн 120.85 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар				
		2.2.2.6. Боомтуудыг холбох төмөр зам болон авто зам барих хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэх (Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн 250 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар)	Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн 250 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	100	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
	2.3. Эрчим хүчний сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд эрчим хүчний найдвартай, тогтвортой эх үүсвэр, дамжуулах, түгээх сүлжээг шинээр барьж байгуулна.	2.3.3.1. Цахилгаан дамжуулах агаарын шугам сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлэн алдагдлыг бууруулж, суурин газруудыг холбох (Алтанбулаг чөлөөт бүсийн цахилгаан хангамжийн 35 кВт-ын цахилгаан дамжуулах шугам барих ажлын явц, хувиар)	Алтанбулаг чөлөөт бүсийн цахилгаан хангамжийн 35 кВт-ын цахилгаан дамжуулах шугам барих ажлын явц, хувиар	100	-	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны газар, Хөрөнгө оруулалтын бодлогын газар	-
3. ИРГЭН ТӨВТЭЙ ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖСЭН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО							
3.	3.1. Төрийн бүтээмжийн сэргэлтийн хүрээнд цахим хөгжлийн нэгдсэн бодлого,	3.1.1.4.Цахим засаглалын тогтолцоог боловсронгуй болгож, төрийн	"Цахим нэг цонхны үйлчилгээ"-ээр	16	-	Хөрөнгө оруулалтын бодлогын	-

	төлөвлөлт, удирдлагаар хангаж, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлж, нийгмийн зөвшилцөлд үндэслэсэн түншлэлийн тогтолцоог хөгжүүлнэ.	үйлчилгээний бүтээмж, үр ашгийг дээшлүүлэх ("Цахим нэг цонхны үйлчилгээ"-ээр олгох гадаадын хөрөнгө оруулалтын үйлчилгээний тоо)	олгох гадаадын хөрөнгө оруулалтын үйлчилгээний тоо			газар, Нэгдсэн бодлого, төлөвлөлтийн газар	

ХАВСРАЛТ 4. Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээ

ТЕЗ-ийн үр дүн	Хөтөлбөрийн үр дүн	Төсөл, арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Үр дүнгийн үзүүлэлт		Санхүүжилт			
					Суурь түвшин /2022 он/	Зорилтот түвшин /2024 он/	Сан хүү жилт, сая. төг	Санхүүжилтийн эх үүсвэрийн ангилал	Хариуцах газар	Хэрэгжилтийн хувь
1.4.Гадаад худалдааг хөнгөвчилнө.	1.4.1. Гадаад худалдааг хөнгөвчилж, экспортын үйл ажиллагаанд зарцуулж буй хугацааг 72 цагт хүргэж бууруулна.	1.4.1.1."Гадаад худалдааны цахим нэг цонх" мэдээллийн систем бүрэн нэвтрүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	-	100	-	Улсын төсөв, Гадаадын зээл, тусламж	ХЭЗХАБГ	-
		1.4.1.2.Гадаад худалдааны явцад бүрдүүлдэг баримт бичгийн давхардлыг арилгах	Давхардсан баримт бичгийн тоог бууруулсан байдал	Хувь	-	100	-	Улсын төсөв	ХЭЗХАБГ	-
2.1.Хөрөнгө оруулалт хийх, бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлнэ.	2.1.1. Хөрөнгө оруулалт татах, хамгаалах цогц механизмыг бүрдүүлнэ.	2.1.1.1.Хөрөнгө оруулалт хийх, бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд төрөөс зөвшөөрөл авахад дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх, мэдээ мэдээллээр хангах, зөвлөгөө өгөх цогц үйлчилгээг үзүүлэх	Үзүүлэх үйлчилгээний нэр төрөл	Тоо	-	5	-	Улсын төсөв	ХОБГ	-

		2.1.1.2.Хөрөнгө оруулагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, гаргасан гомдлыг цахимаар хүлээн авах, шийдвэрлэх	Ирүүлсэн гомдлыг шийдвэрлэлт	Хувь	-	100	-	Улсын төсөв	ХОБГ	-
		2.1.1.3. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн төвөөр дамжуулан түншлэлээр хэрэгжүүлэх төслүүдийн бэлэн байдлыг хангуулах	Бэлэн байдал хангагдсан төсөл	Тоо	-	2	-	Улсын төсөв	ХОБГ	-
	2.1.3. Гадаад худалдаа, экспорт хийх таатай нөхцөл, боломжийг бүрдүүлнэ.	2.1.3.1. Бүгд Найрамдах Солонгос Улстай Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээрийг шинээр байгуулах	Шинээр байгуулсан хэлэлцээр	Тоо	-	1	-	Улсын төсөв	ХЭЗХАБГ	-
		2.1.3.2. Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улстай Чөлөөт худалдааны хэлэлцээр шинээр байгуулах	Шинээр байгуулсан хэлэлцээр	Тоо	-	1	-	Улсын төсөв	ХЭЗХАБГ	-
		2.1.3.3. Тайландын Хаант улс, Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам улс, Бүгд Найрамдах Энэтхэг улсуудтай Хөрөнгө	Шинэчлэн байгуулсан хэлэлцээр	Тоо	-	3	-	Улсын төсөв	ХЭЗХАБГ	-

		оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан хамгаалах тухай хэлэлцээрийг шинэчлэн байгуулах								
2.5.Чөлөөт бүсүүдийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулж, хөрөнгө оруулалт татна.	2.5.1. Чөлөөт бүсүүдийн инженерийн дэд бүтцийг хөгжүүлнэ.	2.5.1.1. Бүсийн болон аймаг, сумын доторх цахилгаан хангамжийн өргөтгөл ажлыг үргэлжлүүлэх /Сэлэнгэ, Алтанбулаг/	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	5	100	0.11	Улсын төсөв	ХЭЗХАБГ	-
		2.5.1.2. Алтанбулаг чөлөөт бүсийн Гаалийн теле хяналтын нэгдсэн системд холбох	Нэгдсэн системд холбогдох ажлын явц	Хувь	0	100	0.13	Улсын төсөв	ХЭЗХАБГ	-
4.1.Жуулчдад зориулсан бүтээгдэхүүний нэр төрлийг нэмэгдүүлнэ.	4.1.1.Аялал жуулчлалын салбарт оруулах хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.	4.1.1.3. Тусгай бүсийг аялал жуулчлалын тусгай сонирхлын нөөц, байршлын давуу талд тулгуурлан байгуулах	Байгуулагдсан тусгай бүс	Тоо	0	4	-	Төр-хувийн хэвшлийн түншлэл	БОНХБГ	-
		4.1.1.4.Палеонтологийн нөөцөд тулгуурлан "Аялал-Судалгаа-Амралт"-ын цогцолбор байгуулах	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	0	30	1.0	Бусад эх үүсвэр	БОНХБГ	-

		/Дундговь, Цагаан суварга/								
5.1.Хүн амын хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүний дотоодын хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	5.1.1.Чанар, стандартын шаардлага хангасан хүнсний бүтээгдэхүүний хангамжийн түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	5.1.1.2. Хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх тохиромжтой байршлуудад ҮТП байгуулах хувийн хэвшлийг инженерийн дэд бүтцээр дэмжих	Дэд бүтэц байгуулагдсан байршил	Тоо	0	5	50.0	Гадаад дын зээл	БОНХБГ	-

ХАВСРАЛТ 5. Шинэ сэргэлтийн бодлогод туссан арга хэмжээ

№	Үйл ажиллагаа, арга хэмжээ	Хүрэх үр дүн	Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ /тэрбум.төг/	Хариуцах газар	Хэрэгжилтийн хувь
1	1.1.1. Боомтуудыг хөгжүүлэх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө болон хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг тодотгох, шинээр нэмж боловсруулах замаар боомтуудын хөгжлийг хөрш орнуудын боомттой ижил түвшинд хүргэж, дэд бүтэц, тээвэр зохион байгуулалтыг олон улсын стандартад нийцүүлэх	Бүх боомтын хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулагдсан байна.	-	-	ХЭЗХАБГ	-
2	1.1.5.Боомтуудын үндсэн байгууламж /эрчим хүч, дулаан, усан хангамж, ариутгах татуурга, интернэтийн сүлжээ, гаалийн лаборатори, зорчигч болон ачаа тээврийн терминал/-ийг өргөтгөн шинэчилж, зорчигч аялах, албан хаагчдын ажиллах ая тухтай орчныг бүрдүүлэх	Зорчигч болон ачаа нэвтрүүлэх хүчин чадал 3 дахин нэмэгдсэн байна.	-	-	ХЭЗХАБГ	-
3	1.1.7.Боомтуудын ачаа нэвтрүүлэх хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх нэмэлт байгууламж /дүүжин тээвэр, автомат удирдлагат тээвэр/-ыг судалж, барих	Боомтуудын ачаа нэвтрүүлэх хүчин чадал 2-3 дахин нэмэгдсэн байна.	-	-	ХЭЗХАБГ	-
4	1.4.1. Хилийн зарим боомтыг нэмж чөлөөт бүс болгон хөгжүүлэх асуудлыг судалж, шийдвэрлүүлэх	Чөлөөт бүс шинээр нэмж байгуулсан байна.			ХЭЗХАБГ	
5	1.4.2. Зарим боомтыг түшиглэн хил орчмын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх	Зургаан боомтыг аялал жуулчлалын боомт болгон хөгжүүлж, боомтын зэрэглэлийг нэмэгдүүлсэн байна.	-	-	ХЭЗХАБГ, НБТГ	-
6	4.2.3.Хөшигийн хөндийд шинэ хотууд болон эдийн засгийн чөлөөт бүсийг байгуулах бүтээн байгуулалтыг эрчимжүүлэх	Шинэ дагуул хотууд болон эдийн засгийн чөлөөт бүсийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, техник, эдийн засгийн үндэслэл, ажлын зураг төслийг боловсруулж, эхний үе шатны инженерийн шугам сүлжээг барьж байгуулсан байна.	-	-	ХЭЗХАБГ	-

АРАВ. ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМНЫ СТРАТЕГИЙН ЗУРАГЛАЛ

Алсын хараа	***Улсын нийгэм, эдийн засгийн чадавхыг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааны тэргүүлэх төрийн захиргааны төв байгууллага болно.***					
Эрхэм зорилго	***Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн нэгдсэн бодлогыг боловсруулах, төлөвлөх, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах замаар Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн чадавхыг тогтвортой, хүртээмжтэй дээшлүүлэх***					
Тэргүүлэх чиглэл	**Макро эдийн засгийн бодлого**	**Үндэсний хөгжлийн бодлого**	**Орон зайн хөгжлийн бодлого**	**Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого**	**Худалдаа эдийн засгийн хамтын ажиллагаа**	**Инновацын бодлого**
Стратегийн зорилт	Макро эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашиг, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөөлөл, төлөвлөлтийг боловсруулах;	Монгол Улсын урт, дунд, богино хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийг улс, салбар, салбар хоорондын, бүс, орон нутгийн уялдааг хангаж боловсруулах, хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох;	Хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт, бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, салбарын хөгжлийн оновчтой байршлыг тогтоож, бүс, орон нутгийн хөгжлийг тодорхойлж, дэд бүтэц, хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд болон аж үйлдвэрийн байршил тодорхойлох, төлөвлөлтөөр хангах;	Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр боловсруулах, хөгжлийн төслүүдийг үнэлэх, эрэмбэлэх, хөрөнгө оруулалтыг татах, дэмжих, хамгаалах, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;	Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагаа болон гадаад зээл, тусламж, чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх бодлогыг тодорхойлох, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг тохиролцох, байгуулах, хууль эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, хэрэгжилтэд хяналт тавих;	Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцоог хөгжүүлэх нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, салбарыг нэгдсэн арга зүй, удирдлагаар хангах;

Стратеги	1.1.Макро эдийн засгийн судалгаа хийж, эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох 1.2.Макро эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашиг, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн төсөө лөл, төлөвлөлтийг боловсруулах. 1.3.Эдийн засгийн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, эдийн засгт тулгарч болзошгүй гадаад, дотоод эрсдэлийг тодорхойлох. 1.4.Улсын эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангах бодлогын шийдвэр гаргалтад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор судалгааг хөгжүүлэхэд нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах. 1.5. Өрсөлдөх чадварын	2.1.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төслийг хуульд заасан зарчим, шаардлагыг баримтлан боловсруулах 2.2. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаар баримтлах чиглэлийг тодорхойлж улс, салбар, салбар хооронд нэгтгэн зохион байгуулах, уялдааг хангах, арга зүйн зөвлөгөө өгөх. 2.3.Хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах, нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг удирдлага, мэргэжил арга зүйгээр хангах, 2.4.Олон улсын туршлага, чиг хандлагыг судалж, өөрийн орны онцлогт тохирсон хөгжлийн загвар	3.1.Орон зайн хөгжлийн бодлого, бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал болон бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрийг боловсруулж, бүс, орон нутгийн төлөвлөлтийг уялдуулах, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг бүс, орон нутгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж, нэгдсэн арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах; 3.2.Бүс орон нутгийн нийгэм соёлыг хөгжлийг харьцангуй жигд хангахад чиглэсэн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, салбарын хөгжил, байршлыг тодорхойлох, оновчтой төлөвлөх, зохистой харьцааг тогтоох 3.3. Хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд үйлдвэр болон	4.1.Хөрөнгө оруулалт, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн таатай орчныг бүрдүүлэх, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, тэргүүлэх ач холбогдол бүхий үйлдвэржилт, дэд бүтцийн хөгжлийн төслийг тодорхойлж, хэрэгжилтийг нэгдсэн удирдлагаар хангах; 4.2.Хөрөнгө оруулалтын тухай, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хууль тогтоомж болон хөрөнгө оруулалтын олон улсын гэрээний хэрэгжилтийг хангуулах, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, хөрөнгө оруулалтын олон улсын гэрээ байгуулах асуудлаар санал боловсруулах;	5.1. Хоёр болон олон талт эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, хамтын ажиллагааны нэгдсэн бодлого боловсруулах, төлөвлөх, зохицуулах, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг тохиролцох, дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах, мөн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ авах; 5.2. Худалдаа, эдийн засаг, санхүүгийн асуудлаар түнш орон, олон улсын болон бүс нутгийн банк, санхүү, эдийн засгийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авах, салбар хоорондын уялдааг хангах;	6.1.Өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны урт, дунд хугацааны бодлого боловсруулж, төлөвлөлт хийх, инновацын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох; 6.2. Үндэсний инновацын тогтолцоо, инновацын үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын үйл ажиллагааны уялдааг хангах; 6.3. Яамны эрхлэх асуудлын хүрээний болон хууль тогтоомжид заасан мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх;

	үзүүлэлтүүдийн олон улс дахь эрэмбийг ахиулах зорилгоор судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн бодлогын нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах.	боловсруулах, нэвтрүүлэх 2.5. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх, мэдээллийг эргэлтэд оруулах 2.6. Улсын төсвийн төсөл Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд нийцэж байгаа эсэх асуудлаар зөвшөөрөл өгөх 2.7.Эдийн засгийн тэнцвэрт байдал, үр ашгийг нэмэгдүүлэх бодлогын тэргүүлэх чиглэл болон эдийн засагт тулгарч болзошгүй эрсдэлт нөхцөл байдлыг тодорхойлох хүрээнд салбаруудын мэдээллийн бааз суурийг бэхжүүлж,	салбарын хөгжлийн байршлыг төлөвлөхөд нэгдсэн удирдлага, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангах, хэрэгжилтэд хяналт тавих; 3.4. Бүс, орон нутгийн хөгжлийг дэмжих төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хөрөнгө оруулагчид болон олон улсын байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авах; 3.5. Эдийн засгийн суурь дэвсгэр болох хүн ам, хөдөлмөрийн нөөц, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах малын гаралтай түүхий эд, ус, газрын баялгийн нөөцийн судалгааг байршлаар нь нарийвчлан хийж, хүн ам, хөдөлмөрийн нөөцийн	4.3. Хөрөнгө оруулагч, хувийн хэвшлийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, хөрөнгө оруулалтын дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг тодорхойлох, зохицуулалтыг сайжруулах арга хэмжээг уялдуулан зохион байгуулах; 4.4.Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, хөгжлийн төсөл, арга хэмжээний саналыг хүлээн авч, үнэлэх, сонгох, тэргүүлэх ач холбогдол, хэрэгжүүлэх дарааллыг тогтоон эрэмбэлэх, хянан баталгаажуулах, техник, эдийн засгийн урьдчилсан судалгаа, техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл хийлгэх, бэлэн байдлыг хангуулах ажлыг уялдуулан зохион байгуулах 4.5. Бэлэн байдал хангагдсан улсын	5.3. Хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилтээр шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хийх арга хэмжээг уялдуулах, төслийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг оролцогч талуудын хамт тодорхойлох, холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийг эцэслэн тохирч байгуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах; 5.4.Худалдаанд тулгарч буй саад хүндрэлийг багасгаж, хөнгөвчлөхөд чиглэсэн бодлогыг тодорхойлох, импортыг орлох салбарыг дэмжих, экспортын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх, гадаад худалдааны тэнцлийг сайжруулахад чиглэсэн худалдааны бодлогын	

		бодлогын дэмжлэг үзүүлж ажиллах	төсөөллийг боловсруулж, нөөцийг ашиглах оновчтой арга замыг тодорхойлох, нөөцөд түшиглэн кластераар бүсчлэн хөгжүүлэх бодлогыг боловсруулах; 3.6. Орон зайн төлөвлөлтийн нэгдсэн мэдээллийн санг үүсгэх, баяжуулах, шинэчлэх, хянах, мэдээллийг эргэлтэд оруулах ажлыг эрхлэн гүйцэтгэх; 3.7. Орон нутгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэргэшсэн, чадварлаг хүний нөөцийг бэлтгэх, чадавхжуулахад дэмжлэг үзүүлэх, сургалт зохион байгуулах; 3.8. Бүсчилсэн хөгжлийн Үндэсний хорооны ажлын албаны чиг үүргийг хэрэгжүүлэх; 3.9.Аймаг, нийслэл, хотыг	хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, үйлдвэржилт, дэд бүтэц, хөгжлийн төслүүдийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлох, төслүүдийн нэгдсэн удирдлагаар хангах, хэрэгжилтийг хянах 4.6. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх төслийн урьдчилсан үнэлгээг хянан баталгаажуулах, төслийг хөгжлийн бодлогын баримт бичигт тусгах, төслийн бүрэн шинжилгээг хянах, дүгнэх, төслийн сонгон шалгаруулалт болон түншлэлийн гэрээ байгуулах ажлыг зохион байгуулах, түншлэлийн гэрээний биелэлтэд хяналт тавих, түншлэлээр хэрэгжсэн төслийг	тодорхойлж, нэгдсэн төлөвлөлт, зохицуулалтаар хангах, хэрэгжилтэд хянал тавих 5.5. Монгол Улсын нэгдэн орсон, байгуулсан олон талт болон хоёр талт гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээг авах, хэрэгжилтэд хяналт тавих; 5.6. Чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлох, үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хэрэгжилтийг хангуулж, хяналт тавих;	

			хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, санал өгөх;	төрийн болон орон нутгийн өмчид шилжүүлэх, бүртгэх арга хэмжээг удирдан зохион байгуулах; 4.7.Хөрөнгө оруулалтын гэрээ байгуулах, тогтворжуулах гэрчилгээ байгуулах ажлыг зохион байгуулах, түншлэлийн гэрээний биелэлтэд хяналт тавих, түншлэлээр хэрэгжсэн төслийг төрийн болон орон нутгийн өмчид шилжүүлэх, бүртгэх арга хэмжээг удирдан зохион байгуулах 4.8.Нэгжийн эрхлэх чиг үүргийн хүрээний асуудлаар Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар болон Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн төвийн үйл ажиллагааг бодлогоор зохицуулах, чиглүүлэх, чиглүүлэх,хяналт тавих		

Хариуцах нэгж	МЭЗБГ	НБТГ	БОНХБГ	ХОБГ	ХЭЗХАБГ	ИБГ
Мандат	-Засгийн газрын танхимын шийдвэрийн төслийг боловсруулан гаргах, хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэсэн стратегийн төлөвлөлт, бодлого боловсруулах -Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах -Төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах -Макро эдийн засгийн судалгаа шинжилгээ, бодлого төсөөлөл гаргах -Нэгдсэн бодлого төлөвлөх, салбарын болон нийгмийн бодлогын уялдаа холбоог хангах -Бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох -Хөрөнгө оруулалтын бодлого, төр хувийн хэвшлийн асуудлыг тодорхойлох -Инновацын тогтолцооны бодлогыг тодорхойлох -Худалдаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх -Бодлогын баримт бичгүүдэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх						

ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН ЯАМ